наша свабода

№1(88) ВЫДАЕЦЦА З 25 ЛЮТАГА 2000 ГОДА

5 СТУДЗЕНЯ 2001 года ПЯТНІЦА

Адрас: 220123, г.Мінск, а/я 103

E-mail: NPSvaboda@irex.minsk.by
http://www.svaboda.com

КОШТ СВАБОДНЫ

УВАГА! КОНКУРС!

Рэдакцыя газеты НАША СВАБОДА абвяшчае конкурс ***дзіцячага палітычнага малюнка.*** Конкурс праводзіцца па ініцыятыве вядомага палітыка Андрэя Саннікава. Узрост удзельнікаў конкурсу – да 14 гадоў.

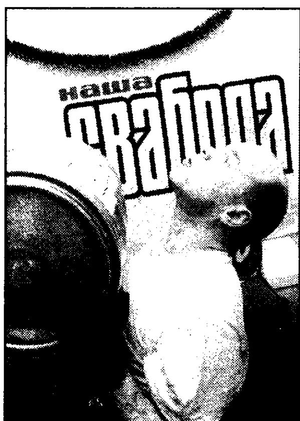
Каляровыя і чорна-белыя малюнкі памерам не болей 21х30 сантыметраў (фармат А4) дасылайце на адрас рэдакцыі:
НАША СВАБОДА
п/с 103
220123 Мінск
БЕЛАРУСЬ

Аўтары самых цікавых малюнкаў будуць узнагароджаныя, а іхнія працы з'явяцца на старонках нашай газеты.

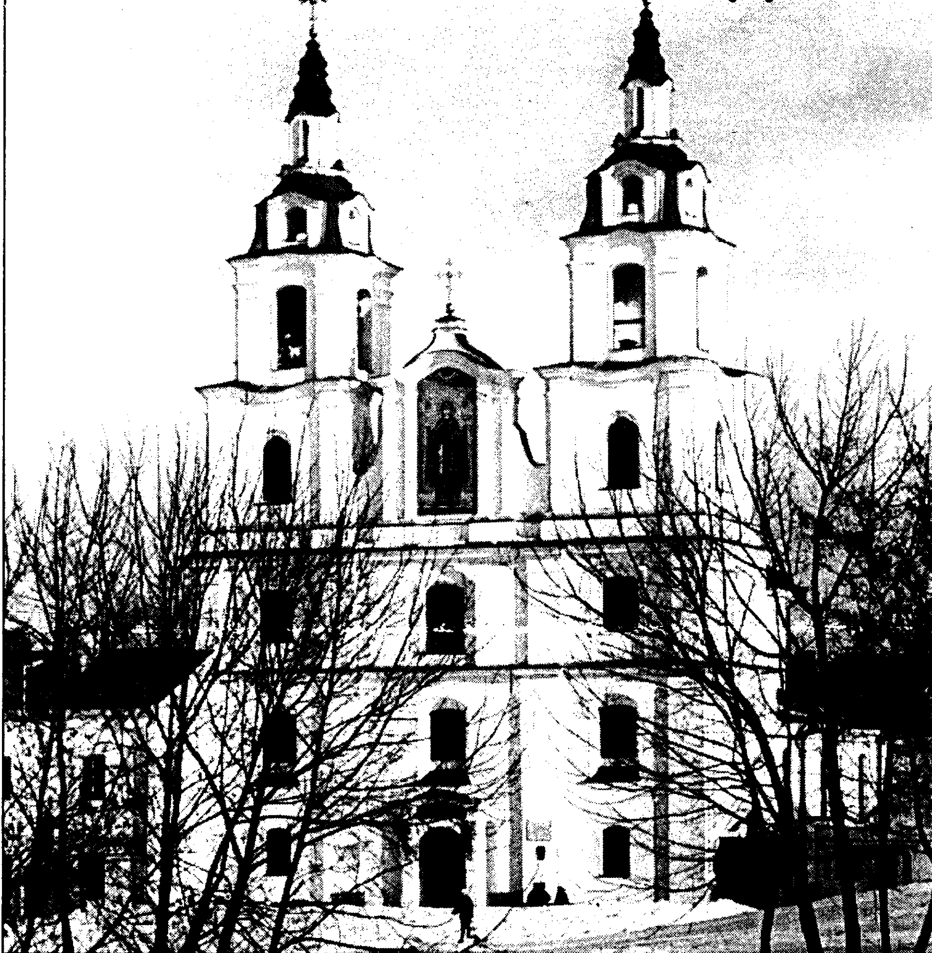
Вячеслав Хоронеко. Хроника рекорда

В первые секунды Нового года, нового века, на пороге третьего тысячелетия наш герой в последний раз взметнул над головой тяжеленный пивной бочонок и мир еще раз осознал, насколько беспредельны возможности человека. Хотя лично для себя он понял это лет десять назад, когда впервые выступил в экстремальном шоу и установил свой первый из почти сотни необычных рекордов по поднятию тяжестей, которые никто так и не побил. Последний, самый значимый для него и тяжелый наверняка останется непревзойденным: за 36 часов минчанин поднял на вытянутые руки 40-килограммовый кег с пивом 4 тысячи 221 раз с итоговой фантастической суммой в 168 тонн 840 килограммов! А ведь за эти полтора суток могло случиться всякое. ▶

Окончание на стр.15

ВІНШУЕМ З КАЛЯДАМІ

Новы год – на рынках пуста

Рыгор БУЯН

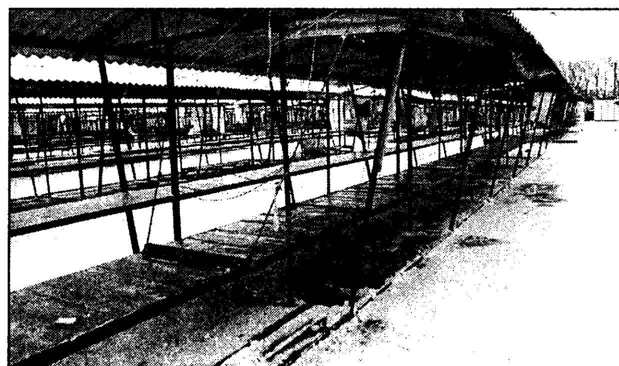
Да 90% прыватных прадпрымальнікаў (звыш 150 тысячаў чалавек разам з наёмнымі работнікамі) ахапіў агульнарэспубліканскі страйк, што праходзіць з 1 па 5 студзеня.

Не працуюць рэчавыя рынкі ва ўсіх абласных гарадах і ў большасці райцэнтраў Беларусі. У адрозненне ад Мінска, дзе страйк працягнуўся толькі першыя пяць дзён студзеня, прадпрымальнікі ў рэгіёнах настроены больш рашуча: у Пінску, да прыкладу, страйк працягнецца ажно два тыдні.

«Чаўнакі» пратэстуюць супраць эканамічнага ўціску ўладаў і за рэальныя перамовы кіраўніцтва Беларусі з прадпрымальнікамі дзеля змякчэння рэжыму прадпрымальніцкай дзейнасці. Прычым, як заяўляюць у стачкаме прадпрымальнікаў, кароткатэрміновыя страйкі будуць працягвацца да тае пары, пакуль урад не пачне выконваць іхнія патрабаванні. А патрабаванні «чаўнакоў» да ўрада застаюцца тымі ж, што былі сфармуляваныя на прадпрымальніцкім мітынгу ў Мінску 18 снежня. Гэта – адмена мытнага афармлення тавараў, выробленых у трэціх краінах і завезеных на тэрыторыю Беларусі з Расіі; скасаванне неабгрунтавана высокіх штрафаў па фармальных і надуманых прыкметах; змяншэнне арэнднай платы за гандлёвыя месцы да ўзроўню кошту плошчы ў дзяржаўнай краме; недапушчэнне павышэння фіксаваных ставак падатку для індывідуальных прадпрымальнікаў па праекце Дэкрэта «Аб адзіным падатку» (па звестках кіраўніцтва страйкама, гэты праект нібыта адкліканы на дапрацоўку); пачатак рэальныя перамоваў з прадпрымальнікамі ды адстаўка міністра юстыцыі Генадзя Варанцова за тое, што цягам паўгода не рэгіструецца Беларускі прафсаюз прадпрымальнікаў (БПП).

Больш за тое, прадпрымальнікі настойваюць на тым, каб давесці да траўня 2001 года сярэдні заробак і пенсіі да 100 долараў ЗША на месяц, а студэнцкія стыпендыі – да 60 долараў ЗША.

Як і раней, кіраўніцтва прадпрымальніцкага руху заяўляе, што пры невыкананні высунутых вымогаў індывідуальныя прадпрымальнікі будуць праводзіць бестэрміновы страйк. ■

Наступны нумар газеты выйдзе ў панядзелак, 8 студзеня 2001 года

НАВІНЫ

■ **6 снежня – апошні дзень, калі прэм'ер-міністр Уладзімір Ярмошын павінен даць адказ на дасланы ва ўрад зварот беларускіх педагогаў.** Нагадаем, што пад патрабаваннямі падвысіць заробак падпісалася звыш 170 тысячаў настаўнікаў. Яны вымагалі, як тое прадугледжвае Закон аб адукацыі, прывязкі сярэдняй настаўніцкай зарплаты да той, што ёсць у прамысловасці. Калі ўрад праігнаруе справядлівыя патрабаванні, настаўнікі гатовыя пайсці на страйк

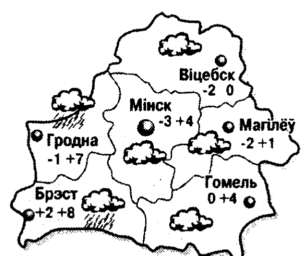
■ **З 1 студзеня ў Беларусі на 6% падаражэлі паслугі тэлефоннай сувязі.** Цяпер хвіліна тэлефонных перамоваў з Украінай каштуе 219 рублёў, з краінамі Балтыі – 324 рублі, пагаварыць з расейцамі абыдзецца ў 267 рублёў за хвіліну. Яшчэ даражэй будзе пазваніць у ЗША (960 рублёў за хвіліну размоваў) і Ізраіль (1124 рублі). Тарыфы ўначы па буднях і ў выхадныя трохі таннеі.

■ **У 2001 годзе Беларусь мае намеры адкрыць 6 новых замежных прадстаўніцтваў: пасольствы ў Азербайджане, Арменіі, Грэцыі і Пакістане, а таксама генеральныя консульствы ў Рыо-дэ-Жанейра, Гамбургу і Мюнхене.** На сённяшні дзень Беларусь мае за мяжой 47 прадстаўніцтваў у 41 краіне свету. Іх утрыманне абыдзецца сёлета дзяржаве ў 22,4 мільёна долараў. У мінулым годзе было на 1 мільён долараў менш.

■ **Сёння ў беларускай сталіцы пачнецца юнацкі хакейны турнір пад патранажам А. Лукашэнкі з вельмі выразнай назвай «Масква-Минск», хоць, акрамя зборных гэтых гарадоў, у ім возьмуць удзел таксама юнакі з Омска і Рыгі.** Да невыразнай гульні нашых спартсменаў мы ўжо прызвычаіліся. Цікава, што, апрача відочнай «інтэграцыйнай палітыкі», мы ўбачым зараз?

■ **Папа Рымскі Ян Павел II пакутуе ад хваробы Паркінсона.** Пра гэта паведаміў Джанфранка Фінэсчы, хірург, які апераваў яго пасля падзення ў 1994 годзе. Дагэтуль Ватыкан адмаўляў факт захворвання 80-гадовага пантыфіка. Заява медыка абудзіла да жыцця размовы пра тое, што Ян Павел II можа добраахвотна пайсці з пасады. Праўда, апошні раз такое здаралася 700 гадоў таму. Па чутках, Папа Рымскі збіраўся любой цаной дачакацца юбілейнага 2000 года, а потым добраахвотна скласці паўнамоцтвы. Тым не менш па раскладзе Ватыкана сёлета ён плануе наведаць Сірыю, Мальту, Украіну і, магчыма, Грэцыю.

НАДВОР'Е НА ЗАЎТРА

Курс наяўнага долара на «чорным рынку» 1230

Найстарэйшая беларуска жыве ўжо ў трэцім стагоддзі

Ірына ШАНЦАВА

123-ці дзень нараджэння адзначыла 2 студзеня Марыя Васільеўна Шарая, жыхарка вёскі Ніжнія Жары, што ў Брагінскім раёне Гомельшчыны.

Гэтая жанчына, якой пашанцавала пажыць у трох стагоддзях, зараз жыве ў поўнай адзіноце, паколькі ўсе яе блізкія сваякі ўжо памерлі. Магчыма, што Марыя Шарая – самая старая жыхарка не толькі Беларусі, але і ўсёй планеты. ■

БелаПАН

Замена на восьмым канале

Міхась КАРПОВІЧ

З 12 гадзінаў дня 1 студзеня на восьмым частотным канале, што транслюецца па Мінску і Мінскай вобласці, пачало сваё вяшчанне «Сталічнае тэлебачанне» – кампанія, заснаваная Мінскім гарвыканкамам.

Як мы і прадказвалі, тэлекампанія «8-ы» не здолеў утрымацца на сваім канале. Яе замянілі на «СТБ». Нягледзячы на поўную дэпалітызаванасць «8-га», яму не ўдалося выстаяць у барацьбе з канкурэнтамі, за спінамі якіх, па чутках, – падтрымка кіраўніка адміністрацыі прэзідэнта Міхаіла Мясніковіча, ягонага першага намесніка Уладзіміра Замяталіна, а таксама цяперашняга кіраўніка БТ Віктара Чыкіна і старшыні Мінскага гарвыканкама Міхаіла Паўлава.

На сённяшні дзень «СТБ» амаль не робіць сваіх перадачаў, а рэтранслюе расійскі канал «Ren-TV», які належыць «Газпрому». Некалькі разоў на дзень «СТБ» паказвае свае інфармацыйныя 15-хвілінныя выпускі, проста перакрываючы перадачы расійскага канала. У выніку атрымоўваецца поўная бязглуздзіца. За 15 хвілінаў, пакуль паказваецца ўласная прадукцыя «СТБ», падзеі фільмаў набываюць новы абарот, і патрабуецца час, каб уцяміць, што ж менавіта там адбылося.

Па ацэнках адмыслоўцаў, «СТБ» спатрэбіцца яшчэ не адзін месяц, каб наладзіць выпуск поўнавартасных уласных праграмаў і фільмаў. Увесь гэты час гледачы мусяць глядзець расійскія перадачы – кавалкамі.

Тым часам, пакрыўджаныя супрацоўнікі «8 канала» збіраюцца далей змагацца за свае правы і адстойваць свой канал. ■

Будзьма разам!

Сёння, на парозе III тысячагоддзя, азіраючы мінулае і ўглядаючыся з трывогай і надзеяй у будучыню, мы звяртаемся да вас, суайчыннікі, сябры, калегі і аднадумцы, ветэраны нацыянальнага руху Беларусі. Дзе б вы ні былі – на Радзіме ці ў замежных краінах – згуртуемся пад нашымі спрадвечнымі сімваламі, каб абараніць спрадвечныя чалавечыя каштоўнасці: свабоду асобы і незалежнасць Краіны. З'яднаемся, каб разам пераадолець катастрафічную раз'яднанасць, песімізм і разгубленасць. З гэтай мэтай ствараецца новая грамадская арганізацыя – Згуртаванне ўдзельнікаў адраджэнскіх, незалежніцкіх, вызвольных рухаў.

Запрашаем да супрацоўніцтва ўсіх, хто на працягу апошніх дзесяцігоддзяў бараніў ад вынішчэння нашую культуру і мову, нашую прыроду і гісторыю, нацыянальную годнасць і свабоду. Партыйная, канфесійная, нацыянальная прыналежнасць, сацыяльны статус і ўзрост значэння не маюць.

Будзьма разам у галоўным. Дробнае – разам пераадолеем.

З Новым годам, дарагія сябры!

Уладзімір Крукоўскі, Міхась Чарняўскі (каардынатар, тэл. 284-13-22), Здзіслаў Сіцька, Аляксей Марачкін, Зміцер Санько, Уладзімір Арлоў, Валеры Мазынскі

Адвакат Кудзінава вымагае змянення выраку

Генадзь БАРБАРЫЧ

3 студзеня Таццяна Станкевіч – адвакат дэпутата Вярхоўнага Савета 13-га склікання Уладзіміра Кудзінава – накіравала ў Мінскі абласны суд наглядную скаргу. У ёй гаворыцца аб неабходнасці змянення выраку ў сувязі з увядзеннем у дзеянне з 1 студзеня 2001 года новага Крымінальнага кодэкса Рэспублікі Беларусь.

У адпаведнасці з артыкулам 5 закона аб увядзенні ў дзеянне новага КК, калі ў новым Крымінальным кодэксе прадугледжанае больш мяккае пакаранне за тыя злачынствы, па якіх раней ужо былі вынесеныя прыгаворы, то яны павінны быць перагледжаныя ў адпаведнасці з патрабаваннямі новага заканадаўства.

Нагадаем, што Кудзінаў 4 жніўня 1997 года быў прызнаны вінаватым у неаднаразовай дачы хабару і прыгавораны судом Барысаўскага раёна Мінскай вобласці да 7 гадоў пазбаўлення волі ў калоніі ўзмоцненага рэжыму. Потым да яго была прыменена амністыя і тэрмін пакарання скарочаны на 2 гады. У новым Крымінальным кодэксе артыкул 431 (дача хабару) прадугледжвае меншы тэрмін пазбаўлення волі. Таму прыгавор, як лічыць адвакат, павінен быць зменены ў адпаведнасці з новым КК, а Кудзінаў – вызвалены.

Нагадаем, што Уладзімір Кудзінаў вінаватым сябе не прызнаў. Ён неаднаразова заяўляў, што стаў ахвярай спланаванай правакацыі неўзабаве пасля таго, як падчас канстытуцыйнага крызісу ў лістападзе 1996 года выступіў за імпічмент Аляксандра Лукашэнкі.

Як сказала ў інтэрв'ю карэспандэнту БелаПАН жонка Кудзінава Зоя, «прыгавор суда ў дачыненні да майго мужа незаконны і неабгрунтаваны, а крымінальная справа шытая белымі ніткамі. Але сёння, калі судовая ўлада поўнасцю залежыць ад улады выканаўчай, абскардзіць прыгавор на прадмет яго незаконнасці практычна немагчыма, паколькі рашэнне загадзя ўжо вядомае. У будучыні, пасля змянення палітычнай сітуацыі ў Рэспубліцы Беларусь, прыгавор, я перакананая, будзе адменены, а мой муж цалкам апраўданы». ■

БелаПАН

Вакзальны «даўгабуд» стаў навабудам

Кірыла ПАЗЬНЯК

Напрыканцы 2000 года ў Мінску адчыніўся новы чыгуначны вакзал, разам з Палацам Рэспублікі адзін з самых працяглых сталічных «даўтабудаў» (будаўніцтва ў цэнтры сталіцы вядзецца ўжо 10 гадоў). 30 снежня ў эксплуатацыю ўведзеная пакуль што ягоная першая чарга.

На двух паверхах там пачалі дзейнічаць камеры захоўвання, эскалатары, электроннае табло, зала чакання і платная прыбіральня, прычым самая дарагая ў горадзе (100 рублёў). На ўваходзе супрацьпажарныя і на фотаэлементах дзверы, па некалькі тысячаў долараў кожныя. Зроблены другі – у дадатак да старога – выхад да платформаў. Праўда, вельмі нязручны, асабліва ўзімку: на нахіленай слізкай дарожцы, што ідзе ўгару да рэек, цяжка хадзіць нават з вольнымі рукамі, а не тое што з вялікімі падарожнымі клункамі.

Унутранае аздабленне новага вакзальнага будынка досыць шыкоўнае, усё зроблена, як кажуць, па-еўрапейску. Прычым у белых і чырвоных колерах. Правільна: Лукашэнка знаходзіцца на пасадзе прэзідэнта на малы тэрмін, а вакзал, трэба думаць, узведзены надоўга. А вось звонку ён выглядае блага – нейкай аграмаднай пачварынай, што разам з недарэчным у архітэктурным плане гмахам вакзальнай адміністрацыі відочна псуе старажытную Прывакзальную плошчу. Асучасніваць сталіцу трэба, але разумна.

Знаходзячыся каля галоўнага вакзала краіны, міжволі пачынаеш задумвацца: не, ён быў патрэбны, але ці такі завялікі? Новы вакзал па ідэі можа абслугоўваць адразу да 7,5 тысячаў пасажыраў, але наўрад ці тут калі-небудзь будзе столькі. Да ўсяго і самі супрацоўнікі Беларускай чыгункі кажуць, што цяпер уся яна будзе працаваць на ягонае ўтрыманне.

А тым часам за 11 месяцаў 2000 года рэнтабельнасць перавозак на БЧ склала 18,7%, што меней, чымсьці ў 1999 годзе на 2,4%. Акупляльнасць мясцовых грузавых перавозак 42%, пасажырскіх – 27%. У заняпадзе і рухомы састаў. З 1990 года з'явілася ўсяго каля паўсотні новых пасажырскіх вагонаў. На цяперашні момант замены вымагаюць прыкладна столькі ж лакаматываў.

Вось у такіх умовах улады гуляюцца ў кідкія і гіганцкія будоўлі. Вострыя языкі ўжо ахрысцілі нованабуд «вакзалам для аднаго». ■

Праваслаўе супраць евангелістаў

Беларускія евангельскія хрысціяне здзіўленыя ўзнагароджаннем некаторых прадстаўнікоў СМІ, якое прайшло па ініцыятыве праўлення Мінскай епархіі Беларускага экзархату Рускай праваслаўнай царквы. Мітрапаліт Мінскі і Слуцкі, Патрыяршы Экзарх усяе Беларусі Філарэт уручыў групе журналістаў, «што пішуць на тэмы праваслаўя», юбілейную грамату. Сярод намінантаў апынуліся галоўны рэдактар «Народнай газеты» Міхаіл Шыманскі, агляდальнік газеты Ніна Яновіч, галоўны рэдактар рэдакцыі літаратурна-драматычных праграмаў Беларускага радыё Ніна Чайка.

Паводле словаў прадстаўніка Саюза евангельскіх хрысціян-баптыстаў Германа Родава, узнагароджанне граматай некаторых журналістаў, якія ў сваіх матэрыялах дапускалі абразлівыя выказванні ў адрас пратэстанцкіх цэркваў, робіць незразумелай пазіцыю кіраўніцтва Рускай праваслаўнай царквы ў адносінах да прадстаўнікоў іншых хрысціянскіх канфесіяў. Напрыклад, у Ніны Яновіч, аўтаркі артыкула «Беларусі пагражае перспектыва ператварыцца ў пратэстанцкую рэспубліку, ці Нас настойліва штурхаюць да здрады веры нашых продкаў»», дзе пратэстанты паказаныя ў зняважлівым выглядзе, глыбокіх артыкулаў на праваслаўную тэматыку папросту не было. Якія крытэрыі ўплывалі на праваслаўных ерархаў пры вылучэнні падобнага наміната, невядома.

Тым не менш хрысціяне-баптысты пакуль не маюць намераў рабіць дужа далёкіх высноваў. «Ёсць спадзяванне на канструктыўны дыялог з кіраўнікамі РПЦ, – адзначае Герман Родаў. – Мы маем жаданне даведацца, ці быў Беларускі Экзархат ініцыятарам гэтага ўзнагароджання, ці падобная ідэя яму была некім прапанаваная».

На падобную навіну дастаткова жорстка адрэагаваў пастар мінскай поўнаевангельскай Царквы Ісуса Хрыста Веніямін Брух. «Каб сцвердзіць сваё гледжанне, – каментуе пастар, – Яновіч выкарыстоўвала грубую хлусню, факты, што не адпавядаюць рэчаіснасці. На аўтара «Народнай газеты» намі быў пададзены іск у суд. І ў гэтай сітуацыі ўзнагароджанне Яновіч ганаровай граматай фактычна паказвае тоеснасць пазіцыяў журналісткі і Праваслаўнай царквы. Самае прыкрае, што, узнагароджваючы падобных аўтараў, Руская праваслаўная царква заангажоўваецца ў распальванні варожасці да евангельскіх хрысціянаў, якая адбываецца пры згодзе дзяржавы». ■

Інфармацыйны цэнтр «Свабода сумлення»

НАВАГОДНІЯ ХРОНІКІ

Першы сцяг новага тысячагоддзя

Некалькі бел-чырвона-белых нацыянальных сцягоў былі вывешаны ў навагоднюю ноч у мінскім мікрараёне Паўднёвы Захад. Самае вялікае палотнішча было прымацаванае да праводоў паміж жылымі дамамі па вуліцы Голубева. «Гэта былі першыя ў трэцім тысячагоддзі нацыянальныя сцягі, узнятыя над Беларуссю», – так пракаменціраваў акцыю адзін з яе ўдзельнікаў, які пажадаў застацца невядомым. ■

Беларускамоўныя Санта-Клаусы

«Маладафронтаўцы» выйшлі ў навагоднюю ноч у Мінску ў касцюмах Санта-Клауса і Святога Мікалая. Яны раздавалі гуляючым людзям каляндарыкі, недзяржаўныя газеты і аўдыёкасеты, а таксама віншавалі іх на беларускай мове. Па словах Паўла Севярынца, рэакцыя мінчан на віншаванні па-беларуску была «самая станоўчая», прычым многія адказвалі «на добрай беларускай мове». Бел-чырвона-белая група маладафронтаўцаў неаднаразова прыцягвала ўвагу супрацоўнікаў міліцыі, аднак ніхто не быў затрыманы. ■

Ветэран «прапіў» ордэны

У навагоднюю ноч у аднаго магілёўскага пенсіянера прапалі тры ордэны Чырвонай Зоркі. Як вынікае з заявы пацярпелага ў міліцыю, 78-гадовы пенсіянер з 22 гадзінаў 31 снежня да 4 раніцы 1 студзеня выступаў у ролі гасціннага гаспадара, распіваючы алкагольныя напоі ў сваёй кватэры з двума невядомымі мужчынамі. Прапажу трох ордэнаў ветэран выявіў, калі прачнуўся. ■

Замест ёлкі запаліў хату

У навагоднюю ноч адзін з жыхароў Гомеля, які пасварыўся з жонкай, вырашыў адпомсціць ёй і ажыццявіць ранейшую пагрозу – спаліць уласны дом. Ён залез на гарышча, развёў там вогнішча, у выніку чаго сам жа і задыхнуўся ад дыму, пакінуўшы дом без даху, а сваіх дваіх дзяцей – без бацькі. ■

Ад стала – у цверазілаўку

Магілёўскі медвыцвярэзнік на працягу апошніх двух гадоў вылучаўся незвычайнымі навагоднімі кліентамі. Так, першым кліентам 1999 года быў непаўнагадовы, а праз год – блізняты. Сёлета сярод 23 магіляўчан, якія апынуліся падчас навагодніх святаў у выцвярэзніку, не аказалася ніводнай жанчыны, што таксама лічыцца незвычайнай з'явай.

Разам з тым сёлета работнікі медвыцвярэзніка са шкадаваннем адзначаюць вялікую колькасць сярод сваіх кліентаў 18-20-гадовых маладых людзей. ■

Згарэлі свінні

Сур'ёзны пажар раніцай 2 студзеня адбыўся ў вёсцы Зуі Стаўбцоўскага раёна Мінскай вобласці. Тут згарэў свінарнік. У агні загінула 160 парасят. Паводле звестак МНС, асноўная прычына пажараў святочнымі днямі – неасцярожнае абыходжанне з агнём. Толькі ў адзінкавых выпадках прычынай узгаранняў была няспраўная праводка або пячное ацяпленне. ■

БелаПАН

Рок-гільяціна-2000

Аляксей ШЫДЛОЎСКІ

Новая рок-каранацыя, толькі цяпер з адмоўным падтэкстам, чакае Беларусь. Рэдакцыі «Музычнай газеты» і «Навінак» заснавалі свае прызы тым рок-гуртам, што асабліва вызначыліся ў гэтым сэнсе ў 2000 годзе.

Конкурс завецца «Рок-гільяціна-2000» з намінацыямі «Горшы гурт года», «Самы нецікавы альбом», «Самая няўдалая песня», «Самы бессэнсоўны тэкст» і некаторыя іншыя. «Узнагароджанне» разам з канцэртам адбудзецца напачатку лютага ў прысутнасці шматлікіх журналістаў, кіраўнікоў гуказапісваючых кампаніяў і лідэраў беларускага рока.

Арганізатары акцыі адзначылі, што не ставяць на мэце канкурэнцыю сапраўднай рок-каранацыі, якую яны паважаюць, і падкрэсліваюць, што ідэя «Рок-гільяціны-2000» узнікла з амерыканскага вопыту. Напрыклад, там ёсць і «Оскар», і «АнтыОскар». Прычым атрымаўшыя антыпрызы заходнія і амерыканскія спевакі часцей за ўсё зусім не абураюцца, бо ў гэтым усім ёсць немалая доля суб'ектыўнасці.

А вызначаць лаўрэатаў «Рок-гільяціны» будуць чытачы газет і ўсе ахвотныя, хто слухае беларускі рок. ■

Медыкам давядзецца кідаць паліць

Кірэй МАНУЙЛА

З 1 студзеня 2001 года на загад міністра аховы здароўя Ігара Зеланкевіча ва ўсіх без выключэння ўстановах медыцынскай галіны забаронена паленне. Нікацінавае табу распаўсюджваецца на шпіталі, паліклінікі, медыцынскія навучальныя ўстановы і даследчыя інстытуты, прычым як на пацыентаў, гэтак і на ўрачоў. Тут нават не прадугледжана адмысловых месцаў для палення, тым, хто мае звычку шкодзіць тытунем здароўю, давядзецца выходзіць на вуліцу.

У Рэспубліканскім цэнтры здароўя нам паведамілі, што на гэтым барацьба з паленнікамі, а ў Беларусі паліць 47% насельніцтва, не спыніцца. Зараз у міністэрстве аховы здароўя распрацоўваецца праект указа, паводле якога спіс грамадскіх месцаў, дзе нельга будзе паліць, пашырыцца. У прыватнасці, гэта будзе тычыцца ўстановаў, што падпарадкоўваюцца міністэрствам культуры і адукацыі, а таксама прыпынкаў гарадскога транспарту. Апрача таго, супрацьцыгарэтным указам збіраюцца абмежаваць рэкламу тытунёвых вырабаў і забараніць правядзенне тытунёвымі фірмамі разнастайных акцыяў па стымуляванні продажу сваёй прадукцыі. ■

✝

З глыбокім смуткам паведамляем, што 30 снежня 2000 года на 63-м годзе жыцця раптоўна памёр вядомы беларускі мастак

ГЕНРЫХ ЦІХАНОВІЧ

сябра мастацкай суполкі «Пагоня».
Вечная яму памяць
Рада суполкі «Пагоня»

Першыя беларусы III тысячагоддзя

У святочную ноч Новага 2001 года ў сталічных радзільнях чарадой з'яўляліся на свет першыя грамадзяне і грамадзянкі Беларусі (многім бацькі яшчэ не далі імёнаў) XXI стагоддзя і III тысячагоддзя. Якімі яны будуць для немаўлятак ды іхніх бацькоў, ведае толькі Бог, але хочацца верыць, што шчаслівымі і бясхмарнымі. Вось гэтыя самыя маладыя жыхары рэспублікі на руках у сваіх шчаслівых мацi:

?.. Слабадзянік, дзяўчынка, рост 48 см, вага 2.900 г, нарадзілася ў 6.15. Маці — Вольга Слабадзянік

Кацюша Ягадкіна, рост 51 см, 3.400 г, нарадзілася ў 7.35. Маці — Іна Ягадкіна

?.. Аніскoвіч, хлопчык, рост 48 см, вага 2.650 г, нарадзіўся ў 8.45. Маці — Іра Анісковіч

?.. Мінчукова, дзяўчынка, рост 47 см, вага 2.300 г, нарадзілася ў 4.43. Маці — Марыя Мінчукова

?.. Конічаў, хлопчык, рост 49 см, вага 3.050 г, нарадзіўся ў 22.00. Маці — Вольга Конічава.

?.. Аўдзеева, дзяўчынка, рост 48 см, вага 2.600 г, нарадзілася ў 23.35. Маці — Вольга Аўдзеева.

?.. Новік, дзяўчынка, рост 49 см, вага 3.050 г, нарадзілася ў 18.00. Маці — Вераніка Новік

?.. Індзюкоў, хлопчык, рост 52 см, вага 3.300 г, нарадзіўся ў 10.55. Маці — Вольга Індзюкова

?.. Красоўская, дзяўчынка, рост 51 см, вага 3.350 г, нарадзілася ў 16.10. Маці — Ларыса Красоўская

Рэдакцыя НАШАЙ СВАБОДЫ віншуе бацькоў з дзецьмі, бабуляў і дзядуляў з унукамі і зычыць немаўляткам здароўя, шчасця, дабрабыту і доўгага веку на вольнай беларускай зямлі!

Каналы мяняюць карэспандэнтаў у Мінску

Юрый АЛЯКСЕЕЎ

Расійскія тэлеканалы НТВ і РТР мяняюць уласных карэспандэнтаў у Беларусі.

Паводле звестак прэс-цэнтра Хартыі'97, 3 студзеня Мінск пакінуў уласны карэспандэнт НТВ у Беларусі Аляксандр Калпакоў, які працаваў у Мінску тры гады. Кандыдатура яго пераемніка пакуль невядомая. Але, па ўсім відаць, гэта будзе таксама грамадзянін Расіі.

Як паведамляе «Хартыя», спасылаючыся на надзейныя крыніцы, на месца ўласнага карэспандэнта НТВ у Мінску прасіўся вядучы аналітычнай праграмы «Панарама» беларускага тэлебачання Юрый Казіятка. Аднак яму было адмоўлена.

Новы карэспандэнт РТР будзе прадстаўлены ў другой дэкадзе студзеня. Пакуль невядома, хто заменіць Алену Лукашэвіч, якая працавала на РТР у Беларусі таксама каля трох гадоў. Вядома толькі, што прадстаўляць новага ўласнага карэспандэнта прыедзе асноўны вядучы праграм навінаў РТР Яўген Равенка і што гэта таксама будзе грамадзянін Расіі.

У карпункце НТВ, як паведамляе «Хартыя», запэўнілі, што змена ўласнага карэспандэнта канала ў Беларусі праведзена планава. Прозвішча новага карэспандэнта там пакуль не назвалі. Карэспандэнцкі пункт трэцяга найбуйнейшага расійскага тэлеканала — Грамадскага расійскага тэлебачання — працуе пакуль у Мінску ў ранейшым саставе. Карэспандэнтам ОРТ застаецца Дзмітрый Наважылаў.

БелаПАН

Саюзная валюта можа прыйсці раней

Юрый ПАЦЁМКІН

Аляксандр Лукашэнка не выключае, што пры наяўнасці эканамічных і арганізацыйных перадумоў Беларусь і Расія могуць перайсці да выкарыстання адзінай грашовай адзінкі раней тэрміну, прадугледжанага пагадненнем аб увядзенні адзінай грашовай адзінкі і фарміраванні адзінага эмісійнага цэнтра. Пра гэта беларускі прэзідэнт заявіў у сваім першым у 2001 годзе інтэрв'ю, якое ён даў інфармацыйнай кампаніі «Інтэрфакс».

У адпаведнасці са згаданым пагадненнем, з 2005 года ў якасці адзінага плацежнага сродку ў расійска-беларускім саюзе павінен выступаць расійскі рубель, а з 2008 года гэтую функцыю павінна выконваць адзіная саюзная валюта.

Аляксандр Лукашэнка зазначыў, што пытанне аб стварэнні адзінага эмісійнага цэнтра «вельмі далікатнае, паколькі яно закранае суверэнітэты дзвюх краінаў». Таму паспешлівасць у яго вырашэнні недапушчальная, лічыць прэзідэнт. Пытанне фарміравання адзінага эмісійнага цэнтра, паводле яго слоў, будзе дадаткова прапрацоўвацца ўрадамі і нацыянальнымі банкамі дзвюх краін з улікам ходу рэалізацыі Дагавора аб стварэнні Саюзнай дзяржавы для ўключэння ў саюзны канстытуцыйны акт.

Прэзідэнт падкрэсліў таксама, што адзіная валюта і адзіны эмісійны цэнтр, па сутнасці, з'яўляюцца асновай беларуска-расійскай эканамічнай інтэграцыі. Па яго словах, калі ў Беларусі і Расіі будзе адзіны плацёжны сродак, інтэграцыйныя працэсы паміж краінамі паскорацца. Перш за ўсё, лічыць кіраўнік дзяржавы, адзіная валюта паскорыць дынаміку ў эканоміцы і аблегчыць гандаль і ўзаемаразлікі паміж суб'ектамі гаспадарання, а, значыць, павысіць узаемны тавараабарот, абароніць айчынных вытворцаў, загрузіць вытворчыя плошчы. Усё гэта, у канчатковым выніку, павысіць дабрабыт беларускіх грамадзянаў.

БелаПАН

Газ расійскі, харчы беларускія

Аляксей АРЭШКА

Як стала вядома БелаПАН, Савет міністраў Беларусі прыняў рашэнне аб прапрацягу на 2001 год умоваў дзеяння міжурадавага беларуска-расійскага пагаднення ад 16 кастрычніка 1998 года аб частковай аплаце запазычанасці за пастаўкі расійскага газу пастаўкамі харчавання і матэрыяльна-тэхнічных рэсурсаў беларускіх вытворцаў.

У сувязі з гэтым Беларускаму канцэрну па матэрыяльных рэсурсах даручана ўзгадніць з расійскім бокам пералік тэхнікі на суму 1,5 мільярда расійскіх рублёў, якая пастаўляецца ўказаным канцэрнам у кошт пагашэння запазычанасці за ўжыты расійскі газ.

БелаПАН

НАРОДНАЕ МЕРКАВАННЕ

Як вас закранула адмена недэнамінаваных грошай першага студзеня?

ПАВЕЛ, перакладчык:

— Я даведаўся аб гэтым дзесьці тыдні са тры да Новага года, але за некалькі дзён да ягонага наступлення мне надавалі гэтых «старых» грошай і яны ляжаць мёртвым грузам пакуль што. Пасля пайду мяняць. Я негатыўна адношуся да такога раптоўнага вываду гэтых грошай з абароту, шмат маіх знаёмых маюць з гэтым праблемы.

САДОЎСКІ МІХАІЛ, кіроўца:

— Я ў прынцыпе ад людзей аб гэтым пачуў дзесьці с тыдзень да міленіума. А ў мяне асабіста ніякіх праблемаў у сувязі з гэтым не было, проста таму, што грошай ніякіх няма.

ВОЛЬГА, студэнтка:

— Трыццатага я аб гэтым даведалася, спужалася, але пасля глянула, а ў мяне толькі трыста рублёў гэтых старых. Так што без праблемаў.

КАЦЯРЫНА ІГАРАЎНА, гандлярка з дзяржкрамы:

— Дзесьці за тыдзень даведалася! Я сама працую ў краме гандляркаю, таму ў мяне былі такія праблемы! Людзі прасілі даць грошай новых на рэшту, а ў мяне ж на ўсіх не хопіць. І сваркі з-за гэтага!

САША, студэнт:

— У мяне грошай мала, таму мяне асабліва гэта не цікавіла амаль што. Я думаю ж не праблема ў сбербанку памяняць?

Ваеннаслужачы, не назваўся:

— Я даведаўся напярэдадні Новага года, але і тады ж успомніў, што калісці ў пачатку года ўжо аб гэтым казалі. У мяне асабіста праблемаў не было, усё памяняў-размяняў.

ТАЦЦЯНА ВАСІЛЬЕЎНА, настаўніца:

— Ды вось якраз толькі што адправілі мяне на Кальварыйскую, 7 мяняць гэтыя грошы. Але ж я настаўніца і ў мяне іх не шмат, так што бог з імі. Мне зімой яшчэ заробку не далі, а там жа новымі дадуць.

МІКАЛАЙ СЯМЁНАВІЧ, пенсіянер:

— Ой, я ж гэтым цікаўлюся, і я ведаў, што гэта будзе яшчэ толькі калі вырашалася, што гэта будзе, і таму ў мяне асабіста ніякіх праблемаў з гэтым не было. І ніякага ажыятажа.

Апытвалі Аляксей ШЫДЛОЎСКІ і Уладзімір ШЛАПАК (фота)

Садам Хусейн – жывы ці мёртвы?

Расціслаў ПЕРМЯКОЎ

Садам Хусейн мёртвы! Садам Хусейн яшчэ жывы, але вельмі хворы! Садам Хусейн жывейшы за ўсіх жывых! Такая палеміка разгарнулася на старонках сусветнай прэсы вакол стану здароўя іракскага дыктатара.

Сілы, апазіцыйныя рэжыму Садама Хусейна, чарговы раз яго «пахавалі». Як паведаміў Вярхоўны савет ісламскай рэвалюцыі Ірака, іракскі прэзідэнт і адначасова генеральны сакратар партыі Баат перанёс інсульт і, магчыма, сканаў. Афіцыйны рупар С.Хусейна – іракскія дзяржаўныя СМІ – актыўна абвяргаюць інфармацыю аб пагаршэнні стану здароўя свайго патрона. Як звычайна, сам герой скандалу на публіцы не з'яўляецца. У адрозненне ад дэмакратычных краінаў, у Іраку (як, зрэшты, і ў іншых дыктатурах і аўтакратыях) не прынята інфармаваць грамадзянаў пра здароўе лідэра.

Пра рэзкае пагаршэнне стану здароўя іракскага дыктатара стала вядома з іракскай апазіцыйнай газеты *Al-Sharq al-Awsat*, што выдаецца ў Лондане.

Са спасылкай на ананімныя, але добра інфармаваныя крыніцы газета паведаміла, што Садам Хусейн страціў прытомнасць падчас банкета пасля пяцігадзіннага навагодняга вайсковага парада і быў шпіталізаваны з дыягназам «інсульт».

У гэты ж дзень інфармацыю пра хваробу іракскага дыктатара распаўсюдзіла кіраўніцтва Вярхоўнага савета ісламскай рэвалюцыі – апазіцыйнай групоўкі, якая базуецца ў сталіцы Сірыі Дамаску. Старшыня Вярхоўнага савета Баян Джабр паведаміў, што мае шматлікія сведчанні – Садам Хусейн некалькі разоў пакідаў трыбуну падчас парада, і ў той жа вечар у яго здарыўся або інсульт, або інфаркт. Дыктатар быў дастаўлены ў шпіталь Ібн Сіна ў Багдадзе, дзе цяпер праходзіць курс інтэнсіўнай тэрапіі.

Ёсць і ускосныя пацверджанні хваробы С.Хусейна. Напрыклад, адмена прамой тэлевізійнай трансляцыі навагодняга парада без аніякіх тлумачэнняў і значнае ўзмацненне аховы будынкаў міністэрства абароны і дзяржаўнага тэлебачання. З'явілася інфармацыя, што вакол шпіталя Ібн Сіна выстаўленая асабістая прэзідэнцкая гвардыя, якая не прапускае нікога ўнутр, а з краінаў Захаду ў Ірак былі тэрмінова выкліканыя адмыслоўцы ў галіне сардэчна-сасудзістай хірургіі.

Дарэчы, трансляцыю парада збіраліся глядзець тысячы іракцаў. Чакалася, што ён стане самым пампезным з часоў вайны ў Персідскім заліве. Садам Хусейн планаваў паказаць Захаду сучасныя ракеты класа «зямля-зямля», а таксама больш за тысячу танкаў, што былі набытыя ў Расіі.

Тым часам, іракскі ўрад і дзяржаўныя СМІ актыўна абвяргаюць чуткі пра хваробу або смерць С.Хусейна. Міністр інфармацыі Ірака Салам Хатаб аль-Насіры заявіў, што «гэтыя паведамленні бязглуздыя і вартыя смеху». Каб пацвердзіць сваю праваты, ён паведаміў, што 63-гадовы іракскі лідэр адстаяў усе 5 гадзінаў парада на трыбуне і нават асабіста стрэліў у паветра 142 разы з вінтоўкі, якую трымаў у адной руцэ.

Чуткі пра кепскі стан здароўя іракскага дыктатара з'яўляюцца ўжо не першы раз. Некалькі месяцаў таму брытанская *The Times* паведаміла пра ракавае захворванне Садама Хусейна – са спасылкай на бліжэйшае атачэнне кіраўніка, якое не належыць апазіцыйным колам. Гэтую інфармацыю таксама абвяргала іракскае тэлебачанне.

Тым часам, заходняя прэса ўжо назвала імя магчымага пераемніка С.Хусейна на пасадзе кіраўніка дзяржавы. У выпадку заўчаснай смерці іракскага прэзідэнта гэтае месца займе, хутчэй за ўсё, ягоны старэйшы сын Удзей. Вядома, што 4 гады таму на ягонае жыццё быў учынены замах, аднак нейкім цудам ён застаўся жывы, і цяпер перасоўваецца толькі на інваліднай калясцы. Тым не менш, інваліднасць не замінае Удзею Хусейну атрымоўваць усё новыя пасады. Некалькі месяцаў таму ён стаў кіраўніком Нацыянальнага саюза моладзі Ірака і старшынёй Нацыянальнага саюза студэнтаў Ірака. Удзей Хусейн займае больш за 20 кіруючых пасадаў. Ён ачольвае Алімпійскі камітэт Ірака, Саюз іракскіх журналістаў, некалькі каналаў тэлебачання, газеты і часопісы. Іракскія эмігранты, якія былі з ім асабіста знаёмыя, называюць старэйшага сына Хусейна забойцам, садыстам і гвалтоўнікам. ■

Бацька і сын: Садам Хусейн на навагоднім парадзе і Удзей Хусейн на адпачынку

Чэхія змагаецца за тэлебачанне

Міхась ПУРЫШКЕВІЧ

Дэманстрацыя з удзелам 60-100 тысяч чалавек адбылася ў мінулую сераду ў цэнтры Прагі на Вацлаўскай плошчы. Пражане патрабавалі адстаўкі новага генеральнага дырэктара Чэшскага тэлебачання Іржы Ходача і аднаўлення працы звольненых тэлежурналістаў. Мітынгі з колькасцю ўдзельнікаў да 10.000 чалавек адбыліся таксама ў Брно і Астраве.

Учора стала вядома пра «адказ» Іржы Ходача на народныя патрабаванні. Як паведаміла прызначаная ім кіраўніца інфармацыйнага вяшчання Яна Бабошыкава, яе шэф быў шпіталізаваны з дыягназам «моцнае нервовае патрасенне». Чэшскія аналітыкі мяркуюць, што гэта можа стацца спрытным палітычным ходам, які здыме напружанасць у грамадстве.

Мы ўжо паведамлялі пра канфлікт на Чэшскім тэлебачанні. Нагадаем, што 20 снежня 2000 года Савет чэшскага тэлебачання прызначыў Іржы Ходача новым генеральным дырэктарам дзяржаўнага Чэшскага тэлебачання. І.Ходач лічыцца чалавекам Вацлава Клауса, лідэра апазіцыйнай Грамадзянскай дэмакратычнай партыі. Тэлежурналісты палічылі, што гэтае прызначэнне можа пацягнуць палітызацыю ЧТ і адмову ад аб'ектыўнага асвятлення падзеяў, таму было абвешчана аб непрызнанні новага генеральнага дырэктара і аб пачатку страйку. І.Ходач звольніў з працы страйкоўцаў, а тыя ў адказ захапілі частку Чэшскага тэлецэнтра і дагэтуль выходзяць у эфір пры дапамозе спадарожніка. Прыведзеная новым генеральным дырэктарам тэлебачання служба бяспекі спрабавала сілавым шляхам выкінуць журналістаў з студыі, але безвынікова.

Да прэзідэнта Вацлава Гавела, міністра культуры Паўла Достала, шматлікіх прадстаўнікоў чэшскай інтэлігенцыі, якія падтрымалі ўдзельнікаў страйку, далучылася і верхняя палата чэшскага парламента. Сенатары таксама ўзялі бок журналістаў і заклікалі І.Ходача пайсці ў адстаўку.

Прэзідэнт Вацлаў Гавел адклаў свой адпачынак, які ён меркаваў правесці на Канарскіх выспах, у сувязі з агульнай напружанасцю ў Чэхіі, паведаміў ягоны прэс-сакратар Ладзіслаў Шпачак.

Больш за 130.000 чалавек падпісалі петыцыю ў падтрымку адстаўкі І.Ходача. Відавочцы дэманстрацыі, якая адбылася ў Празе пазаўчора, сцвярджаюць, што такіх масавых акцыяў сталіца Чэхіі не бачыла з часоў Аксамітавай рэвалюцыі 1989 года.

Дадатковую пікантнасць сітуацыі надае той факт, што, па прызнанні самаго І.Ходача, ён нават не з'яўляецца грамадзянінам Чэхіі. ■

ЭКАНОМІКА

Сорас прадказвае крызіс

Ірына СТАРЦАВА

Джордж Сорас, вядомы сусветны фінансіст і мецэнат, які ў свой час атрымаў мянушку «чалавек, што абрушыў Банк Англіі», папярэджвае пра магчымасць чарговага глабальнага фінансавага крызісу.

Дж.Сорас, які ў 1982 годзе зарабіў амаль 20 мільярдаў долараў на дэвальвацыі брытанскай валюты, гаворыць пра тое, што аслабленне амерыканскай эканомікі прывядзе да больш сур'ёзных наступстваў, чым гэта прадказваюць адмыслоўцы.

Асабліва моцна наступствы замаруджвання эканамічнага росту ў ЗША паўплываюць на тыя краіны, што стаяць на шляху развіцця. Так пачнецца новы глабальны крызіс.

На думку Джорджа Сораса, Федэральная рэзервная сістэма (ФРС) ЗША, якая адыгрывае ролю амерыканскага цэнтральнага банка, вельмі марудна рэагуе на аслабленне эканомікі Злучаных Штатаў.

Учора ФРС абвясціла пра зніжэнне ўліковых ставак банкаўскага крэдыту – з 6,5% да 6%. Гэты крок мусіць актывізаваць дзейнасць амерыканскіх прадпрыемстваў і «падняць» эканоміку краіны. Аднак, на думку Дж.Сораса, гэты крок ФРС ЗША стане безвыніковым. Капітал пойдзе з рынкаў ЗША – і паляпшэння не адбудзецца.

У гэтай сітуацыі замаруджванне эканамічнага росту ЗША балюча адаб'ецца на краінах, што стаяць на шляху развіцця. Гэтыя краіны больш за іншыя пацерпяць ад сыходу капітала з рынку.

Як мяркуе Джордж Сорас, гэтым разам удар па сусветнай эканоміцы будзе не такім моцным, як у 1997-1998 годзе, калі адбыўся гэтак званы «азіяцкі крызіс». «Рынкі цяпер не ў лепшым стане, —сказаў фінансіст, — так што не трэба чакаць краху пасля краху». ■

ЕЎРАСАЮЗ

Швецыя стала галоўнай

Міхась КАРПОВІЧ

У Еўрапейскм Саюзе – планавая змена кіраўніцтва. З 1 студзеня 2001 года і да 1 ліпеня ЕС будзе ачольваць Швецыя. Асноўныя мэты яе палітыкі на гэты час – пашырэнне ЕС на Усход, павелічэнне колькасці працоўных месцаў і ахова авакольнага асяроддзя.

Швецыя, якая далучылася да Еўрасаюза ў 1995 годзе, упершыню стала на чале ЕС. Яна атрымала прэзідэнцтва з рук Францыі, якая дагэтуль кіравала Еўрасаюзам.

Цікава, што аднаго з самых актуальных пытанняў для аб'яднанай Еўропы – пераход на наяўную еўрапейскую валюту – Швецыя вырашыла пазбегнуць. Яна – разам з Даніяй і Вялікабрытаніяй – вырашыла не далучацца да Еўрапейскага валютнага саюза.

Да пачатку 2001 года ўжо было вырашанае пытанне аб размеркаванні галасоў пры прыняцці рашэнняў у ЕС, а таксама пра пашырэнне саюза. Кіраўнічая палітыка Францыі ў Еўрасаюзе выклікала шмат крытыкі з боку іншых краінаў-чальцоў Саюза. У прыватнасці, Швецыі. Цяпер іншыя краіны будуць ацэньваць ужо шведскія падыходы да вырашэння праблемаў у рамках ЕС.

На першую палову гэтага года ў сталіцы Швецыі Стакгольме адбудзецца саміт Еўрасаюза, які будзе прысвечаны пытанням беспрацоўя і рэформе пенсійнай сістэмы.

Прэм'ер-міністр Швецыі Горан Персан заявіў, што яшчэ ана праблема, якой Швецыя збіраецца шчыльна заняцца на час свайго прэзідэнцтва ў ЕС, гэта мір на Блізкім Усходзе. Г.Персан паведаміў, што ўжо тэлефанаваў кіраўніку Ізраіля Эхуду Бараку, а таксама лідэру Палестынскай аўтаноміі Ясіру Арафату, каб высветліць – якія менавіта намаганні можа прыкласці аб'яднаная Еўропа, каб дапамагчы ў вырашэнні канфлікту. ■

Мітэрану не хапіла грошай

Міхась КАРПОВІЧ

Парыжскі суд дазволіў сыну нябожчыка былога прэзідэнта Францыі Франсуа Мітэрана Жан-Крыстофу выйсці з-за кратаў пад заклад у 5 мільёнаў франкаў (больш за 700.000 долараў), паведаміла агенцтва *France Presse*. Аднак адвакат Мітэрана-малодшага Жан-П'ер Версіні-Кампінчы заявіў, што ў ягонага кліента няма такіх грошай.

54-гадовы Жан-Крыстоф Мітэран працаваў у 1986-1992 гадах дарадцам свайго бацькі па справах краінаў Афрыкі. 21 снежня 2000 года ён трапіў за краты па абвінавачванні ў махлярстве і незаконным выкарыстанні службовага становішча ў сувязі з пастаўкамі зброі ў Анголу. Ён катэгарычна адмаўляе свой удзел у незаконных здзелках, аднак прызнае, што на адзін з ягоных швейцарскіх рахункаў было пераведзена каля 2 мільёнаў долараў ЗША. Абарона Ж.К.Мітэрана паведамляе, што гэтая сума была законным камісійным працэнтам, які сын прэзідэнта атрымаў ад урада Анголы за пасярэдніцтва ў атрыманні замежных крэдытаў. ■

Еўрасаюз не спяшаецца пашырацца

Ірына СТАРЦАВА

Еўрапейскі Саюз не плануе ў бліжэйшы час вызначаць дакладныя даты прыёму новых чальцоў. Пра гэта паведаміў у аўторак камісар ЕС, прадстаўнік Германіі Гюнтэр Ферхойген. Ён дадаў, што вызначыць дакладную дату ў бліжэйшай будучыні не прадстаўляецца магчымым.

На стане на сённяшні дзень ніводная з краінаў-кандыдатаў не адпавядае ў дастатковай меры крытэрыям, неабходным для ўваходжання ў ЕС, зазначыў Г.Ферхойген. Так ён пракаментаваў заяву прадстаўнікоў Швецыі аб тым, што ўжо ўлетку гэтага года будуць вызначаныя дакладныя даты прыёму ў ЕС новых чальцоў. ■

Малдова не можа выбраць прэзідэнта

Міхась КАРПОВІЧ

Вось ужо трэці месяц у Малдове крызіс улады. Пасля таго, як парламент краіны чатыры разы запар не здолеў абраць новага прэзідэнта, ён быў распушчаны паводле рашэння цяперашняга кіраўніка дзяржавы Пятра Лучынскага.

Фармальна тэрмін прэзідэнцкіх паўнамоцтваў П.Лучынскага скончыўся яшчэ 1 снежня, аднак Канстытуцыйны суд краіны вырашыў, што пакуль не будзе абраны новы прэзідэнт, ім застанецца цяперашні кіраўнік дзяржавы.

П.Лучынскі прызначыў новыя парламенцкія выбары на 25 лютага. Новы парламент у першую чаргу мусіць заняцца выбарамі новага прэзідэнта.

Нагадаем, што ўлетку 2000 года парламент Малдовы змяніў Канстытуцыю, каб пазбавіць прэзідэнта істотнай часткі паўнамоцтваў. Сярод новаўвядзенняў было і абранне прэзідэнта не агульнанародным галасаваннем, а парламентам. Цяпер П.Лучынскі заклікаў будучых дэпутатаў «адкруціць назад» і вярнуць у Канстытуцыю старую норму. ■

Расізм у Microsoft?

Расціслаў ПЕРМЯКОЎ

Сямёра былых і цяперашніх супрацоўнікаў сусветна вядомай камп'ютэрнай імперыі *Microsoft*, якую ачольвае самы багаты чалавек планеты Біл Гейтс, падалі ў суд на кампанію. У сваім шматмільярдным іску яны абвінавачваюць *Microsoft* у расісцкім падыходзе да сваіх служачых. Паводле статыстыкі, у кампаніі працуе толькі 2,6% персаналу афраамерыканскага паходжання, а колькасць менеджэраў з чорным колерам скуры яшчэ меншая – усяго 1,6%. Варта зазначыць, што гэта ўжо другое абвінавачванне *Microsoft* у расавай дыскрымінацыі за апошнія месяцы.

На думку пакрыўджаных супрацоўнікаў, афраамерыканскіх служачых несправядліва ацэньваюць, недастаткова актыўна прасоўваюць па службе, вельмі часта караюць і надзвычай хутка звальняюць.

Як паведаміла брытанская газета *Financial Times*, інтарэсы пацярпеўшых майкрасофтаўцаў у акруговым судзе штата Вашынгтон будзе адстойваць Уільям Гэры, чарнаскуры амерыканец, які з'яўляецца старэйшым партнёрам у флорыдскай адвакацкай канторы *Gary, Williams, Parenti, Finney, Lewis, McManus, Watson and Sperando*. Ён збіраецца пераўтварыць суд у грамадскую акцыю і нават абнародаваў графік сваіх прэс-канферэнцыяў наконт іску.

У кастрычніку 2000 года ў суд ужо быў пададзены іск па абвінавачванні *Microsoft* у дыскрымінацыі супрацоўнікаў па расавых і полавых прыкметах. Слуханні па гэтай справе працягваюцца, і колькасць істцоў, пакрыўджаных кампаніяй, можа павялічыцца. ■

Украіна рэфармуе граматыку

Ірына СТАРЦАВА

Адмысловая моўная камісія Украіны, у якую ўваходзіць і віцэ-прэм'ер Украіны Мыкола Жуліньскі, унесла 19 змяненняў ва ўкраінскую граматыку, абавязаўшы школы, ВНУ, рэдакцыі газет пісаць словы паводле новых правілаў.

Як вядома, у 30-х гадах савецкія ўлады прымусова рэфармавалі як беларускую, так і ўкраінскую граматыкі, забараніўшы выкарыстанне многіх словаў і адмяніўшы некаторыя правілы маўлення. Усё рабілася для таго, каб «наблізіць братэрскія мовы» да мовы рускай. Цяпер Украіна вырашыла вярнуцца да традыцыйных правілаў. Напрыклад, цяпер замест слова «аукцион» трэба будзе пісаць «авкцион», «маратон» замест «марафон» і «Хранция» замест «Франция».■

Абрабавалі беларускую дыпламатку

Расціслаў ПЕРМЯКОЎ

У Маскве абрабавалі другога сакратара беларускай амбасады Марыю Марозаву. Пра гэта паведаміла агенцтва РИА «Новости».

У амбасадзе Рэспублікі Беларусь у Расіі паведамілі, што напад быў учынены ў сераду, 3 студзеня, каля 23.00. Невядовы зламыснік выхапіў з рукі жанчыны сумачку, у якой былі, па яе словах, дыпламатычная картка, ключы ад кватэры і 150 расійскіх рублёў (каля 5,5 долараў). Узбуджаная крымінальная справа, вядзецца следства. ■

«У Лукашэнкі няма шанцаў...»

Былы міністр сельскай гаспадаркі і палітычны вязень Васіль Лявонаў адказвае на пытанні карэспандэнта НАШАЙ СВАБОДЫ

Алег ГРУЗДЗІЛОВІЧ

— Спадар Лявонаў, дазвольце павіншаваць Вас з Новым годам і пажадаць усяго найлепшага. Як сустрэлі новае тысячагоддзе?

— Дзякуй. Вам і ўсім чытачам НАШАЙ СВАБОДЫ таксама мае самыя шчырыя віншаванні. А святкаваў я ў кампаніі сваякоў і добрых сяброў. Гэтага шчасця – сустракаць Новы год разам з дарагімі табе людзьмі я быў пазбаўлены запар тры гады, можаце ўявіць мае пачуцці.

— Цікава, як даводзілася сустракаць Новы год у турме?

— Застолля не было. Зняволеныя толькі што нейкі самаробны пірог могуць падрыхтаваць ды заварыць крутой гарбаты, усіх астатніх навагодніх радасцяў яны пазбаўленыя.

— Сніцца турма?

— Усё радзей. Не люблю ні гаварыць на гэтую тэму, ні нават думкамі туды вяртацца.

— Вам там дасталося?

— З чатырох установаў, дзе давялося пабываць, самыя дрэнныя ўспаміны пра Жодзінскі ізалятар. Туды мяне заслалі, паводле прызнанняў высокапастаўленых міліцыянтаў, на перавыхаванне. Там гэтым займаюцца з асалодай. А вось у аршанскай калоніі, дзе я сядзеў ужо як асуджаны, становішча ўсё ж іншае. Там нават начальнік калоніі спадар Чайкін не мае сярод зняволеных мянушкі, што сведчыць пра павагу да яго. Для яго не пусты гук і правы зняволенага, хаця мы ўсе добра ведаем, наколькі гэтыя правы абмежаваныя.

— Вядома, што Вы так і не прызналі сябе вінаватым у злоўжываннях, якія знайшоў Ленінскі раённы суд. А з якіх прычынаў, на Вашую думку, тады ўзнікла Вашая справа?

— Мне відавочна, што яна замешаная і на асабістых рахунках, і на палітыцы, ды і грошы мелі значэнне. Арыштавалі ж мяне і пачалі «раскручваць» як арганізатара забойства Мікалуцкага. Лукашэнка ў «Рассвеце» ўжо праз некалькі дзён пасля майго арышту заявіў, што гэта я і Старавойтаў вінаватыя. У Жодзінскім ізалятары мяне менавіта на гэтую тэму дапытваў генерал міліцыі Мікалай Лапацік. Але нічога не пацвердзілася, і яны былі вымушаныя прышчапіць мяне да рассветаўскай справы, каб хоць у нечым абвінаваціць.

— А якія грошы Вы мелі на ўвазе?

— Тыя дзесяткі мільёнаў долараў, якія страцілі людзі, што карміліся вакол закупак зерня. А закупляла краіна дзесяткі мільёнаў тон штогод. У першы ж дзень, калі мы ўвялі конкурс на права паставак, кошт тоны зерня знізіўся са 160 да 105 долараў.

— Вы цяпер можаце назваць гэтых людзей?

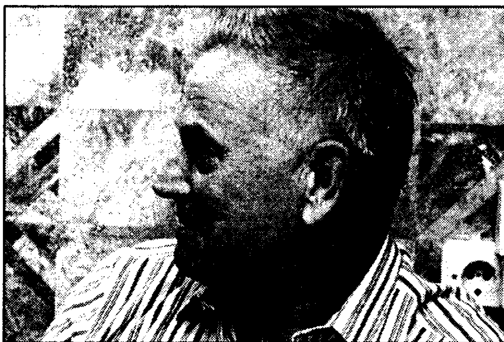
— Некаторыя з іх уваходзілі ў Савет бяспекі, ды і зараз уваходзяць. Напрамую з гэтым былі звязаныя асобы з Камітэта дзяржкантролю. Я ўпэўнены, Лукашэнка добра ведае гэтых людзей.

— Гучала меркаванне, што Аляксандр Лукашэнка даў згоду на Ваш арышт за тое, што Вы яго неаднаразова, мякка кажучы, крытыкавалі на самых розных узроўнях. Ён, маўляў, Вас папярэджваў, Вы не спыніліся, і ...

— Не думаю. Сваю згоду пайсці на пасаду міністра я абумовіў свабодай дзеянняў па рэфармаванні сельскай гаспадаркі. І шмат што было зроблена. Больш 200 калгасаў і саўгасаў змянілі форму ўласнасці, у іх усё стала належаць канкрэтным людзям. Мы ўжо шырока перавучвалі кіруючыя кадры. Лукашэнку гэта не падабалася, але сам ён мне нічога не казаў. Хаця я ведаю, што нашыя чырвоныя памешчыкі – старшыні гаспадарак – павялічылі на яго ціск з мэтай спыніць рэформы і свайго дамагліся.

— Вашую рэформу яшчэ магчыма аднавіць, калі ўзнікнуць патрэбныя ўмовы?

— Дакладна не ведаю. Сітуацыя кожны дзень мяняецца, але безумоўна не ў лепшы бок. Калі б Лукашэнка дадумаўся ў гэтым годзе сысці ў адстаўку сам, то яшчэ можна было б паспрабаваць. Але калі яшчэ такіх пяць гадоў, то нічога для рэфармавання ўжо не застанецца. Тады вёска пачне аднаўляцца, апрануўшы спачатку лапці. Асабіста я перакананы, што Лукашэнка ўжо нанёс сельскай гаспадарцы страты большыя, чым яна панесла за гады вайны. Тады страты вымяраліся конямі, калёсамі, баронамі – цяпер трактарамі ды камбайнамі, рушацца комплексы, разбураецца гаспадарчая структура, якую будавалі дзесяткі гадоў. У такім выпадку застанецца адзіны шлях аднаўлення – праз невялікія спачатку фермы, але ён усё роўна прывядзе да буйных гаспадарак, якія мы мелі і цяпер імкліва страчваем.

— Вы лічыце магчымай добраахвотную адстаўку Лукашэнкі?

— Калі Масква яго не падтрымае, яму лепш самому сысці. У гэтым выпадку ягоныя шанцы мінімальныя – такія мае першыя ўражанні пасля выхаду на волю. Сяляне, здаецца, зразумелі, што ад яго заробкаў не дачакаюцца. Чыноўнікі таксама ў ім расчараваліся, бо перспектываў на заможнае жыццё і абароненую старасць ніякіх. Прадпрымальнікі і апазіцыя – адкрытыя апаненты. Але галоўнае пытанне, што вырашыць шэраговы выбаршчык, той, хто абіраў Лукашэнку, спакусіўшыся на ягоныя абяцанкі. Гэтым людзям і сёння патрэбныя абяцанкі – іх трэба знайсці. Такім чынам, прэзідэнтам можа стаць таксама толькі вельмі хітры, я б сказаў, нахабны чалавек. Сярод дэмакратаў я такога і не бачу. Праўда, яшчэ ёсць магчымасць паставіць на так званага незалежнага кандыдата. Мне падаецца, трэба ісці гэтым шляхам. Усё ж дзяржаўнай прапагандзе ўдалося раздзьмуць варожасць да апазіцыі ў многіх нашых грамадзянаў, і гэта трэба ўлічваць.

— Вы самі можаце кагосьці прапанаваць?

— Не, яшчэ шукаю.

— А сябе ў гэтай ролі не бачыце?

— Таксама не. Але бачу сябе на баку таго, хто кіне Лукашэнку выклік. Мой абавязак дапамагчы гэтаму чалавеку.

— У прэсе ўжо называюцца лічбы, колькі можа каштаваць прэзідэнцкая кампанія ў Беларусі. Быццам бы хопіць 2-3 мільёнаў. Вы згодны, што нашае прэзідэнцтва так мала каштуе.

— Сёння – так. Нават менш. Аднак не трэба расслабляцца. Дарага абыдуцца не выбары, а кантроль за імі. Калі самы пільны кантроль не наладзіць, то ўвогуле няма сэнсу праводзіць выбары.

— А можа і добра. Ці Вы выключаеце, што Лукашэнка, калі стане ізноў прэзідэнтам, зменіцца ў лепшы бок?

— Выключаю, цалкам. Паверце мне, гэты не зменіцца. Можа крыху змяніцца рыторыка, нават ужо такія прыкметы бачныя, але сутнасць застанецца той самай. Ніякіх стабільнасці і прадказуемасці, пра якую ён заяўляе і пра якую сапраўды мараць і нашыя людзі, і інвестары, ад яго чакаць не варта. Быў час праверыць.

— У Вас ёсць прагноз на пазіцыю Масквы адносна Лукашэнкі?

— Прагнозу няма, але я перакананы, што не ў стратэгічных мэтах Масквы пакідаць тут чалавека, які ўсё разбурыць. У расійскім кіраўніцтве дастаткова разумных людзей, здольных знайсці больш прымальныя варыянты. І я адзначу, што пакуль і не бачна прыкметаў, што там выбар зрабілі. Гэта добра. Пакажы яму адмоўнае стаўленне і ён жа пачне прыкідвацца ахвярай, што з ім не хочуць сябраваць, а нашыя людзі шкадуюць ахвяраў. Відаць, там вырашылі падчапіць яго на кручок і трымаць як мага даўжэй. Бо тады ён нервуецца, робіць памылкі. І з яго лягчэй вытрасаць патрэбныя расіянам рашэнні. Нам пры такім раскладзе трэба дзейнічаць вельмі асцярожна – гэта ўжо пытанні палітычных тэхналогіяў. ■

ЮСТЫЦЫЯ

Аперацыя «Ліквідацыя»

Рыгор БУЯН

З перапынкам у два месяцы праваабарончы цэнтр «Вясна» атрымаў два папярэджанні з міністэрства юстыцыі, што можа скончыцца ліквідацыяй гэтай арганізацыі.

Першае папярэджанне ад 26 кастрычніка, падпісанае начальнікам Упраўлення грамадскіх сувязяў міністэрства юстыцыі Міхаілам Сухініным, указвае на парушэнне «Вясной» і Грамадзянскага кодэкса, і Статута, і закона «Аб грамадскіх арганізацыях». На самой справе парушэнні заключаюцца ў тым, што ў незарэгістраваным бюлетэні «Права на волю», які цэнтр выдае на беларускай, рускай ды англійскай мовах накладам 299 асобнікаў, ужываецца назва «Вясна-96» – пад такой назвай праваабарончы цэнтр дзейнічаў з моманту стварэння ў 96-м годзе да прымусовай перарэгістрацыі 15 чэрвеня 1999 года. Мінюст даў загад «Вясне» выправіцца і паведаміць пра тое на працягу месяца.

Але ўжо 19 снежня М.Сухінін падпісаў паўторнае папярэджанне. Гэтым разам за тое, што цэнтр «Вясна» не паведаміў у міністэрства пра прынятыя захады. Служка Феміды запатрабаваў цягам двух тыдняў «даць адказ з прадастаўленнем адпаведнага пратакола аб скасаванні меўшых месца парушэнняў дзеючага заканадаўства». Міхаіл Сухінін лічыць, што «адсутнасць адказу ў дадзеным выпадку дае падставу ініцыяваць пытанне аб ліквідацыі грамадскага аб'яднання».

Між тым кіраўніцтва «Вясны» пісьмова адказала на першае папярэджанне ва ўстаноўленыя тэрміны. А тое, што ліст не дайшоў да адрасата, гэта не правіна праваабаронцаў. Як бы там ні было, а «Вясна» здавацца не збіраецца і будзе да канца адстойваць сваё права на існаванне. ■

КРЫМІНАЛ

Напад на сінагогу

Кірыла ПАЗЬНЯК

У ноч з 27 на 28 снежня мінулага года на адну са сталічных сінагогаў, што знаходзіцца на вуліцы Крапоткіна, быў учынены напад з падпалам.

Невядомыя пабілі шыбы ў малельнай зале і ўкінулі туды дзве бутэлькі з запальнай сумессю. Ад адной з іх загарэлася фіранка на вакне і пачаўся пажар. Малельная зала была зачыненая, але вартаўнік зламаў дзверы і досыць хутка зліквідаваў полымя. Таму пашкоджанні былі нязначнымі. Справу расследуе Цэнтральны РАУС Мінска.

Аднак, на думку супрацоўнікаў габрэйскіх рэлігійных абшчынаў, наўрад ці злачынцы будуць знойдзеныя, а тым больш пакараныя. Гэтак нічога не было зроблена па некалькі аналагічных леташніх выпадкаў, калі на праваслаўны Вялікдзень быў падпалены будынак па вуліцы Даўмана, на сцяне якога нападнікі пакінулі надпіс «Бей жидов – спасай Россию!», а з месяц таму туды ўварвалася група брытагаловых, якія бегалі па будынку і крычалі, што яны яшчэ вернуцца.

Прэзідэнт Сусветнага згуртавання беларускіх габрэяў Якаў Гутман лічыць, што падпал сінагогі – гэта толькі «вяршыня айсбергу, а сам ён у хвалях дзяржаўнага антысемітызму. Напад на сінагогу ёсць наступства таго, што дагэтуль, напрыклад, не зроблена аніякіх захадаў да тых, хто працягвае прапагандаваць і прадаваць кнігу «Вайна па законах подласці». Нагадаем, што, нягледзячы на заключэнні такіх вядомых навукоўцаў, як А.Грыцкевіч, У.Конан, А.Мальдзіс, М.Пастухоў і А.Трусаў, у Савецкім судзе сталіцы, а потым у гарадскім судзе гэтая кніга прызнаная ўсяго толькі «выданнем навуковых артыкулаў».

Разам з тым Я.Гутман кажа не пра асобныя выпадкі антысемітызму, а пра існаванне цэлай габрэйскай праблемы і ўсур'ёз параўноўвае цяперашнюю сітуацыю ў Беларусі з тым, як усё пачыналася ў Нямеччыне 30-ых. У прыватнасці, ён згадаў пра «хрустальную ноч», калі ў 1937 годзе пасля нападаў з разбіццём шыбаў на сінагогі і крамы, што належалі габрэям, паследавала іх фізічнае знішчэнне. Беларускія ўлады як звычайна рэагуюць на антысеміцкія экстрэмісцкія ўчынкі моўчкі, што ёсць, на думку Я.Гутмана, «сігналам для тых, хто гэта робіць, працягваць у тым жа духу». ■

Один за всех сидит в темнице

Валерий ЩУКИН,
правозащитник

2000 год стал годом «громких дел». Неугодных правящему режиму государственных и общественных деятелей осудили по статьям Уголовного кодекса. А.Климов, В.Леонов, Н.Статкевич, М.Чигирь, В.Щукин лишь отстаивали мнение, отличное от мнения главы правящего режима.

Закончился год. Вместе с ним завершилось второе тысячелетие. И каков итог? Белорусские чиновники даже на собственной кухне боятся высказать критические замечания в адрес «всенародноизбранного». А вот оппозиционных политиков тюремные нары не сломили — ни один из осужденных назначенную «вину» не признал, а потому для всего мира они — политзаключенные.

Замысел по обвинению политиков по общеуголовным статьям явно провалился, и режим стал срочно разрабатывать на оппозиционеров террористические обвинения: президентские СМИ выдают одну за другой «сенсации» о наводнении Беларуси оружием, взрывчаткой, подрывной литературой, шпионами, миллионами долларов, тысячами боевиков...

Как свидетельствует и наш, и мировой опыт, маховик репрессий можно остановить лишь низвергнув правящий режим. Но это можно сделать только на президентских выборах. Не сомневаюсь, что в 2001 году серия «громких дел» продолжится. Поскольку же судить политиков пока не «сезон», в жернова репрессий, которые не могут вращаться вхолостую, бросили преподавателей ВУЗов — XXI век начнется на Беларуси с «громкого дела» о взятках в Гомельском государственном мединституте (ГоГМИ). Во взяточничестве обвиняется почти взвод преподавателей во главе с ректором Ю.Бандажевским.

Взяточничество — зло и должно беспощадно искореняться. Однако только суд может назвать человека преступником. Данное дело по первой инстанции будет рассматривать Военная коллегия Верховного суда. Что вполне объяснимо: один из обвиняемых — военнослужащий, и потому дело подлежит рассмотрению военным судом. Но в областном суде военной коллегии нет, компетентность же гарнизонного суда для столь громкого дела явно недостаточна.

Все обвиняемые, а их — два десятка человек, придут в суд самостоятельно и лишь одного, из-за которого собственно-то вершить правосудие станут служители Фемиды со звездами на плечах, приведут в наручниках. Это подполковник медицинской службы В.Равков — заведующий военной кафедрой и проректор ГоГМИ по воспитательной работе.

Увы, говорить о его служебном положении придется в прошедшем времени. Владимир Николаевич арестован 12 июля 1999 года. 12 января 2001 года истекает предельный, полуторагодичный срок содержания под стражей без судебного приговора (статья 92 УПК). Хватит ли мужества у Военной коллегии высшей судебной инстанции освободить подсудимого из-под стражи? Ведь прецедента такого рода в нашей стране еще не было.

Владимир Равков преступником, хотя прошло более 17 месяцев, официально не назван. Однако уже через месяц после ареста его уволили и с работы, и с воинской службы. В приказе министра обороны №309 от 19 августа 1999 года записано: «...за проступки, дискредитирующие воинское звание офицера». То есть генерал-министр Чумаков назвал своего подчиненного преступником без суда и следствия.

Прокуратура республики в нарушение статьи 62 Конституции отказала Наталье Равковой в праве защищать своего мужа. Способ, при помощи которого обошли эту конституционную гарантию, апробирован белорусскими следователями многократно: жену допросили в качестве свидетеля.

Мой совет как правозащитника белорусским женам, мужьям, мамам, папам, сыновьям, дочерям: если родного человека арестовали и Вас вызывают на допрос, — подумайте хорошо, перед тем как пойти. Вы имеете право (статья 27 Конституции) не давать показания в отношении своих близких родственников — отвечая же на вопросы следователя, Вы, тем самым, лишаете себя права быть защитником арестованного члена семьи.

В данном конкретном уголовном деле обвинение во взяточничестве предъявлено многим должностным лицам ВУЗа. Степень их вины ни коллективная, ни индивидуальная, мне неизвестна. Зато известно, что все обвиняемые по данному делу находятся на свободе, а сидит в тюремной камере лишь подполковник Равков. Как если бы Владимир Николаевич был организатором и руководителем всей этой группы подозреваемых. Однако, со слов адвоката, известно, что находящемуся под арестом офицеру организация преступной группы не вменяется. Да и вообще, на мой взгляд, в своей должности проректора по воспитательной работе и завкафедрой военной подготовки, к приему экзаменов Владимир Равков причастен был меньше других.

Офицер Равков предъявленное обвинение во взяточничестве отвергает. Вот за свое упрямство и сидит. Старший следователь по особо важным делам прокуратуры Республики Беларусь советник юстиции В.Терехович так и заявил: «При той позиции, которую обвиняемый Равков В.Н. занял на предварительном следствии в настоящее время — мера пресечения ему в сторону смягчения изменена не может».

Получается, что содержание под стражей используется прокуратурой как мера наказания для несговорчивого обвиняемого. Остальные, как следует из вышеуказанного письма прокурорского следователя, «...чистосердечно раскаялись в совершенных преступлениях, правдиво рассказали о фактах получения ими взяток, что нашло впоследствии объективное подтверждение. Соответственно мера пресечения была им изменена на более мягкую — подписку о невыезде».

А ведь Уголовно-процессуальный кодекс применение и отмену меры пресечения «содержание под стражей» с признанием или не признанием обвиняемым вины не связывает. УПК в качестве оснований на применение такой меры пресечения указывает наличие оснований предполагать, что обвиняемый скроется, или воспрепятствует следствию, или будет продолжать совершать преступные деяния. Уголовно-процессуальный кодекс отмену или изменение меры пресечения увязывает с отпадением в ней необходимости или с обстоятельствами дела. Так ведь расследование закончено! И если подполковник Равков виновен, он должен понести суровое наказание. Но свободы должен лишать суд, а не следователь. Во всем цивилизованном мире так и происходит. Увы, международные нормы не для нас — Беларусь живет не по ним, а по указам и декретам.

Судебный процесс начнется в конце января 2001 года. Заседание суда выездное. ■

Небяспечны выбар

Юзік ЛАБЭЦКІ, анархіст

Тое, што я дацэнт, не робіць мяне ворагам простых людзей, як некаторых. Вось і раніцай 01.01.01. нібыта землятрус скінуў аўтара гэтых радкоў з ложка. Мендзялееву гэтак дрэнна не было, як ён сваю табліцу сасніў. Да чаго ваш карэспандэнт дапетрыў, нельга хаваць ад народа!

Нам трэба выбраць Прэзідэнта. Лепшага, як той казаў, з сыноў і дачок. Каб ягоныя словы і думкі рабіліся бясспрэчным стандартам дзеля ўсяя магутнае нацыі беларусаў. То бок мы мусім прыняць калектыўнае рашэнне і з калектыву прэтэндэнтаў пакінуць аднаго.

З першага разу, вы добра гэта ведаеце, іншы раз не атрымліваецца. А з другога атрымліваецца гэткае, што потым сорамна бывае.

Але ёсць спосаб даведацца пра волю большасці без шматкротных балаціровак. Трэба проста папрасіць электарат не выкрэсліваць усіх апроч аднога, а расставіць кандыдатаў па месцах, напрыклад:

А – першы,
В – другі,
С - трэці.

У нас мільёны выбаршчыкаў. Каб болей было зразумела, што ў такім выпадку атрымаецца, уявіце сабе, што іх у сто тысячаў разоў меней. Няхай сабе гэтыя шэсцьдзесят чалавек прагаласавалі наступным чынам:

23 - А С В
19 - В С А
16 - С В А
2 - С А В

Нецяжка убачыць, што 25 чалавек лічыць, што **А** лепшы за **В**, але **В** паставілі наперадзе **А** ажно 35 чалавек. 23 — палічылі, што **А** лепшы за **С**, тым жа часам 37 паставілі **С** наперадзе **А**. Аддало перавагу **В** перад **С** 19 чалавек, а назвала **В** раней за **С** — 41. Вось і атрымліваецца, што калі трэба выбраць аднаго кандыдата, то ім стане любы большасці **С**, і шкадаваць пра тое не прыйдзецца.

А зараз падумайце, што пры нашай выбарчай сістэме, калі кожны, хто прыцягнецца да урны, укіне ў яе бюлетэнь з адным прозвішчам, першае месца дастанецца недарэку А. У гэткі спосаб мы ўжо не аднойчы змарнавалі ўсе перавагі калегіяльнасці на выбарах усіх узроўняў.

Вельмі смешна выглядаюць у гэтых варунках прыхільнікі г.зв. еўрапейскай мадэлі дэмакратыі, каторыя бязглузда сцвярджаюць, што тое, што лічаць добрым 15 асобаў, лепей за тое, што лічаць сапраўды добрым 10 асобаў. Калі аматары электаральных гульняў галасуюць за аднаго кандыдата, то лічаць, што ставяць яго вышэй за астатніх, але ж яны не выказваюцца ніяк пра вартасць астатніх і іхнае меркаванне застаецца няпоўным.

Паколькі ваш карэспандэнт пасля смерці Сталіна І.В. у выбарах не ўдзельнічае па ідэйных меркаваннях, то заклікаю вас, шаноўныя чытачы, абіраць адно аднаго ўзгодненай думкай, каторую падтрымлівае найбольшая з магчымых колькасць галасоў, а не простая большасць. ■

Чыноўнікі не лічаць грошай

Канстанцін УВАРАЎ

У 1999-2000 гадах Магілёўскім аблвыканкамам былі допушчаня парушэнні пры расходаванні сродкаў на ўтрыманне апарату сваіх упраўленняў.

Устаноўлена, што ў 1999 годзе Магілёўскім аблвыканкамам на сваё ўтрыманне была зрасходавана сума, якая на 37% перавышала запланаваную. Значныя сродкі былі патрачаны на набыццё аўтамабіляў, кандыцыянераў, сродкаў аўтасігналізацыі, магнітол, аплату паслугаў сотавай сувязі.

Паводле звестак мінстата, за першае паўгоддзе 2000 года прадпрыемствамі і арганізацыямі вобласці было выкарыстана на выплату камандзіровачных расходаў і навучанне спецыялістаў 2,8 мільёна долараў ЗША. За 1999 год аблвыканкам на кветкі і сувеніры патраціў 3,5 мільёна рублёў, у 2000 годзе — 6,5 мільёна рублёў. Для параўнання: расходы па артыкуле «Аднаразовая дапамога тым, хто часова трапіў у галечу» за 1999 год склала 1,6 мільёна рублёў.

У выніку некалькім начальнікам упраўленняў аблвыканкама аб'яўлены вымовы і заўвагі. ■

БелаПАН

Расіяне прыходзяць на беларускі рынак

Вячаслаў БУДКЕВІЧ

2001 год будзе характарызавацца працягам выцяснення беларускага бізнесу замежным капіталам. Такі пункт гледжання ў гутарцы з карэспандэнтам БелаПАН выказаў прэзідэнт Беларускага і Мінскага саюзаў прадпрымальнікаў Уладзімір Карагін. Паводле яго словаў, ужо зараз беларускі бізнес актыўна скупляецца, у асноўным расійскім капіталам: былыя самастойныя прадпрыемствы становяцца філіяламі, падраздзяленнямі расійскіх кампаніяў.

Наступіўшы год, на думку Уладзіміра Карагіна, будзе адзначаны «працягам звужэння тых ніш, якія могуць займаць прадпрымальнікі», і, магчыма, прыпыненнем працэсу ціску на бізнес, «таму што наступіў канец». «У далейшым ужо нельга павялічваць падаткі, нельга павышаць стаўкі арэнднай платы, таму што ўсё гэта дасягнула свайго максімуму, — заявіў ён. — Адначасова гэта будзе і год стабілізацыі тых структураў, якія выжылі ў папярэднія тры складаныя гады». ■

БелаПАН

Нацбанк святкуе юбілей

Аляксей АРЭШКА

Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь увёў у абарачэнне памятны банкнот вартасцю 20 рублёў, прысвечаны свайму 10-гадоваму юбілею. Як паведамілі БелаПАН ва ўпраўленні інфармацыі Нацбанка, памятны банкнот вартасцю 20 рублёў з выявай будынка Нацыянальнага банка пагашаны спецыяльным штампам з прыпрэсаванай фальгі ў выглядзе лагатыпу «НБРБ» з віньеткай і лічбамі «1991-2001». Штамп размешчаны на правым купонным полі вонкавага боку банкнота.

Банкнот змешчаны ў спецыяльна выробленую ўпакоўку-буклет, на вонкавым баку якой адлюстраваны будынак Нацыянальнага банка і надпісы «10 год» і «Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь», а на зваротным — апісанне некаторых асноўных ахоўных прыкметаў банкнота на фоне гравюры старога Мінска.

Наклад памятнага банкнота — 5.500 асобнікаў. Ён з'яўляецца законным плацежным сродкам і абавязковы да прыёму на тэрыторыі Беларусі ўсімі фізічнымі і юрыдычнымі асобамі ва ўсе віды плацяжоў без усялякіх абмежаванняў. ■

БелаПАН

Сацыяльная дапамога будзе адраснай

Марат ГАРАВЫ

З 1 студзеня ў Беларусі павялічваецца памер мінімальных пенсіяў і ўводзіцца адрасная сацыяльная дапамога. Пра гэта паведаміла міністр сацыяльнай абароны Вольга Даргель, выступаючы на прэс-канферэнцыі ў Мінску напярэдадні Дня сацыяльнага работніка, які адзначаецца 5 студзеня.

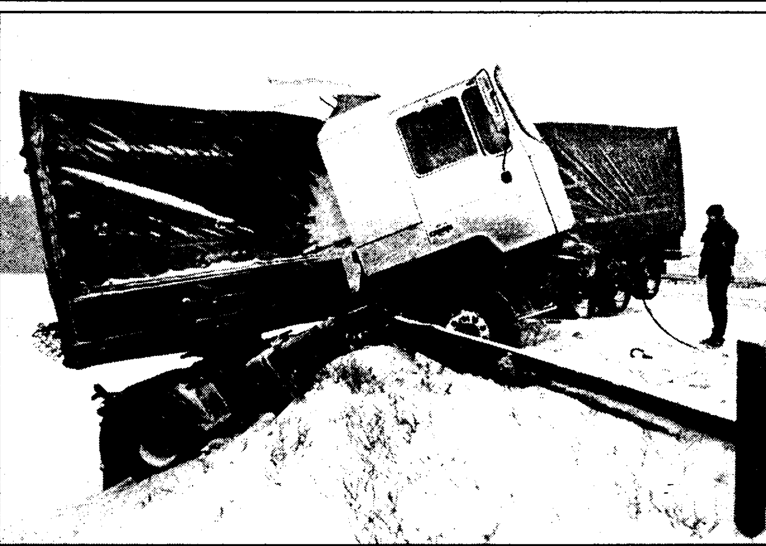
Паводле словаў міністра, у адпаведнасці з пастановай урада змяняецца механізм падліку мінімальных пенсіяў па ўзросце асобам, якія маюць працяглы тэрмін працы. Пры гэтым, як адзначыла Даргель, чакаецца нязначнае (на 2-3 тысячы) павелічэнне памеру мінімальных пенсіяў.

Згодна з урадавай пастановай, з 1 студзеня 2001 года ў краіне ўводзіцца адрасная сацыяльная дапамога сем'ям, што маюць непрацуючых інвалідаў першай і другой групаў, дзяцей-інвалідаў ва ўзросце да 18 гадоў, адзінокім інвалідам першай і другой групаў, адзінокім пенсіянерам і адзінокім мужу і жонцы пенсійнага ўзросту, а таксама мнагадзетным і няпоўным сем'ям, якія выхоўваюць непаўналетніх дзяцей. Акрамя таго, дапамога будзе аказана сем'ям, дзе абодва бацькі з'яўляюцца беспрацоўнымі або студэнтамі, якія вучацца з адрывам ад вытворчасці ў прафесіянальна-тэхнічных, сярэдніх спецыяльных і вышэйшых навучальных установах, а таксама сем'ям, дзе працаздольны ажыццяўляе догляд за інвалідам першай групы, дзіцем-інвалідам ва ўзросце да 18 гадоў, састарэлым, якім болей за 80 гадоў.

Пры гэтым, паводле словаў міністра, дапамога будзе выдзяляцца маючым патрэбу толькі пры ўмове, калі іх сукупны сярэднедушавы даход за тры месяцы, што папярэднічаюць месяцу звароту па дапамогу, не перавышае 50 працэнтаў сярэднедушавога бюджэту пражытачнага мінімуму. Як падкрэсліла Вольга Даргель, на адрасную сацыяльную дапамогу, якая закране каля 800 тысяч чалавек, спатрэбіцца прыкладна 49 мільярдаў рублёў.

БелаПАН

ФОТАФАКТ

Непрыемнасць на дарозе напярэданні Новага года

ТЭНДЭНЦЫІ

Рабочыя месцы для адстаўнікоў

Марат ГАРАВЫ

Па словах міністра па надзвычайных сітуацыях Валерыя Астапава, зараз МНС займаецца аднаўленнем сістэмы грамадзянскай абароны краіны. Пра гэта ён заявіў 4 студзеня, выступаючы ў Мінску на пашыраным пасяджэнні калегіі МНС.

Астапаў, у прыватнасці, зазначыў, што сістэма грамадзянскай абароны краіны пачала разбурацца адразу пасля чарнобыльскай катастрофы з-за адсутнасці сродкаў, бо на ліквідацыю наступстваў трагедыі выдзялялася да 20 працэнтаў дзяржаўнага бюджэту. Па словах міністра, на аснове 1.250 адзінак тэхнікі, перададзенай з ГА ў ваенізаваную пажарную службу, былі створаныя пажарныя спецпадраздзяленні, а астатнія сілы і сродкі ГА ўзмацнілі міністэрства ўнутраных справаў. Як сказаў Астапаў, рэспубліканскі штаб ГА з органа дзяржаўнага кіравання ператварыўся ў структурнае падраздзяленне міністэрства ўнутраных справаў, дзе ён аказаўся без дастатковага фінансавага, кадравага, матэрыяльна-тэхнічнага і навуковага забеспячэння.

Міністр нагадаў, што ў канцы лістапада 2000 года, згодна з указам кіраўніка дзяржавы, сілы і сродкі ГА былі перададзеныя з МУС у структуру МНС.

«У сувязі з гэтым узрастае роля і адказнасць МНС, на якое ўскладзеныя дадатковыя задачы па арганізацыі абароны насельніцтва ва ўмовах ваенных дзеянняў, стварэнні і падтрыманні гатоўнасці сістэмаў кіравання, апавяшчэння і сувязі ГА, ахоўных збудаванняў, арганізацыі мабілізацыйнай гатоўнасці і забеспячэння функцыянавання эканомікі ў асаблівы перыяд», — падкрэсліў міністр.

Паводле яго слоў, аб'яднанне ў складзе аднаго дзяржаўнага органа сістэм папярэджання і ліквідацыі надзвычайных сітуацыяў і ГА дазволіць павысіць ступень гатоўнасці аб'яднанай структуры, «таму што яна будзе штодзённа вырашаць праблемы барацьбы з надзвычайнымі здарэннямі ў мірны час і мець пастаянную практыку адпрацоўкі зладжанасці па вырашэнні задач у ваенны час». Апрача таго, як заявіў Валерый Астапаў, такое рашэнне садзейнічае збліжэнню нарматыўна-прававой базы і арганізацыйнай структуры міністэрстваў па надзвычайных сітуацыях Беларусі і Расіі. ■

БелаПАН

ЗАБАСТОЎКА

МаАЗаўцы выстрайкавалі заробак

Рыгор БУЯН

28 снежня, перад самым Новым годам, рабочыя Магілёўскага аўтамабільнага завода (МаАЗ) застрайкавалі.

Пасля заканчэння рабочай змены каля 16.00 прыкладна 600 чалавек перакрылі праезную частку дарогі. Прычынай страйку стала затрымка заробку яшчэ за лістапад. Наогул гэта на прадпрыемстве ўжо стала традыцыяй. Дырэктар завода Міканор Міхаловіч са сваімі намеснікамі даводзілі, што пасля 8 снежня (гэтым днём тут выплацілі заробак за кастрычнік) «прайшло не так і многа часу, і рабочыя маглі б пачакаць». Аднак аўтазаводчыкі не паверылі чарговым абяцанням начальства і не спынілі страйк. Кіраўніцтва завода паспрабавала перапыніць стыхійную акцыю пратэсту з дапамогай ДАІ, аднак няўдала. Не здолеў спыніць страсці і кіраўнік «вертыкалі» Кастрычніцкага раёна Магілёва Аляксей Лебедзеў, які ўзяў на сябе абавязак за выплату заробкаў. І толькі пасля 19.00 рабочыя пасля звароту старшыні «пярвічкі» Свабоднага прафсаюза Беларускага Ігара Бугрова спынілі страйк.

Стыхійны пратэст даў плён: наступным днём усе рабочыя атрымалі заробкі за лістапад у поўным аб'ёме. ■

Беларусы не хочуць Лукашэнку

Расціслаў ПЕРМЯКОЎ

Як паказалі вынікі апошняга апытання, праведзенага Незалежным інстытутам сацыяльна-эканамічных і палітычных даследаванняў (НІСЭПД), толькі каля трэці нашых суграмадзянаў хочуць, каб Аляксандр Лукашэнка стаў прэзідэнтам Беларусі на яшчэ адзін тэрмін. Яшчэ дзве трэціх рэспандэнтаў адказалі, што яны катэгарычна супраць гэтай кандыдатуры або яшчэ не вызначыліся.

ЦІ ХОЧАЦЕ ВЫ, КАБ А. ЛУКАШЭНКА БЫЎ ПРЭЗІДЭНТАМ НАШАЙ КРАІНЫ ЯШЧЭ АДЗІН ТЭРМІН ?

Варыянт адказу	%
Не	41.5
Так	36.1
Цяжка адказаць/Няма адказу	22.4

Але гэта вынікі агульнанацыянальнага апытання, у якім бралі ўдзел 1.489 чалавек ва ўзросце ад 16 гадоў і болей (мяжовая памылка рэпрэзэнтатыўнасці – 3%).

Асобна НІСЭПД задаў тое ж пытанне грамадскім лідэрам і экспертам. Былі апытаныя 53 чалавекі. Вынікі яшчэ менш суцяшальныя для цяперашніх уладаў. Абранне А.Лукашэнкі на другі тэрмін хочуць толькі 3,8% беларускай эліты. Цікава, што ў апытанні бралі ўдзел супрацоўнікі як недзяржаўных, так і дзяржаўных структураў. Адказы дзвюх групаў розняцца, але прынцыпова вынікі застаюцца такімі ж – А.Лукашэнка не пройдзе.

ЦІ ХОЧАЦЕ ВЫ, КАБ А. ЛУКАШЭНКА БЫЎ ПРЭЗІДЭНТАМ НАШАЙ КРАІНЫ ЯШЧЭ АДЗІН ТЭРМІН ? (%)

Варыянт адказу	Апытанне лідэраў		
	Усяго	У тым ліку са структураў недзяржаўных	дзяржаўных
Не	90.6	96.8	81.8
Так	3.8	–	9.1
Цяжка адказаць/ Няма адказу	5.6	3.2	9.1

Такім чынам, небяспеку для А.Лукашэнкі на маючых адбыцца прэзідэнцкіх выбарах прадстаўляе не толькі насельніцтва Беларусі, але і беларуская эліта. «Нажа ў спіну» А.Лукашэнка можа чакаць і ад прадстаўнікоў прэзідэнцкай вертыкалі, што яўна не дадае яму ўпэўненасці ў заўтрашнім дні.

Толькі 20% беларусаў «хутчэй задаволеныя» тым, як А.Лукашэнка кіраваў Беларуссю на працягу апошніх 6 гадоў. Гэта істотна кантрастуе з пераднавагодняй заявай А.Лукашэнкі, што, маўляў, «беларускі народ ім не пакрыўджаны» і што «буйных памылак зроблена не было».

ЦІ ЗАДАВОЛЕНЫЯ ВЫ ТЫМ, ЯК А. ЛУКАШЭНКА КІРАВАЎ КРАІНАЙ НА ПРАЦЯГУ 6 ГАДОЎ?

Варыянт адказу	%
Хутчэй незадаволены	36.3
Часткова задаволены, часткова незадаволены	42.9
Хутчэй задаволены	20.3

Зноў мы бачым адно і тое ж — А.Лукашэнка імкліва траціць папулярнасць у народзе. Не дапамагаюць яму нават абяцанні падвысіць заробкі да 100 долараў у месяц без змянення ўзроўню цэнаў.

У такіх умовах адзінае, што можа выратаваць цяперашняга беларускага кіраўніка і дазволіць яму яшчэ пяць гадоў застацца пры ўладзе – гэта або «сілавы метад», калі выбары адмяняюцца і ўсталёўваецца сапраўдная дыктатура, або шлях фальсіфікацыяў і падтасовак, які ўжо добра вядомы і выбаршчыкам, і выбарчым камісіям Беларусі.

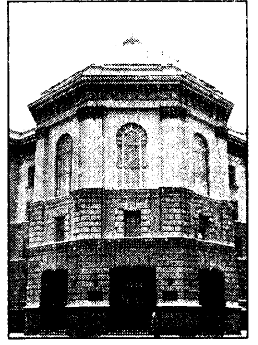
На сённяшні дзень гэта выдатна разумее беларуская эліта, але грамадства не вельмі гатовае прызнаць, што яго чарговы раз будуць падманваць.

ЯК ВЫ МЯРКУЕЦЕ, ЦІ БУДУЦЬ СВАБОДНЫМІ І СПРАВЯДЛІВЫМІ ВЫБАРЫ ПРЭЗІДЭНТА БЕЛАРУСІ Ў 2001 ГОДЗЕ? (%)

	Лідэры			Насельніцтва
	Усяго	У тым ліку са структураў недзяржаўных	дзяржаўных	
Не	86.8	87.1	86.4	28.0
Так	7.5	3.2	13.6	32.2
Цяжка адказаць/ Няма адказу	5.7	9.7	–	39.8

Славянский Союз двух: Красная Шапочка и Серый Волк

Виктор КЛИНКО

В прошлом году (номера №45, 46) публиковалась первая часть этого материала. Редакция продолжает публикацию аналитических размышлений В.Клинко о содержании и последствиях искуственной «интеграции» Беларуси с Россией.

Белорусская Голгофа

Московские политики не готовы к сотрудничеству с прогрессивными и демократическими силами в Беларуси. Они снова делают ставку на антибелорусские силы. Поэтому Беларусь вновь, как и в 1918 году, стоит перед трагической дилеммой, фактически без права осознанного выбора. Ибо правдивая информация для большинства граждан недоступна, а огромные политические, информационные и экономические ресурсы России направлены на поддержание антибелорусского режима.

Для белорусского этноса выбор между моделями национального государства (типа Белорусской Народной Республики) или псевдогосударства (БССР или РБЛ - Республика Беларусь при Лукашенко) это вопрос жизни и смерти.

Для демонстрации фатального характера выбора в системе «Восток–Запад» достаточно мысленно вернуться в 1918 год и представить иной, нежели мы имеем вариант жизни белорусского народа в XX веке в рамках (не БССР) суверенного белорусского государства. Отметим лишь самое страшное, чего удалось бы в значительной степени избежать – миллионы загубленных и не состоявшихся жизней и трагических судеб наших соотечественников.

Миллионы белорусов не подверглись бы переселению на пространства России и СССР и уничтожению в несоизмеримом (в сравнении с другими странами и национальными интересами) масштабе в годы Второй мировой войны. Виленские, белостокские и другие земли, ранее населенные преимущественно белорусами, не стали бы бесхозными объектами торга России (СССР) с Литвой, Латвией, Польшей.

Белорусский язык, белорусская культура и соответствующие белорусским традициям и ментальности формы политического устройства и экономической деятельности господствовали бы на всей территории независимого белорусского государства, живущего в дружбе со своими соседями на Востоке, Западе, Севере и Юге.

Без московского диктата и насилия в XX веке Беларусь к настоящему времени превратилась бы в процветающее европейское государство. Ее население достигло бы 20 миллионов духовно развитых, свободных, трудолюбивых, жизнерадостных и гордых граждан. Последние качества, как и свойственный белорусам оптимизм, незримо связаны с национальными традициями, историей и природой родной земли. Историческая преемственность не возможна без господства на наших землях белорусского языка во всех сферах жизнедеятельности.

Родной язык, национальные традиции, история, культура и природа – живительные силы, питающие любой этнос. Разрушение каждого из указанных компонентов (языка – в первую очередь) нарушает духовную и нравственную гармонию социума и отдельного индивида и обуславливает их деградацию. Человеческие судьбы (как и сама ценность жизни) множеством незримых путей переплетены с историей и судьбой страны.

В XX веке Беларусь оказалась буквально разделенной (РБ – раздавленная Беларусь, не путать с РБ!). Глубина трагедии поколений белорусов последнего столетия может быть без преувеличения обозначена как Белорусская Голгофа. Не осознанная большинством народа и ее лидерами, она тяжким крестом пригибает миллионы наших сограждан.

В этом контексте выпадавшие нам короткие передышки свободы и относительной независимости были как снятие с креста растерзанного тела. А затем его вновь прибивали ржавыми гвоздями на «привычное» место. Мы все в настоящий момент вновь являемся, не осознавая того, свидетелями трагического шествия Беларуси на уготованную ей Голгофу. Аналогия с Иисусом Христом, идущим на место казни, усиливается следующим обстоятельствам. В обоих

случаях очевидцы не в состоянии осознать сути и своей будущей сопричастности к происходящему действию. Оно глубоко касается всех, но и тогда, и сейчас это понимают только избранные.

В последних словах Иисус Христос, обращаясь к Богу-отцу, в муках вопрошает: «Господи, почему ты покинул меня?». И затем вверяет Богу-отцу свой Дух. Сегодняшние палачи Беларуси по силе превосходят все легионы древнего Рима. Наши враги имеют все: власть, армию, милицию, электронные и печатные СМИ.

Горстка белорусской интеллигенции, которая, в отличие от остальных свидетелей белорусской Голгофы, осознает трагедию народа, как и свое бессилие, в отчаянии обращается к Богу: «Почему ты, Господи, оставил Беларусь? Помоги».

Поэтому 10 миллионов потомков, недобитых и не выселенных со своей родной земли, находящихся на грани духовной и физической деградации, не понимая своей вины, несут тяжкий крест трагедии, в которую превратилась белорусская действительность в XX веке. Почему Беларусь по количеству жертв и страданий стала европейским эпицентром трагедий. Главная причина тому – ее колониальный статус, при котором управление осуществлялось марионеточными режимами, под диктовку имперского центра, исходя из интересов большой страны (России, СССР, теперь РФ).

Тем не менее нашелся «политик», который стремится загнать свою страну в интеграционный капкан, лишив белорусский народ исторической перспективы.

Покинувшие имперский тупик

В 1918 году Финляндии и Польше удалось освободиться от московской зависимости. Для них начался плодотворный этап экономического, демократического и культурного развития как полноправных членов европейского сообщества. (В 1945 г. Польша вновь на 45 лет попадает в ареал московского влияния и безнадежно отстает от Финляндии и других стран). Приведем лишь два показателя, характеризующих достижения бывшей, может быть, не самой отсталой (тогда ее уровень был не ниже уровня Беларуси и Польши начала XX века), окраины царской империи. Бюджет маленькой Финляндии сегодня превосходит бюджет РФ, а уровень жизни финнов не уступает уровню в ведущих странах мира.

Не удивительно, что как только ослабли карательные возможности имперского центра, Восточная Европа и прибалтийские страны пошли по выверенному пути. Прошло всего 10 лет после их исторического выбора, гарантирующего прогресс и процветание. И что же? С каждым годом сокращается отставание этих стран от ведущих европейских, увеличивается разрыв с российскими регионами и Беларусью по уровню благосостояния, развития гражданского общества и демократии.

Опыт Финляндии имеет универсальный характер и являет собой историческое указание на путь выхода (не только для Беларуси) для российских регионов из имперского тупика. Если регионы воспользуется им – Россию ждет прогресс во всех областях. В противном случае, уповая на «самобытность» своего исторического пути, она обречена двигаться по пути, ведущим в очередной тупик.

Мы видим, как бывшие колонии в современных условиях экспансии капитала и технологий достигают значительных успехов. Это происходит, как правило, там, где преодолена изолированность от мировой цивилизации. Однако РФ не может в полной мере черпать из животворных источников капитала и технологий и стать полноправным участником европейских и мировых процессов. Отторжение Европой России невозможно преодолеть заклинанием об исторической и культурной общности. Европа будет дистанцироваться от имперской России, в которой для удержания народов и регионов применяются насилие и ложь.

Европа не впустит в свой дом РФ по двум причинам: 1. Несоразмерность РФ другим странам. 2.Анахронизм формы государственного устройства РФ, где централизованность (единая и неделимая) достигается диктатом.

Но Европа в состоянии (наличие мирового капитала, технологий и т.д.) открыть двери европейского (тогда уже евроазиатского) дома для каждого из российских регионов (стран). Более того, европейские интеграционные процессы позволяют российским регионам после упразднения анахронической и регрессивной формы государственного объединения (федеративного тупика) объединиться (по европейским стандартам) на добровольной и демократической основе.

В качестве эксперимента среди первых по пути Финляндии может пойти Северо-Западный регион (с Калининградской областью или без по решению последней). Тогда Санкт-Петербургу суждено будет выполнить более грандиозную, чем при Петре (окно в Европу), историческую миссию – начать ликвидацию (цивилизованный демонтаж) имперско-федеративной Великой Российской Стены между Европой и российскими регионами. После ее падения регионы вступят в эпоху экономического роста и подлинной демократии.

Единая и неделимая – отсталая и бедная

«Россия поднимется, а рядом с ней и мы». Лукашенко. 10.02.2000 г.

Развитие России за последние десять лет свидетельствует о том, что утверждения о скором экономическом процветании – очередной миф московских вождей (сказки для российского электората и белорусского президента).

За годы экономических реформ Москва, располагая огромными сырьевыми и кредитными ресурсами, разворовала и «проела» сотни миллиардов сырьевых российских и кредитных долларов. Российский долг международным финансовым организациям достиг 160 млрд. долларов (при бюджете всей России в 20 млрд. долларов). Основные сырьевые ресурсы оказались в руках олигархов, интересы которых ограничиваются извлечением сверхприбыли и ее переброской в более безопасные, чем Россия, страны (до 2 млрд. долларов в месяц при Путине). Происходит естественное истощение сырьевой базы. Очевидно, что хозяйствование имперского центра на просторах РФ продемонстрировало всему миру неэффективность (и, более того, опасность) вложения капитала в российскую экономику.

Десять лет – достаточно долгий срок для любого эксперимента в области экономики. За такой период определяются характерные для страны, региона, человека закономерности и тенденции, что позволяет экстраполировать с большой степенью точности достижения России на последующие 10-30 лет.

Что касается уровня жизни россиян (за вычетом Москвы и самих олигархов), то за это время он снизился в два раза (средняя зарплата упала со 100 до 50 долларов). Беларусь в новых «братских» объятьях Москвы также двукратно ее уменьшила.

За этот же период в странах, обладающих меньшими возможностями, в Польше, Венгрии, Чехии и Прибалтике средняя зарплата выросла со 100 до 200-500 долларов. Нет оснований считать, что в следующие 10 лет в России с ее разрушенной экономикой, истощающимися ресурсами, отсталой технической базой, беспримерной коррупцией, воровством и огромным внешним долгом удастся достигнуть существенного улучшения уровня жизни россиян.

Сравним динамику экономического развития с 1991 по 2000 год стран Восточной Европы, лишенных запасов нефти и газа, и России. Стартовые условия для последней были даже предпочтительнее. «Тем не менее, если в 1991 году соотношение ВВП (валового внутреннего продукта) России превосходило в 3 раза совокупный показатель стран Восточной Европы, то в 2000 году соотношение стало не в ее пользу (уменьшился в 4 раза). Российский ВВП не достигнет теперь и 75% от указанного в бывших странах социалистического лагеря. Главные причины столь драматического отставания России в неспособности Москвы управлять огромными территориями и невозможность полнокровного вхождения в европейское и мировое сообщество РФ, принципы управления в которой далеки от норм европейской демократии.

Десять лет «нового» московского правления ознаменовались предоставлением регионам одного вида свободы – свободы участия в разбое и разграблении страны, закоперщиками чего стали чиновники и эмиссары имперского центра.

Грабительская политика Москвы и выращенных ею олигархов по отношению к российским регионам – еще одна из основных причин большинства российских бед. Особенно наглядно это видно при сравнении бедственного положения богатейших по природным ресурсам Дальнего Востока и Камчатки с бурно развивающимися соседними регионами Китая, Кореи и Японии. (Можно сравнить также Калининградскую область с Польшей и Литвой). Можно предположить, что без московской опеки процветание этих (и других) российских земель соответствовало бы уровню, достигнутому их региональными соседями.

Однако Москва, обладая мощными властными структурами и средствами информации, нашла, в свойственной ей традиции (тот прав, у кого сила), виновных в российских бедах. Крайними в развале и упадке экономики обозначены региональные экономические и властные элиты, над которыми следует (по В.Путину) усилить вертикальный контроль.

Вызывает сомнение экономическая эффективность подобного контроля. Московская интеллектуальная, политическая и властная «головка» вновь демонстрирует не эффективность своего управления гигантским российским динозавром (по одной из гипотез именно это и привело к гибели популяции).

Выход из имперского тупика

Радикальным, но неприемлемым на данном этапе для московских властей рецептом выздоровления и значительного роста экономики России является суверенизация российских регионов, вплоть до создания на территории России конфедерации из 7 - 10 независимых государств. Новое устройство России способствовало бы не только расцвету экономики регионов и росту благосостояния россиян, но позволило бы установить и успешно развивать на всей ее территории демократическое гражданское общество. Все это, как свидетельствует мировая история и трагический опыт самой России, включая опыт последних лет, не совместимо со сверхконцентрацией политической, экономической и финансовой власти в имперском центре.

Европейская интеграция российских стран-регионов устранила бы все препятствия на пути движения мирового капитала (кредита, инвестиций) и технологий, необходимых для развития регионов. Это, в свою очередь, дало бы толчок бурному развитию всего Евразийского континента. Гармонично дополняли бы друг друга огромные сырьевые ресурсы, капиталы, технологический и интеллектуальный потенциалы, обеспечивая социальную защищенность граждан, права и свободы человека.

Можно предположить, что Россия в случае ее разделения в 1991 г. на 7-10 суверенных государств развивалась бы более динамично и успешно, чем восточно-европейские страны. Суверенизация регионов выгодна ей со всех точек зрения: экономической, политической, военной, прав и свобод и т.д. Пугают последствиями распада России весь мир и самих себя кремлевские политики и аналитики с Лубянки, исходя из личных властных, амбициозных и устаревших имперских доктрин о величии России через размер ее территорий.

Россия, обремененная имперским прошлым, обречена оставаться псевдодемократическим государством, что определяет ее неодолимое отставание от государств цивилизованного мира во всех сферах и, прежде всего, в экономике. Народ, лишенный демократических свобод, обречен на деградацию.

«Главная проблема России – это потеря Сибири и Дальнего Востока» (В.Третьяков, главный редактор «Независимой газеты». 06.07.2000 г. РТР.). Еще раньше кремлевско-думский «оракул» (озвучивающий многие установки спецслужб) В. Жириновский предрекал для России «в первом десятилетии XXI века – войну в Средней Азии, а затем с Китаем». Конфликт с Китаем неизбежен. Он определяется тектоническими процессами геополитического напряжения в Дальневосточно-сибирском регионе. Здесь на одном полюсе миллиардное население на территории, которая сокращается из-за наступления пустыни Гоби (всемирное потепление), на другом – пустынные пространства России от Урала до Тихого океана (18 млн. населения). Раздел России с последующей европейской интеграцией российских регионов приведет к усилению экономического роста, формированию гражданских обществ в странах-регионах и их вступлению в общеевропейскую систему безопасности (NATO). В результате могучий североатлантический американо-европейский оборонительный щит простирался бы от Ла-Манша до Курил, надежно защищая все российские территории.

Продолжение следует

ПОНЕДЕЛЬНИК • 8 ЯНВАРЯ

06.30 Доброе утро, Беларусь!
07.00 Новости.
07.10 Доброе утро, Беларусь!
08.00 Резонанс.
09.00 Новости.
09.15 Телебарометр. Прогноз погоды.
09.30 Здоровье. Тележурнал.
10.00 «Что сказал покойник». Иронический детективный сериал по роману И.Хмелевской (Россия). 1-я серия.
11.00 Новости.
11.10 «Все мои дети». Сериал.
11.55 «Помоги себе сам». Видеофильм о дыхательном аппарате Фролова.
12.05 «Легенда о Белоснежке». Мультсериал (Франция-Германия-Австрия).
13.00 Новости.
13.15 Л.Белогурова и И.Дмитриев в приключенческом фильме **«ГОРЫ ДЫМЯТ»** («Укртелефильм»). 1-я серия.
14.35 Уроки Н.Новожиловой.
15.00 Новости.
15.15 Фильм - детям. **«ЗОЛУШКА»**. Худ. фильм («Ленфильм»).
16.40 Теленавигатор.
17.00 «Все мои дети». Сериал.
18.00 Новости.
18.15 Политические диалоги.
18.45 Зона Икс.
18.55 Р.Гриффитс в комедии **«Я, СНОВА Я, И СНОВА Я»** (Австралия).
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.30 Событие.
21.50 «Что сказал покойник». Иронический детективный сериал по роману И.Хмелевской (Россия). 1-я серия.
22.45 Стадион.
23.10 Планета «АРТ».
23.40 Новости.
23.50 Международный молодежный хоккейный турнир «Москва - Минск». Матч команд Москвы и Минска. 3-й период.
00.35 «СТВ-24 часа».

07.00 Новости.
07.10 Фильм **«Д'АРТАНЬЯН И ТРИ МУШКЕТЕРА»**. 3-я серия.
08.30 «Аладдин».
09.00 Новости.
09.10 Пока все дома.
09.50 Мультсериал «Незнайка на Луне».
10.15 «Ералаш».
10.25 Фильм **«ЗОЛОТОЕ ПУТЕШЕСТВИЕ СИНДБАДА»**.
12.10 Седьмое чувство.
13.00 Звезды танца на ОРТ.
14.00 Новости.
14.15 «Чип и Дейл».
14.45 Людмила Гурченко. Юбилейный концерт «Прощай, двадцатый...».
17.00 Вечерние новости.
17.20 «Пираты XX века». Спецрепортаж.
17.45 Фильм **«КРАСОТКА»**.
20.00 Время.
20.40 Триллер **«ХИЩНИК-2»**.
22.40 «Сидней и не только...» Спортивные итоги 2000 года.
23.10 Фильм **«КОЛДУНЬЯ»**.

06.30 Мультфильмы.
07.10 **«СКАЗКА О ЦАРЕ САЛТАНЕ»**. Фильм для детей.
08.35 Прогноз погоды.
08.40 Доброе утро, страна.
09.30 «Аншлаг» и К°.
10.35 Приключенческий фильм **«ВИВАТ, ГАРДЕМАРИНЫ!»**.
13.00 Вести.
13.20 Диалоги о животных.
14.25 «Вокруг света».
15.25 «Два рояля».
16.25 Сам себе режиссер.
16.55 Боевик **«КРЕСТОНОСЕЦ»**.
19.00 Вести.
19.30 «Аншлаг» и К°.
20.40 Фильм **«РОЖДЕСТВЕНСКАЯ МИСТЕРИЯ»**.
22.20 «Звездная ночь» в Камергерском».

09.05 «Кавалькада». Сборник фильмов Чарли Чаплина.
10.30 «Письма о добром и прекрасном». Док. фильм.
11.30 Новости культуры.
11.40 **«СОЛОВЕЙ»**. Худ. фильм.
13.00 «Мистер Пронька». Мультфильм.
13.30 Новости культуры.
13.45 Мультфильмы.
14.15 **«ЧАЙКОВСКИЙ»**. Худ. фильм. 2-я серия.
15.30 Машины времени. «Голубой экран».
15.55 «Рождественская открытка 1913 года». Док. фильм.
16.05 «Чай не для двоих». Концерт Государственного академического Большого симфонического оркестра им. П.И.Чайковского.
16.45 Отечество и судьбы. «Романовы».
17.25 «Смехоностальгия».
17.50 «Lacrimosa». Док. фильм.
18.15 «За двумя зайцами». Спектакль Государственного академического театра им.Евг.Вахтангова. 1-я часть.
19.45 «Вечерняя сказка».
19.55 «Ох, уж эти детки». Мультсериал.
20.10 «За двумя зайцами». Спектакль Государственного академического театра им.Евг.Вахтангова. 2-я часть.
21.00 Новости культуры.
21.20 «Личные воспоминания о большой жизни».
21.25 **«ЗЕЛЕНАЯ КАРЕТА»**. Худ. фильм.
23.00 М.Глинка. Танцы из оперы «Иван Сусанин».

07.00 Сегодня.
07.15 Фильм **«ТРИ ТОЛСТЯКА»**.
09.00 Сегодня.
09.15 Комедия **«ОНА ВАС ЛЮБИТ»**.
10.45 Мультфильм «Рождественская фантазия».
11.00 Сегодня.
11.30 Детектив **«ПРИКЛЮЧЕНИЯ ШЕРЛОКА ХОЛМСА И ДОКТОРА ВАТСОНА». «СОБАКА БАСКЕРВИЛЕЙ»**. Фильм 3-й. 1-я и 2-я серии.
14.15 Мультфильм «Мы с Шерлоком Холмсом».
14.25 Без рецепта.
15.00 Сегодня.
15.30 Большие родители.
16.00 Футбольный клуб.
16.55 Сериал «Она написала убийство».
18.00 Сегодня.
18.40 Комедия **«НЕ ВАЛЯЙ ДУРАКА...»**.
20.35 Профессия - репортер.
21.00 Сегодня.
21.45 Женское счастье.

06.00 Худ. фильм **«КОРОЛЬ АРТУР В ПОИСКАХ ПРИКЛЮЧЕНИЙ»**.
07.30 Дорожный патруль.
07.45 День за днем.
09.20 Телемагазин «Спасибо за покупку!».
09.40 «Шоу Бенни Хилла».
10.40 Мультфильмы.
11.15 «Про любовь».
11.45 «Все в сад!».
12.05 Сериал «Самые громкие преступления XX века».
13.05 Телемагазин «Спасибо за покупку!».
13.20 Фильм **«ЛЕТУЧАЯ МЫШЬ»**.
15.50 «Алсу. Концерт в Бугульме».
17.05 Триллер **«КРОКОДИЛ»**.
18.55 «Вы - очевидец».
19.55 Комедия **«ВОСТОК ЕСТЬ ВОСТОК»**.
21.50 Дорожный патруль.
22.05 Фильм **«ИДЕАЛЬНАЯ ПАРА»**.
23.20 Дорожный патруль.

09.05 Людмила Гурченко и Николай Волков-мл. в кинoальманахе **«ШАГ НАВСТРЕЧУ»**. 1975г.
10.20 Александр Демьяненко в эксцентрической комедии **«ОПЕРАЦИЯ «Ы» И ДРУГИЕ ПРИКЛЮЧЕНИЯ ШУРИКА»**. 1965г.
11.50 Георгий Вицин и Олег Даль в фантастико-приключенческом фильме **«ЗЕМЛЯ САННИКОВА»**. 1972г.
13.20 Михаил Кокшенов и Александр Панкратов-Черный в комедии **«АГЕНТ В МИНИ-ЮБКЕ»**. 2000г.
14.25 Наталья Гундарева, Олег Янковский в мелодраме Владимира Фетина **«СЛАДКАЯ ЖЕНЩИНА»**. 1976г.
16.00 Константин Кинчев в кинодраме **«ВЗЛОМЩИК»**. 1986г.
17.25 Олег Стриженов в историко-биографическом фильме **«ХОЖДЕНИЕ ЗА ТРИ МОРЯ»**. 2 серии. СССР - Индия. 1957г.
19.50 Любовь Полищук и Станислав Садальский в авантюрной комедии Евгения Татарского **«ПРЕЗУМПЦИЯ НЕВИНОВНОСТИ»**. 1988г.
21.15 Анатолий Папанов в кинодраме **«ВРЕМЯ ЖЕЛАНИЙ»**. 1984г.
22.55 Завтра в программе.
23.00 Михаил Жаров в комедии Константина Юдина **«БЛИЗНЕЦЫ»**. 1945г.

09.35 Ребекка Де Морней в триллере **«СТОЛИК НА ОДНОГО»** (США).
11.25 Календарь «Мира кино». Э.Пресли.
11.35 Андре Айзерман в исторической драме **«СПЯЩИЙ БРАТ»** (ФРГ).
13.45 Стив Гуттенберг в комедии **«ПЛОХОЕ ЛЕКАРСТВО»** (США).
15.20 С.Сталлоне в фантастическом боевике **«РАЗРУШИТЕЛЬ»** (США).
17.15 Клинт Иствуд в боевике **«НОВИЧОК»** (США).
19.15 Календарь «Мира кино». Э.Пресли.
19.25 Дон Джонсон в драме **«ЭЛВИС И КОРОЛЕВА КРАСОТЫ»** (США).
21.10 Стив Гуттенберг в комедии **«ПЛОХОЕ ЛЕКАРСТВО»** (США).
22.50 Эмилио Эстевез в вестерне **«ДОЛЛАР ЗА МЕРТВЕЦА»** (США).
00.25 Диана Лэдд в фантастическом триллере **«КАРНОЗАВР»** (США).

09.00 «Пресс-центр».
09.15 Аэробика.
09.40 Американский футбол. Чемпионат НФЛ. Полуфинал конференции.
12.10 «Пресс-центр».
12.25 Аэробика.
12.50 «Шахматное обозрение».
13.20 «НХЛ - Плюс».
13.50 Фигурное катание. Чемпионская серия Гран-при «NHK Trophy».
15.10 «Пресс-центр».
15.25 Сидней 2000. P. S. Фехтование.
17.30 «Фан-клуб американского футбола».
18.00 «Пресс-центр».
18.15 «Спортивный глобус».
19.00 «Железный фактор. Мистер Олимпия». Часть 2-я.
20.05 «Пресс-центр».
20.25 Фигурное катание. Чемпионская серия Гран-при «NHK Trophy». Пары.

ВТОРНИК • 9 ЯНВАРЯ

06.30 Доброе утро, Беларусь!
07.00 Новости.
07.10 Доброе утро, Беларусь!
08.05 «Что сказал покойник». Сериал.
09.00 Новости.
09.15 «Легенда о Вильгельме Теле». Сериал для детей (Англия).
09.45 Стадион.
10.15 «Отрывки из ненаписанного. Е.Глебов». Док. фильм (ТО «Телефильм»).
11.00 Новости.
11.10 «Все мои дети». Сериал.
12.00 «Одиссея команды Кухто». Телевикторина.
12.30 Криминальное досье.
13.00 Новости.
13.15 **«ГОРЫ ДЫМЯТ»**. Худ. фильм («Укртелефильм»). 2-я серия.
14.30 «Праздник воздушных шаров». Док. фильм цикла «Праздничная земля».
15.00 Новости.
15.10 «Симба-футболист». Мультсериал.
15.35 «Легенда о Вильгельме Теле». Сериал для детей (Англия).
16.05 «5 х 5». Информационно-развлекательная программа для старшеклассников.
17.00 «Все мои дети». Сериал.
18.00 Новости.
18.20 «Москва - Минск».
18.45 Зона Икс.
19.00 А.Парийа и М.Дилан в мелодраме **«ЗВЕЗДА ФРЕНКИ»** (Англия).
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.30 Событие.
21.45 Спорт-курьер.
22.00 «Что сказал покойник». Сериал.
22.50 Ток-шоу «Будни». Телевидение - каким ему быть?
23.35 Новости.
23.50 «СТВ-24 часа».

08.00 Новости.
08.15 «Воздушные замки». Сериал.
09.15 Поле чудес.
10.15 «Серебряный шар». Сталин в кино - Михаил Геловани.
11.00 Новости.
14.00 Новости.
14.20 Царь горы.
14.45 ...До шестнадцати и старше.
15.20 Мультсериал «Покемон».
15.45 «Ералаш».
15.55 «Воздушные замки». Сериал.
17.00 Вечерние новости.
17.25 Сериал «Все путешествия команды Кусто».
17.55 Как это было. «Золото советского футбола. 1956 год».
18.40 Сериал «Скарлетт».
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.50 Фильм **«СВАДЕБНЫЙ ПОДАРОК»**.
22.20 Программа «Цивилизация».
22.55 Ночные новости.
23.10 Комедия **«БАФФИ»**.

08.00 Вести.
08.15 «Снеговик-почтовик». Мультфильм.
08.35 «Телепузики».
09.00 «Мануэла». Сериал.
10.00 Вести.
10.30 «Санта-Барбара». Сериал.
16.00 Вести.
16.30 Фильм **«ДАВИД»**. 1-я серия.
18.00 «История любви». Сериал.
19.00 Вести.
19.30 Подробности.
19.50 Приключенческий фильм **«ПИРАТЫ»**. 1-я серия.
22.00 Вести.
22.30 После «Вестей».
22.40 Сериал «Профиль убийцы».
23.35 Мужчина и женщина. П.Дашкова.
00.20 «Дежурная часть».

07.05 Новости культуры.
07.20 После новостей.
07.40 **«ВЕНЕЦИЯ ЗИМОЙ»**. Худ. фильм. 1-я серия.
09.10 «Иду не спеша...».
09.25 «Первый парень на деревне». Док. фильм.
09.50 «Новые имена».
10.30 **«ОТВЕРЖЕННЫЕ»**. Худ. фильм. 1-я часть.
11.30 Новости культуры.
11.40 «Маугли». Мультфильм.
12.45 «Каникулы». Выставка кукол.
13.05 «Кровавое воскресенье». Док. фильм.
13.30 Новости культуры.
13.45 «Живое дерево ремесел».
13.55 М.Равель. «Дафнис и Хлоя».
14.10 «Вместе с Фафалей».
14.20 «Великий мистификатор». Док. фильм.
15.00 Новости.
15.10 «Маленький бродяга». Сериал.
15.35 Телеэнциклопедия.
15.50 «Улица моего детства». Поэт Александр Кушнер.
16.05 «Дело житейское».
16.30 **«ОТВЕРЖЕННЫЕ»**. Худ. фильм. 1-я часть.
17.30 Новости культуры.
17.40 «Ноу-хау».
17.50 «Российский курьер».
18.20 «Андрей Петров в кругу друзей».
19.10 «Вечерняя сказка».
19.20 «Ох, уж эти детки». Мультсериал.
19.30 Новости культуры.
19.50 Д.Хармс. «Кошка и другие».
20.10 «Первый парень на деревне». Док. фильм.
20.40 После новостей.
21.00 Третий звонок.
21.25 **«ВЕНЕЦИЯ ЗИМОЙ»**. Худ. фильм. 1-я серия.
23.00 Новости культуры.

05.00 Сегодня утром.
07.55 Сериал «Она написала убийство».
09.00 Сегодня.
09.25 Сериал «Любовь и тайны Сансет Бич».
11.00 Сегодня.
11.30 Детектив **«ПРИКЛЮЧЕНИЯ ШЕРЛОКА ХОЛМСА И ДОКТОРА ВАТСОНА». «СОКРОВИЩА АГРЫ»**. Фильм 4-й. 1-я серия.
13.00 Сегодня.
13.30 Старый телевизор.
14.40 «Свидетель века».
15.00 Сегодня.
15.30 Сериал «Элен и ребята».
16.35 Впрок.
16.45 Сериал «Страсть».
17.40 Криминал.
18.00 Сегодня.
18.40 Сериал «Скорая помощь».
19.40 «Забытый полк».
20.25 Профессия - репортер.
21.00 Сегодня.
21.45 Тушите свет.
21.55 Сериал «Возвращение Титаника».
23.00 Сегодня в полночь.
23.30 «Антропология».

05.00 День за днем.
05.45 Дорожный патруль.
06.00 День за днем.
08.00 Новости.
08.10 Комедия **«СЕМЕЙНЫЙ ОТПУСК НА РОЖДЕСТВО»**.
10.20 Боевик **«СУПЕРПЕС»**.
12.00 День за днем.
13.35 Мультфильм «Как один мужик двух генералов прокормил».
14.00 Новости.
14.30 Сериал «Тропиканка».
15.50 ДИСК-канал с Н. Табашниковым.
17.00 Сериал «Женаты... С детьми...».
17.40 Дорожный патруль.
17.55 Юмористическая программа «БИС».
18.30 «ПЕТЕРС поп-шоу».
19.00 Новости дня.
19.30 «СВ-шоу». Валерий Меладзе.
20.25 Сериал «Первая волна II».
21.30 Дорожный патруль.
21.45 Новости.
22.05 Сериал «Алло, Алло!».
22.35 ДИСК-канал.
23.05 Комедия **«ПРАЧЕЧНАЯ»**.
00.10 Дорожный патруль.

09.05 Кинодрама **«ВЗЛОМЩИК»**. 1986г.
10.30 Историко-биографический фильм **«ХОЖДЕНИЕ ЗА ТРИ МОРЯ»**. 2 серии. СССР - Индия. 1957г.
12.55 Любовь Полищук в авантюрной комедии **«ПРЕЗУМПЦИЯ НЕВИНОВНОСТИ»**. 1988г.
14.20 Анатолий Папанов в кинодраме **«ВРЕМЯ ЖЕЛАНИЙ»**. 1984г.
16.00 А.Яковлева в остросюжетном фильме **«ПАРАШЮТИСТЫ»**. 1984г.
17.30 Е.Смирнова в новелле **«МЛАДШИЙ НАУЧНЫЙ СОТРУДНИК»**. 1978г.
17.55 Евгений Стеблов в комедии **«ВАС ВЫЗЫВАЕТ ТАЙМЫР»**. 1970г.
19.25 Сериал «Сержант милиции». 1-я серия. 1974г.
20.30 Олег Янковский и Ирина Селезнева в кинодраме **«КРЕЙЦЕРОВА СОНАТА»**. 2 серии. 1987г.
23.05 Борис Чирков в киноповести **«УЧИТЕЛЬ»**. 1939г.

09.35 Диана Лэдд в фантастическом триллере **«КАРНОЗАВР»** (США).
11.00 С.Цимбалист в драме **«ЭЛВИС И КОРОЛЕВА КРАСОТЫ»** (США).
12.40 К.Иствуд в боевике **«НОВИЧОК»** (США).
14.40 Э.Эстевез в вестерне **«ДОЛЛАР ЗА МЕРТВЕЦА»** (США - Испания).
16.20 Синда Уильямс в мелодраме **«ПУЛЕМЕТНЫЙ БЛЮЗ»** (США).
17.40 Шон Коннери в драме **«НЕПРАВЫЙ ПРАВ»** (США).
19.40 К.Ламберт в фильме **«НИРВАНА»** (Италия - Франция).
21.40 Трагикомедия **«ИНТЕНСИВНАЯ ТЕРАПИЯ»** (США - Австралия).

09.00 «Пресс-центр».
09.15 Аэробика.
09.40 Американский футбол.
12.10 «Пресс-центр».
12.25 Аэробика.
12.50 «Шахматное обозрение».
13.20 «Железный фактор». Часть 2-я.
14.30 «Фан-клуб американского футбола».
15.00 «Пресс-центр».
15.15 Теннис. Международный турнир.
18.00 «Пресс-центр».
18.15 «НХЛ - Плюс».
18.45 «Современная горнолыжная школа».
19.00 «Звездный вторник».
20.15 «Пресс-центр».
20.30 Фигурное катание. Чемпионская серия Гран-при «NHK Trophy». Пары.
23.00 Новости.
23.15 Кругосветная парусная гонка «Global Challenge». Передача 3-я.

СРЕДА • 10 ЯНВАРЯ

06.30 Доброе утро, Беларусь!
07.00 Новости.
07.10 Доброе утро, Беларусь!
08.05 «Что сказал покойник». Сериал.
09.00 Новости.
09.15 «Легенда о Вильгельме Теле». Сериал для детей (Англия).
09.45 Мультиклуб.
10.10 25-й кадр.
10.30 «Бархаты из бухты».
11.00 Новости.
11.15 «Все мои дети». Сериал.
12.00 «Беларусь на кресте веков». Художественно-публицистический фильм. Фильм 1-й.
13.00 Новости.
13.15 Л.Гурченко в худ. фильме **«ПЯТЬ ВЕЧЕРОВ»** («Мосфильм»).
14.50 Фильмы братьев Люмьер.
15.00 Новости.
15.10 «Симба-футболист». Мультсериал.
15.35 «Легенда о Вильгельме Теле». Сериал для детей (Англия).
16.05 «5 х 5». Информационно-развлекательная программа для старшеклассников.
17.00 «Все мои дети». Сериал.
18.00 Новости.
18.20 «И другие официальные лица».
18.35 Зона Икс.
18.50 Б.Бардо и Э.Перкинс в кинокомедии **«ОЧАРОВАТЕЛЬНАЯ ИДИОТКА»** (Франция-Италия).
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.30 Событие.
21.45 Спорт-курьер.
22.00 «Что сказал покойник». Сериал.
22.50 «Встреча в Троицком» с Александром Домарацким.
23.20 Хоккей. Матч «Звезды ВЕХЛ». 2-й и 3-й периоды.
00.30 Новости.
00.40 «СТВ-24 часа».

08.00 Новости.
08.15 «Воздушные замки». Сериал.
09.15 Сериал «Скарлетт».
10.15 Сериал «Все путешествия команды Кусто».
10.45 «Ералаш».
11.00 Новости.
14.00 Новости.
14.20 Зов джунглей.
14.45 ...До шестнадцати и старше.
15.20 Мультсериал «Покемон».
15.45 «Ералаш».
15.55 «Воздушные замки». Сериал.
17.00 Вечерние новости.
17.25 Сериал «Все путешествия команды Кусто».
17.55 Человек и закон.
18.40 Сериал «Скарлетт».
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.50 Фильм **«КУДА ПРИВОДЯТ МЕЧТЫ»**.
22.55 «Виктор Цой. Посвящение. Кинопробы...» Концерт в «Олимпийском». Часть 1-я.
23.40 Ночные новости.
00.00 Комедия **«БАФФИ»**.

08.00 Вести.
08.15 «Черным по белому».
08.20 «Дежурная часть».
08.35 «Телепузики».
09.00 «Мануэла». Сериал.
10.00 Вести.
10.30 «Санта-Барбара». Сериал.
16.00 Вести.
16.30 Фильм **«ДАВИД»**. 2-я серия.
18.00 «История любви». Сериал.
19.00 Вести.
19.30 Подробности.
19.50 Приключенческий фильм **«ПИРАТЫ»**. 2-я серия.
21.50 Семен Альтов. «Обо всем!».
22.00 Вести.
22.30 После «Вестей».
22.40 Сериал «Профиль убийцы».
23.30 Комедия **«НЕ ГОВОРИТЕ ДАМЕ «НЕТ»**.
01.05 «Дежурная часть».

15.00 Новости.
15.10 «Маленький бродяга». Сериал.
15.35 «Шайбу, шайбу!». Мультфильм.
16.00 Телеэнциклопедия.
16.15 Все суры Корана.
16.25 **«ОТВЕРЖЕННЫЕ»**. Худ. фильм. 2-я часть.
17.30 Новости культуры.
17.40 «Форма».
18.05 «Из концертного зала».
18.45 Тайны портретного фойе.
19.10 «Вечерняя сказка».
19.15 «Ох, уж эти детки». Мультсериал.
19.30 Новости культуры.
19.50 «Прозрение. Сон о Флоренском». Док. фильм.
20.40 После новостей.
21.00 «Вокзал мечты». Ю.Башмет.
21.25 **«ВЕНЕЦИЯ ЗИМОЙ»**. Худ. фильм. 2-я серия.
23.00 Новости культуры.

05.00 Сегодня утром.
07.55 «Забытый полк».
08.45 Мультфильм «Премудрый пескарь».
09.00 Сегодня.
09.20 Сериал «Скорая помощь».
10.10 Сериал «Любовь и тайны Сансет Бич».
11.00 Сегодня.
11.30 Детектив **«ПРИКЛЮЧЕНИЯ ШЕРЛОКА ХОЛМСА И ДОКТОРА ВАТСОНА». «СОКРОВИЩА АГРЫ»**. Фильм 4-й. 2-я серия.
13.00 Сегодня.
13.35 «Среда».
14.00 Старый телевизор.
14.40 «Свидетель века».
15.00 Сегодня.
15.30 Сериал «Элен и ребята».
16.35 Впрок.
16.45 Сериал «Страсть».
17.40 Криминал.
18.00 Сегодня.
18.40 Сериал «Скорая помощь».
19.40 Совершенно секретно.
20.30 Профессия - репортер.
21.00 Сегодня.
21.45 Тушите свет.
21.55 Сериал «Возвращение Титаника».
23.00 Сегодня в полночь.
23.30 «Антропология».

05.00 День за днем.
05.45 Дорожный патруль.
06.00 День за днем.
08.00 Новости.
08.10 Худ. фильм **«20 000 ЛЬЕ ПОД ВОДОЙ»**, 1-я серия.
09.55 Сериал «Первая волна II».
10.45 Телемагазин «Спасибо за покупку!».
11.05 «Пальчики оближешь».
11.30 «Амба-ТВ».
12.00 День за днем.
13.35 «ПЕТЕРС поп-шоу».
14.00 Новости.
14.15 Телемагазин «Спасибо за покупку!».
14.30 Сериал «Тропиканка».
15.30 Телемагазин «Спасибо за покупку!».
15.50 ДИСК-канал с Р. Скворцовым.
17.00 Сериал «Женаты... С детьми...».
17.40 Дорожный патруль.
17.55 «Наши любимые животные».
18.30 «ПЕТЕРС поп-шоу».
19.00 Новости дня.
19.30 Ток-шоу «Я сама». «Сорок лет счастья».
20.25 Сериал «Первая волна II».
21.30 Дорожный патруль.
21.45 Новости.
22.05 Сериал «Алло, Алло!».
22.35 ДИСК-канал.
23.10 Боевик **«ЦЫГАНСКИЕ ГЛАЗА»**.
00.40 Дорожный патруль.

09.05 А.Яковлева в остросюжетном фильме **«ПАРАШЮТИСТЫ»**. 1984г.
10.35 Киноновелла **«МЛАДШИЙ НАУЧНЫЙ СОТРУДНИК»**. 1978г.
11.00 Евгений Стеблов в комедии **«ВАС ВЫЗЫВАЕТ ТАЙМЫР»**. 1970г.
12.25 Сериал «Сержант милиции». 1-я серия. 1974г.
13.30 Олег Янковский в кинодраме **«КРЕЙЦЕРОВА СОНАТА»**. 2 серии. 1987г.
16.00 Евгений Евстигнеев в фантастическом фильме **«ГИПЕРБОЛОИД ИНЖЕНЕРА ГАРИНА»**. 1965г.
17.30 Мультфильм «Пер-Гюнт». 1979г.
18.00 Нонна Мордюкова в трагикомедии **«РОДНЯ»**. 1981г.
19.35 Сериал «Сержант милиции». 2-я серия.
20.45 Елена Яковлева в кинороманe **«ПОЛЕТ ПТИЦЫ»**. 2 серии. 1988г.
23.00 Борис Щукин в киноповести Юлия Райзмана **«ЛЕТЧИКИ»**. 1935г.

09.35 Ник Кассаветес в мелодраме **«ПУЛЕМЕТНЫЙ БЛЮЗ»** (США).
10.55 Ф.Уайтекер в фантастическом триллере **«ПОХИТИТЕЛИ ТЕЛ»** (США).
12.20 Шон Коннери в драме **«НЕПРАВЫЙ ПРАВ»** (США).
14.15 Кристофер Ламберт в фильме **«НИРВАНА»** (Италия - Франция).
16.10 Джеймс Спейдер в трагикомедии **«ИНТЕНСИВНАЯ ТЕРАПИЯ»**.
18.00 Стивен Сайдс в боевике **«КРУТОЙ ПОЛИЦЕЙСКИЙ»** (США).
19.35 Стелла Стивенс и Шелли Уинтерс в драме **«ДУРДОМ»** (США).
21.10 Джеки Чан в боевике **«ЛОРД ДРАКОН»** (Гонконг).
22.40 Ш.Рэнд в приключенческом фильме **«МАРКО ПОЛО»** (Израиль).

09.15 Аэробика.
09.40 Гонки на внедорожных автомобилях.
10.35 «Короли бильярда».
11.05 «Звездный вторник».
12.05 «Пресс-центр».
12.20 Аэробика.
12.45 Сидней 2000. P.S. Водное поло.
14.50 «Пресс-центр».
15.05 Спортивные танцы. Гран-при «Южная столица». Часть 1-я.
16.35 «Урок шахмат для начинающих».
16.55 Волейбол. Лига чемпионов.
18.30 «Пресс-центр».
18.45 «Гольф». Тележурнал.
19.15 «Power week - неделя НХЛ».
19.45 «Современная горнолыжная школа».
20.00 «Пресс-центр».
20.15 Программа передач на завтра.
20.20 «Снежный мир». Тележурнал.
20.55 Баскетбол. Евролига ULEB.
22.45 «Power week - неделя НХЛ».
23.15 Новости.
23.30 «Гольф». Тележурнал.

ЧЕТВЕРГ • 11 ЯНВАРЯ

06.30 Доброе утро, Беларусь!
07.00 Новости.
07.10 Доброе утро, Беларусь!
08.05 «Что сказал покойник». Сериал (Россия). 4-я серия.
09.00 Новости.
09.15 «Легенда о Вильгельме Теле». Сериал для детей(Англия).
09.45 Мультфильмы.
10.30 «Истина». Док. фильм о музыковеде Альбине Скоробогатченко («Белвидеоцентр»).
11.00 Новости.
11.15 «Все мои дети». Сериал.
12.05 Большой завтрак.
12.30 «Ночи огня в Шанции». Док. фильм цикла «Праздничная земля» (Международный Французский Канал).
13.00 Новости.
13.15 **«ДОРОГОЙ МОЙ ЧЕЛОВЕК»**. Худ. фильм («Ленфильм», 1958 г.).

Герои фильма и романа Юрия Германа «Дело, которому ты служишь» пронесли любовь через годы тяжелых испытаний. И судьба подарила им новую встречу. В ролях - Алексей Баталов, Инна Макарова.

15.00 Новости.
15.10 «Симба-футболист». Мультсериал (Италия).
15.35 «Легенда о Вильгельме Теле». Сериал для детей (Англия).
16.05 «5 х 5». Информационно-развлекательная программа для старшеклассников.
17.00 «Все мои дети». Сериал.
18.00 Новости.
18.20 «Тайные пружины политики». Авторская программа Юрия Азаренка.
18.45 Зона Икс.
19.00 В.Кикабидзе в комедии режиссера Г.Данелии **«МИМИНО»** («Мосфильм», 1977 г.).

История грузинского летчика по прозвищу Мимино из маленького горного села и его друга - шофера Рубика из Армении. После многих злоключений и передряг мечта Мимино о большой авиации сбылась, но сердце позвало его обратно — в родные горы.

20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.30 Событие.
21.45 Спорт-курьер.
22.00 «Что сказал покойник». Сериал (Россия). 4-я серия.
22.50 «Столичный хит-2000». Новогодняя музыкальная программа (повтор от 29 декабря 2000г.).
00.05 Новости.
00.20 «СТВ-24 часа».

08.00 Новости.
08.15 «Воздушные замки». Сериал.
09.15 Сериал «Скарлетт».
10.15 Сериал «Все путешествия команды Кусто».
10.45 «Ералаш».
11.00 Новости.
14.00 Новости.
14.20 Программа «100%».
14.45 ...До шестнадцати и старше.
15.20 Мультсериал «Покемон».
15.45 «Ералаш».
15.55 «Воздушные замки». Сериал.
17.00 Вечерние новости.
17.25 Сериал «Все путешествия команды Кусто».
17.55 «Процесс».
18.40 Сериал «Скарлетт».
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.50 Комедия **«МЕНЯЛЫ»** (Россия, 1992 г.).

Во время денежной реформы 1961 года два незадачливых дельца по заданию подпольного миллионера занимаются обменом крупных денег на медные монеты. Режиссер - Георгий Шенгелия. В ролях - Юрий Горин, Ренат Давлетьяров, Олег Дурыгин, Вадим Захарченко.

22.35 «Формула власти».
23.05 Ночные новости.
23.20 Комедия **«БАФФИ»**.

08.00 Вести.
08.15 «Черным по белому».
08.20 «Дежурная часть».
08.35 «Телепузики».
09.00 «Мануэла». Сериал.
10.00 Вести.
10.30 «Санта-Барбара». Сериал.
16.00 Вести.
16.30 Фильм **«СОЛОМОН»**. 1-я серия.
18.00 «История любви». Сериал.
19.00 Вести.
19.30 Подробности.
19.50 Приключенческий фильм **«ПИРАТЫ»**. 3-я серия.
21.45 Семен Альт-в. «Обо всем!».
22.00 Вести.
22.30 После «Вестей».
22.40 Сериал «Профиль убийцы».
23.35 «Дежурная часть».
23.45 Горячая десятка.
00.40 Прогноз погоды.

07.05 Новости культуры.
07.20 После новостей.
07.40 **«ПОЗНАКОМЬТЕСЬ С ДЖОНОМ ДОУ»**. Худ. фильм.
09.40 «Добрый след». «Ожидание» Док. фильмы.
10.05 А.Шнитке. «Тихая музыка».
10.20 «Собор Рождества Иоанна Предтечи».
10.30 **«ОТВЕРЖЕННЫЕ»**. Худ. фильм. Часть 3-я.
11.30 Новости культуры.
11.40 «История двух городов». Мультфильм.
12.55 «То отголосок юных дней...».
13.30 Новости культуры.
13.45 «Аврора». Мультфильм.
14.05 Зарубежное документальное кино.
15.00 Новости.
15.10 «Маленький бродяга». Сериал.
15.35 «Рикки Тикки Тави». Мультфильм.
15.50 Телеэнциклопедия.
16.05 Профили. Конрад Аденауэр.
16.30 **«ОТВЕРЖЕННЫЕ»**. Худ. фильм. Часть 3-я.
17.30 Новости культуры.
17.40 «Власть факта».
17.50 Магия кино.
18.05 «Время музыки».
18.30 «Осенние портреты». Инна Макарова.
18.55 «Вечерняя сказка».
19.05 «Ох, уж эти детки». Мультсериал.
19.30 Новости культуры.
19.50 «Линия судьбы». Док. фильм.
20.50 После новостей.
21.10 **«ЖЕНЩИНА И МУЖЧИНА. ИСТОРИИ ОБОЛЬЩЕНИЯ»**. Худ. фильм.
22.30 «Джазофрения».
23.00 Новости культуры.

05.00, 05.30, 05.45, 06.00, 06.30, 06.45, 07.00, 07.30 Сегодня утром.
05.15, 07.15 Спорт, погода.
05.20, 06.15 Криминал.
05.35, 06.20, 07.45 Карданный вал.
05.50, 06.50, 07.20 Впрок.
06.35 Мультфильм.
07.55 Совершенно секретно.
08.45 Мультфильм «На лесной тропе».
09.00 Сегодня.
09.20 Сериал «Скорая помощь».
10.10 Сериал «Любовь и тайны Сансет Бич».
11.00 Сегодня.
11.25 Детектив **«ПРИКЛЮЧЕНИЯ ШЕРЛОКА ХОЛМСА И ДОКТОРА ВАТСОНА». «ДВАДЦАТЫЙ ВЕК НАЧИНАЕТСЯ»**. Фильм 5-й. 1-я серия.
13.00 Сегодня.
13.30 Старый телевизор.
14.40 «Свидетель века».
15.00 Сегодня.
15.30 Сериал «Элен и ребята».
16.35 Впрок.
16.45 Сериал «Страсть».
17.40 Криминал.
18.00 Сегодня.
18.40 Сериал «Скорая помощь».
19.40 Независимое расследование.
20.35 Профессия - репортер.
21.00 Сегодня.
21.45 Тушите свет.
21.55 Сериал «Возвращение Титаника».
23.15 Сегодня в полночь.
23.45 «Антропология».

05.00 День за днем.
05.45 Дорожный патруль.
06.00 День за днем.
08.00 Новости.
08.10 Худ. фильм **«20 000 ЛЬЕ ПОД ВОДОЙ»**, 2 серия.
09.55 Сериал «Первая волна II».
10.50 Телемагазин «Спасибо за покупку!».
11.05 «Star старт».
11.30 Юмористическая программа «БИС».
12.00 День за днем.
13.35 «ПЕТЕРС поп-шоу».
14.00 Новости.
14.15 Телемагазин «Спасибо за покупку!».
14.30 Сериал «Тропиканка».
15.25 Телемагазин «Спасибо за покупку!».
15.45 ДИСК-канал с О. Кушанашвили.
16.55 Сериал «Женаты... С детьми...».
17.35 Дорожный патруль.
17.50 Стильное шоу «Fason».
18.30 «ПЕТЕРС поп-шоу».
19.00 Новости дня.
19.30 «О.С.П. - лучшее».
20.35 Сериал «Первая волна II».
21.40 Дорожный патруль.
21.55 Новости.
22.15 Сериал «Алло, Алло!».
22.45 ДИСК-канал.
23.20 Фильм **«РОМАН A LA RUSSO»**.
00.45 Дорожный патруль.

09.00 Сегодня в программе.
09.05 Евгений Евстигнеев, Всеволод Сафонов, Михаил Астангов и Владимир Дружников в фантастическом фильме Александра Гинцбурга **«ГИПЕРБОЛОИД ИНЖЕНЕРА ГАРИНА»**. 1965г.
10.35 Мультфильм «Пер-Гюнт». 1979г.
11.05 Нонна Мордюкова, Светлана Крючкова и Юрий Богатырев в трагикомедии Никиты Михалкова **«РОДНЯ»**. 1981г.
12.40 Сериал «Сержант милиции». 2-я серия.
13.50 Елена Яковлева, Родион Нахапетов, Олег Ефремов и Юрий Богатырев в кинoромане Владимира Григорьева **«ПОЛЕТ ПТИЦЫ»**. 2 серии. 1988г.
16.00 Александр Трофимов, Алексей Булдаков и Илзе Лиепа в историко-приключенческом фильме Михаила Ведышева **«СТРАННИК»**. 1987г.
17.40 Мультфильм «Мистер Пронька». 1991г.
18.10 Лекарство против стресса. Семен Морозов в комедии Виталия Мельникова **«СЕМЬ НЕВЕСТ ЕФРЕЙТОРА ЗБРУЕВА»**. 1970г.
19.45 Сериал «Сержант милиции». 3-я серия.
20.50 Инна Чурикова в кинодраме Глеба Панфилова **«ВАССА»**. 2 серии. 1983г.
23.00 Завтра в программе.
23.05 Кинокалендарь. К юбилею режиссера Александра Файнциммера. Михаил Жаров и Дмитрий Павлов в приключенческом фильме Александра Файнциммера **«ЗА ТЕХ, КТО В МОРЕ»**. 1947г.

09.30 Сегодня в программе.
09.35 Лили Томлин, Эрика Элениак, Дэбни Колман, Роб Шнайдер и Лиа Томпсон в комедии Пенелопы Сфирис **«ДЕРЕВЕНЩИНА В БЕВЕРЛИ-ХИЛЛЗ»** (США).
11.10 Стивен Сайдс и Лен Шленц в боевике Марка Мэнеса **«КРУТОЙ ПОЛИЦЕЙСКИЙ»** (США).
12.40 Стелла Стивенс и Шелли Уинтерс в драме **«ДУРДОМ»** (США).
14.10 Джеки Чан в боевике **«ЛОРД ДРАКОН»** (Гонконг).
15.40 Шули Рэнд и Питер Ферт в историко-приключенческом фильме **«МАРКО ПОЛО»** (Израиль).
17.50 Майкл МакГреди, Спенсер Рошфор и Тодд Дженсен в боевике Йосси Вейна **«ОПЕРАЦИЯ ОТРЯДА «ДЕЛЬТА»-2»** (США).
19.40 Лили Томлин, Эрика Элениак, Дэбни Колман, Роб Шнайдер и Лиа Томпсон в комедии Пенелопы Сфирис **«ДЕРЕВЕНЩИНА В БЕВЕРЛИ-ХИЛЛЗ»** (США).
21.15 Гэри Бьюзи и С. Томас Хауэлл в боевике **«ГОРЯЧИЕ ПАРНИ»** (США).
22.50 Тереза Энн Савой и Нинетто Даволи в фильме Миклоша Янчо **«СЕРДЦЕ ТИРАНА, ИЛИ БОККАЧЧО В ВЕНГРИИ»** (Венгрия - Италия).

09.00 «Пресс-центр».
09.15 Аэробика.
09.40 «Power week - неделя НХЛ».
10.10 Волейбол. Лига чемпионов. «Белогорье-Динамо» (Россия) - «Жихострой» (Чехия).
11.40 «Урок шахмат для начинающих».
12.00 «Пресс-центр».
12.15 Аэробика.
12.40 «Гольф». Тележурнал.
13.10 «Снежный мир».Тележурнал.
13.40 Баскетбол. Евролига ULEB. «Тауграс» (Испания) - «Санкт-Петербург Лайонс» (Россия).
15.10 «Пресс-центр».
15.25 «Современная горнолыжная школа».
15.40 Лыжные гонки. «Тайга спринт».
17.10 «Пресс-центр».
17.25 Фигурное катание. Чемпионская серия Гран-при «NHK Trophy». Мужчины. Произвольная программа. Передача из Японии.
18.45 Баскетбольное обозрение NBA.
19.30 «Мир скорости». Тележурнал.
20.00 «Пресс-центр».
20.15 Программа передач на завтра.
20.20 Фигурное катание. Чемпионская серия Гран-при «NHK Trophy». Женщины. Произвольная программа. Передача из Японии.
21.25 Баскетбол. Евролига ULEB. «Эступиантес» (Испания) - «Тимсистем» (Италия). Прямая трансляция из Испании.
23.30 Новости.
23.45 «Мир скорости». Тележурнал.

ПЯТНИЦА • 12 ЯНВАРЯ

06.30 Доброе утро, Беларусь!
07.00 Новости.
07.10 Доброе утро, Беларусь!
08.05 «Что сказал покойник». Сериал (Россия). 5-я серия.
09.00 Новости.
09.10 «Легенда о Вильгельме Теле». Сериал для детей(Англия).
09.35 Премьер-парад.
10.05 «Гора судьбы». Док. фильм (Международный Французский Канал).
11.00 Новости.
11.15 «Все мои дети». Сериал.
12.05 Патрисия Каас в программе «Новая коллекция».
12.30 Арсенал. Программа об армии.
13.00 Новости.
13.15 **«СЕМЬЯ КАК СЕМЬЯ»**. Худ. фильм (ТО «Экран»).
14.30 «Викинги Мозгарда». Док. фильм цикла «Праздничная земля» (Международный Французский Канал).
15.00 Новости.
15.10 «Симба-футболист». Мультсериал (Италия).
15.35 «Легенда о Вильгельме Теле». Сериал для детей(Англия).
16.05 «5 х 5». Информационно-развлекательная программа для старшеклассников.
17.00 «Все мои дети». Сериал.
18.00 Новости.
18.15 «Мир и мы».
18.40 Зона Икс.
18.55 Х.Дуновска и Г.Шкуратов в драме **«ФРАНКА»** по роману Э.Ожешко («Беларусьфильм»).
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.30 Событие.
21.45 Спорт-курьер.
22.00 «Что сказал покойник». Сериал (Россия). 5-я серия.
22.50 Королевская охота.
23.20 Gallina Blanca. Открытый Кубок Беларуси по художественной гимнастике.
00.20 Новости.
00.30 «СТВ-24 часа».

08.00 Новости.
08.15 «Воздушные замки». Сериал.
09.15 Сериал «Скарлетт».
10.15 Сериал «Все путешествия команды Кусто».
10.45 «Ералаш».
11.00 Новости.
14.00 Новости.
14.20 Приключенческий фильм **«ЧИНГАЧГУК БОЛЬШОЙ ЗМЕЙ»**.
15.40 «Ералаш».
15.55 «Воздушные замки». Сериал.
17.00 Вечерние новости.
17.25 «С легким паром!».
18.00 Док.детектив «Предатели в милицейских погонах. Дело 2000 года».
18.40 Поле чудес.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.45 Комедия **«ЭТОТ БЕЗУМНЫЙ, БЕЗУМНЫЙ, БЕЗУМНЫЙ, БЕЗУМНЫЙ МИР»**.
23.30 Ночные новости.
23.45 Мелодрама **«ЖЕНЩИНА ДЛЯ ВСЕХ»**.

08.00 Вести.
08.15 «Черным по белому».
08.20 «Дежурная часть».
08.35 «Телепузики».
09.00 «Мануэла». Сериал.
10.00 Вести.
10.30 «Санта-Барбара». Сериал.
16.00 Вести.
16.30 Фильм **«СОЛОМОН»**. 2-я серия.
18.00 «История любви». Сериал.
19.00 Вести.
19.30 Подробности.
19.50 Приключенческий фильм **«ПИРАТЫ»**. 4-я серия.
21.50 Комедия **«ЛИЧНАЯ ЖИЗНЬ КОРОЛЕВЫ»** (Россия, 1993 г.).

Когда от дворничихи Нины в очередной раз сбежал жених, она решила бросить Москву и согласилась стать женой короля Затрухандии. Однако независимой героине совсем не понравились нравы и обычаи далекой экзотической страны. Режиссер - Валерий Ахадов, Зульфия Миршакар. В ролях - Игорь Бочкин, Наталья Гундарева, Леонид Куравлев, Сайдо Курбанов, Александр Панкратов-Черный, Ирина Розанова, Лидия Федосеева-Шукшина.

23.10 «Записки нетрезвого человека...». Новогоднее поздравление от программы «К-2».
00.05 «Дежурная часть».
00.15 Прогноз погоды.

07.05 Новости культуры.
07.20 После новостей.
07.40 **«СНЕГА КИЛИМАНДЖАРО»**. Худ. фильм (США, 1952 г.).

Путешествуя по Африке, известный писатель заражается тропической болезнью, состояние его ухудшается изо дня в день. Мысленно подводя итоги своей жизни, герой вспоминает молодость и женщин, которых он любил. Режиссер - Генри Кинг. В ролях - Ава Гарднер, Грегори Пек, Сьюзен Хейуорд.

09.40 «Путешествие в страну чудаков». «Я - это ты, а ты - это я». Док. фильмы.
10.20 **«ОТВЕРЖЕННЫЕ»**. Худ. фильм. Часть 4-я.
11.30 Новости культуры.
11.40 **«РАННИЕ ЖУРАВЛИ»**. Худ. фильм.
13.10 Р.Шуман «Экзерсисы».
13.30 Новости культуры.
13.45 Мультфильмы.
14.10 «Вместе с Фафалей».
14.25 «Голоса старого дома».
15.00 Новости.
15.10 «Маленький бродяга». Сериал.
15.35 Телеэнциклопедия.
15.50 «Деревенская история». Док. фильм.
16.20 **«ОТВЕРЖЕННЫЕ»**. Худ. фильм. Часть 4-я.
17.30 Новости культуры.
17.40 Рассказы старого сплетника.
18.05 С.Прокофьев. Соната №7.
18.25 «Странствующий рыцарь».
19.05 «Вечерняя сказка».
19.10 «Ох, уж эти детки». Мультсериал.
19.30 Новости культуры.
19.50 «Путешествие в страну чудаков». «Я - это ты, а ты - это я». Док. фильмы.
20.35 После новостей.
20.55 Валерий Гергиев приглашает в Мариинский.
21.35 **«ЖЕНЩИНЫ И МУЖЧИНЫ В ТРЁХ НОВЕЛЛАХ»**. Худ. фильм.
23.00 Новости культуры.

05.00, 05.30, 05.45, 06.00, 06.30, 06.45, 07.00, 07.30 Сегодня утром.
05.15, 07.15 Спорт, погода.
05.20, 06.15 Криминал.
05.35, 06.20, 07.45 Карданный вал.
05.50, 06.50, 07.20 Впрок.
06.35 Мультфильм.
07.55 Независимое расследование.
09.00 Сегодня.
09.20 Сериал «Скорая помощь».
10.10 Сериал «Любовь и тайны Сансет Бич».
11.00 Сегодня.
11.30 Детектив **«ПРИКЛЮЧЕНИЯ ШЕРЛОКА ХОЛМСА И ДОКТОРА ВАТСОНА». «ДВАДЦАТЫЙ ВЕК НАЧИНАЕТСЯ»**. Фильм 5-й. 2-я серия.
13.00 Сегодня.
13.30 Фильм о фильме **«ПРИХОДИ НА МЕНЯ ПОСМОТРЕТЬ»**.
14.00 Старый телевизор.
14.40 «Свидетель века».
15.00 Сегодня.
15.30 «Улица Сезам».
15.55 Сериал «Элен и ребята».
16.35 Впрок.
16.45 Сериал «Страсть».
17.40 Криминал.
18.00 Сегодня.
18.45 Сериал «Улицы разбитых фонарей». «Дело №1999».
21.00 Сегодня.
21.45 «Женский взгляд» Оксаны Пушкиной.
22.20 Звездное «Эхо». 10 лет в эфире.

05.00 День за днем.
05.45 Дорожный патруль.
06.00 День за днем.
08.00 Новости.
08.10 Фильм **«РОМАН A LA RUSSO»**.
09.40 Мультфильм «Сказка о белой льдинке».
09.55 Сериал «Первая волна II».
10.50 Телемагазин «Спасибо за покупку!».
11.05 «Моё кино» с Виктором Мережко.
11.30 «Без вопросов».
12.00 День за днем.
13.35 «ПЕТЕРС поп-шоу».
14.00 Новости.
14.15 Телемагазин «Спасибо за покупку!».
14.30 Сериал «Тропиканка».
15.25 Телемагазин «Спасибо за покупку!».
15.50 ДИСК-канал с Аней, Кариной и Женей.
16.55 «Амба-ТВ».
17.40 Дорожный патруль.
17.50 Сериал «Самые громкие преступления XX века».
19.00 Новости дня.
19.30 Боевик **«ОТМЩЕНИЕ»** (США, 1997 г.).

Банда преступников пыталась ограбить банк, но полицейские прибыли на место почти сразу же и вступили в перестрелку. Убитый главарь налетчиков оказался сыном крупного мафиози. Узнав о смерти сына, бандит отдал приказ ликвидировать всех полицейских, принимавших участие в облаве. Режиссер - Арт Камачо. В ролях - Гэри Дэниелс, Том Копэйч, Грегори МакКинни, Ричард Форонджи.

21.20 Дорожный патруль.
21.40 Новости.
22.00 Триллер **«ЛОГОВО ЗМЕЯ»** (США, 1995 г.).

Переселение в новую квартиру становится для бизнесмена и его жены нескончаемым кошмаром. И начинается он с того, что в доме появляется черная кошка... Режиссер - Джеффри Рейнер. В ролях - Лайза Барбуша, Хитер Медуэй, Кэтлин Нун, Джефф Фейхи.

23.45 ДИСК-канал.
00.50 Дорожный патруль.

09.00 Сегодня в программе.
09.05 Александр Трофимов, Алексей Булдаков и Илзе Лиепа в историко-приключенческом фильме Михаила Ведышева **«СТРАННИК»**. 1987г.
10.45 Мультфильм «Мистер Пронька». 1991г.
11.10 Лекарство против стресса. Семен Морозов в комедии Виталия Мельникова **«СЕМЬ НЕВЕСТ ЕФРЕЙТОРА ЗБРУЕВА»**. 1970г.
12.45 Сериал «Сержант милиции». 3-я серия.
13.50 Инна Чурикова в кинодраме Глеба Панфилова **«ВАССА»**. 2 серии. 1983г.
16.00 Черно-белое золото. Лариса Лужина и Вячеслав Тихонов в кинoромане Станислава Ростоцкого **«НА СЕМИ ВЕТРАХ»**. 1962г.
17.45 Лекарство против стресса. Лариса Удовиченко, Юрий Григорьев, Баадур Цуладзе, Вера Васильева и Михаил Пуговкин в комедии Владимира Рогового **«ЖЕНАТЫЙ ХОЛОСТЯК»**. 1982г.
19.10 Дело №... Михаил Глузский, Евгений Киндинов, Олег Даль, Лариса Удовиченко и Любовь Полищук в детективе Евгения Татарского **«ЗОЛОТАЯ МИНА»**. 2 серии. 1977г.
21.20 «Светлый путь». Век кино.
21.30 Олег Борисов, Лидия Федосеева-Шукшина, Марина Зудина, Олег Меньшиков и Валентин Гафт в музыкальной киноповести Петра Тодоровского **«ПО ГЛАВНОЙ УЛИЦЕ С ОРКЕСТРОМ»**. 1986г.
23.00 Завтра в программе.
23.05 Сергей Маковецкий, Рената Литвинова, Иван Охлобыстин и Олег Табаков в трагифарсе Киры Муратовой **«ТРИ ИСТОРИИ»**. 1997г.

09.30 Сегодня в программе.
09.35 Майкл МакГреди, Спенсер Рошфор и Тодд Дженсен в боевике Йосси Вейна **«ОПЕРАЦИЯ ОТРЯДА «ДЕЛЬТА»-2»** (США).
11.20 Дорис Дэй и Род Тэйлор в комедии Ральфа Леви **«НЕ БЕСПОКОИТЬ»** (США).
13.00 Гэри Бьюзи и С. Томас Хауэлл в боевике **«ГОРЯЧИЕ ПАРНИ»** (США).
14.35 Страна на кинокарте мира. Великобритания.
15.30 Эмили Уотсон, Рэйчел Гриффитс и Дэвид Моррисси в драме Ананда Такера **«ХИЛАРИ И ДЖЕКИ»** (Великобритания).
17.35 Сэм Нил и Хелена Бонэм Картер в авантюрной трагикомедии Малкольма Моубрэя **«МСТИТЕЛИ»** (Великобритания - Франция).
19.10 Дорис Дэй и Род Тэйлор в комедии Ральфа Леви **«НЕ БЕСПОКОИТЬ»** (США).
20.55 Мартин Шин, Эктор Элизондо и Дженнифер Салт в фильме **«ИЗ ТЕМНОТЫ»** (США).
22.30 Джеми Харис и Мариам Д'Або в криминальной комедии Марка Эзры **«ДИКИЕ СЕРДЦА»** (Великобритания).
00.20 Шон Бриджерс, Эндрю Портер и Дианна Перри в приключенческом фильме Тони Элвуда **«УБИЙЦЫ НА ДОРОГАХ»** (США).

09.00 «Пресс-центр».
09.15 Аэробика.
09.40 Баскетбол. Евролига ULEB. «Эступиантес» (Испания) - «Тимсистем» (Италия).
11.10 «Мир скорости». Тележурнал.
11.40 Баскетбольное обозрение NBA.
12.10 «Пресс-центр».
12.25 Аэробика.
12.50 «Урок шахмат для начинающих».
13.10 «Спортивный глобус». Рождественский выпуск.
13.55 Кикбоксинг. Матч среди профессионалов в «Метелице».
15.00 «Пресс-центр».
15.15 Спортивные танцы. Гран-при «Южная столица». Передача из Ростова-на-Дону. Часть 2-я.
16.40 «Снежный мир». Тележурнал.
17.20 «Тайский бокс».
18.15 «Пресс-центр».
18.30 «Щит и мяч». Передача о баскетболе.
19.00 Сидней 2000. P. S. Теннис.
21.00 Программа передач на завтра.
21.05 Фигурное катание. Чемпионская серия Гран-при «NHK Trophy». Показательные выступления. Передача из Японии.
22.40 Лыжные гонки. Чемпионат России. Передача из Красногорска.
23.00 Новости.
23.15 «Тайский бокс».

СУББОТА • 13 ЯНВАРЯ

07.00 Новости.
07.10 Існасць. Духовная программа.
07.35 «Египтомания». Док. фильм (Международный Французский Канал).
08.30 Здоровье. Тележурнал.
09.00 Новости.
09.15 «Легенда о Белоснежке». Мультсериал (Франция-Германия-Австрия).
09.40 Семейный сериал. «Искатели золота» (Международный Французский Канал). 3-я серия.
10.35 «Все нормально, мама!» Развлекательная программа.
11.05 «Одиссея команды Кухто». Телеигра.
11.35 Мультиклуб.
12.00 «25 лет МОПИДу». Видеофильм.
12.30 Ток-шоу «Будни». Телевидение - каким ему быть?
13.15 Королевская охота.
13.45 Сериал по выходным. «На гребне волны»(США).
14.30 Столица. Информационно-аналитическая программа.
15.00 Новости.
15.10 Мультфильм.
15.35 Новогодняя комедия режиссера Э.Рязанова **«ИРОНИЯ СУДЬБЫ, ИЛИ С ЛЕГКИМ ПАРОМ!»** («Мосфильм»).
18.05 Международные соревнования по художественной гимнастике «Бэби Кап».
18.35 Из достоверных источников.
19.00 Новости.
19.20 Детективный сериал «Жюли Леско» (Франция). 3-я серия.
21.00 Панорама.
21.50 Спорт-курьер.
22.00 «Тайные пружины политики». Авторская программа Юрия Азаренка.
22.20 «С надеждой, песней, добротой...» Новогодняя программа (повтор от 1 января 2001г.).
01.05 Вечерний экспресс.
01.30 Ночной сеанс. Э.Баркин в трагикомедии **«КАРА НЕБЕСНАЯ»** (США).

07.00 Новости.
07.10 Программа «100%».
07.35 «Ералаш».
07.45 Комедия **«АЛЬФ»**.
08.15 В мире животных.
09.00 Новости.
09.10 Смак.
09.30 «Смехопанорама».
10.05 Комедия **«ЛЕГКАЯ ЖИЗНЬ»**.
11.55 Седьмое чувство.
12.35 Играй, гармонь любимая!
13.05 Здоровье.
13.45 История одного шедевра. Сокровища Кремля.
14.00 Новости.
14.10 Сериал «Китайский городовой».
15.05 «Утиные истории».
15.35 Вкусные истории.
15.45 «Чтобы помнили...» Александр Демьяненко.
16.25 Женские истории.
17.00 Вечерние новости.
17.15 Новогодние приключения «Ускоренной помощи».
18.00 «Ералаш».
18.10 Детектив **«КОЛОМБО ОТПРАВЛЯЕТСЯ В КОЛЛЕДЖ»**.
20.00 Время.
20.40 Комедия **«ОДИН ДОМА-2»** (США, 1992 г.).

В этой семье стало традицией на Рождество забывать про младшего ребенка. Огромная семейка укатывает во Флориду, а проказника судьба забрасывает в самолет другого направления: он летит в Нью-Йорк. Прекрасно проводя там время с помощью отцовской кредитной карточки, юный садист неожиданно сталкивается со своими старыми знакомыми бандитами, бежавшими из тюрьмы и планирующими ограбить магазин игрушек доброго друга больных детей. Разве можно допустить, что дети не получат свои рождественские подарки? Режиссер - Крис Коламбус. В ролях - Маколей Калкин, Киран Калкин, Кэтрин О'Хара, Джо Пеши, Дэниел Стерн, Джон Херд.

22.55 Комедия **«ФОРМУЛА ЛЮБВИ»** (СССР, 1984 г.).

Итальянский путешественник, называющий себя графом Калиостро, дает сеансы магии. На одном из вечеров, устроенным графом, пылкий поклонник его дарований, молодой дворянин, уговаривает Калиостро посетить его имение. Молодой человек влюблен в статую юной девушки, которая стоит на берегу пруда. Влюбленный умоляет графа оживить свою «Галатею». Режиссер - Марк Захаров. В ролях - Александр Абдулов, Елена Аминова, Леонид Броневой, Елена Валюшкина, Александра Захарова, Нодар Мгалоблишвили, Александр Михайлов, Татьяна Пельтцер, Николай Скоробогатов, Семен Фарада.

06.30 «Диалоги о рыбалке».
06.55 **«ЧЕРНАЯ КУРИЦА, ИЛИ ПОДЗЕМНЫЕ ЖИТЕЛИ»**. Фильм для детей.
08.05 Прогноз погоды.
08.10 «Золотой ключ».
08.30 «Телепузики».
09.00 Доброе утро, страна.
09.45 «Сто к одному».
10.30 Сам себе режиссер.
11.00 «Каламбур».
11.30 «Почта РТР».
12.00 «Комиссар Рекс». Сериал.
13.00 Вести.
13.20 Комедия «Семья напрокат».
15.00 «Международная панорама».
16.00 «Пресс-клуб».
17.00 Моя семья. «Ослепленные любовью».
18.00 Сериал «Затерянный мир».
19.00 Вести.
19.30 «Городок».
20.10 Аншлаг. «Старый Новый Год».
22.55 Комедия **«НОВЫЙ ОДЕОН»**.
00.20 Прогноз погоды.

09.05 «Аистенок».
09.30 «Мой цирк».
10.00 **«КОРОЛЕВСКАЯ СВАДЬБА»**. Худ. фильм.
11.30 «Сенсация. Сенсация? Сенсация...».
11.55 Странствия музыканта.
12.15 Архитектурная галерея.
12.30 Золотой пьедестал. Вячеслав Веденин.
13.00 Дворцовые тайны.
13.25 Прогноз погоды.
13.30 Новости культуры.
13.45 «Вспоминая «Кабачок 13 стульев».
15.00 «Смех и горе у Бела моря». Мультфильм.
16.10 «Исторические концерты».
16.50 «Писатели и парикмахеры». Часть 1-я.
17.30 Сферы.
18.10 «Билет в Большой...».
18.35 «Лев и Александра». Док. фильм.
19.30 «Вечерняя сказка».
19.40 «Ох, уж эти детки». Мультсериал.
19.50 Романтика романса.
20.15 Дом актера.
21.00 Новости культуры.
21.20 «Личные воспоминания о большой жизни».
21.25 «Блеф-клуб».
22.05 **«ДЕТСКИЙ МИР»**. Худ. фильм.

07.00 Сегодня.
07.15 Сериал «Улицы разбитых фонарей». «Дело №1999».
09.00 Сегодня.
09.15 Прогноз погоды.
09.20 Криминал. «Чистосердечное признание».
09.50 «Женский взгляд» Оксаны Пушкиной.
10.25 «Полундра».
11.00 Сегодня.
11.25 Большие деньги.
11.55 Детектив **«ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ПРЕСТУПНИК»**.
13.40 «В нашу гавань заходили корабли».
14.40 «Свидетель века».
15.00 Сегодня.
15.25 «Депрессия».
15.50 «Интересное кино».
16.20 Дог-шоу «Я и моя собака».
16.50 Сериал «Она написала убийство».
18.00 Сегодня.
18.30 Прогноз погоды.
18.35 Герой дня без галстука.
19.05 «О, счастливчик!».
19.50 Боевик «Агент национальной безопасности-II». «Клуб «Алиса». Часть 1-я.
21.00 Сегодня.
21.45 Фильм **«2010: ГОД ВСТУПЛЕНИЯ В КОНТАКТ»**.

06.05 Боевик **«ЦЫГАНСКИЕ ГЛАЗА»**.
07.25 Прогноз погоды.
07.30 Дорожный патруль.
07.45 Мультфильм «Пингвины».
08.00 Ваша музыка. «Руки вверх» и «Гости из будущего».
08.50 ДИСК-канал «Крутятся диски».
09.25 «Про любовь».
10.00 Кабачок. «О.С.П.-стулья».
10.50 «Пальчики оближешь».
11.25 Без вопросов.
12.00 Новости.
12.10 Прогноз погоды.
12.15 Мультфильм «С Рождеством, малыш Мунки!».
13.10 «Наши любимые животные».
13.40 Телемагазин «Спасибо за покупку!».
14.00 «СВ-шоу». Валерий Меладзе.
14.55 Ток-шоу «Я сама». «Сорок лет счастья».
15.55 «О.С.П.» представляет. «Сестра-3».
17.45 Дорожный патруль.
18.05 Скандалы недели.
19.00 Новости дня.
19.15 Фильм ужасов **«КОШМАР НА УЛИЦЕ ВЯЗОВ-1»**.
21.00 Прогноз погоды.
21.05 Фильм **«БЕГИ, ЛОЛА, БЕГИ!»** (Германия, 1998 г.).

Телефонный звонок гонит Лолу из дома. Успеет ли девушка спасти своего возлюбленного, за которым банда числит огромный долг? Режиссер - Том Тиквер. В ролях - Мориц Бляйбтрой, Герберт Кнаул, Нина Петри, Франка Потенте, Армин Роде.

22.35 «Новый Год на ТВ-6».
01.10 «Сеть».
01.35 Дорожный патруль.

09.00 Сегодня в программе.
09.05 Черно-белое золото. Лариса Лужина и Вячеслав Тихонов в киноромане Станислава Ростоцкого **«НА СЕМИ ВЕТРАХ»**. 1962г.
10.45 Лекарство против стресса. Лариса Удовиченко, Юрий Григорьев, Баадур Цуладзе, Вера Васильева и Михаил Пуговкин в комедии Владимира Рогового **«ЖЕНАТЫЙ ХОЛОСТЯК»**. 1982г.
12.10 Дело №... Михаил Глузский, Евгений Киндинов, Олег Даль, Лариса Удовиченко и Любовь Полищук в детективе Евгения Татарского **«ЗОЛОТАЯ МИНА»**. 2 серии. 1977г.
14.20 «Светлый путь». Век кино.
14.30 Олег Борисов, Лидия Федосеева-Шукшина, Марина Зудина, Олег Меньшиков и Валентин Гафт в музыкальной киноповести Петра Тодоровского **«ПО ГЛАВНОЙ УЛИЦЕ С ОРКЕСТРОМ»**. 1986г.
16.00 Евгений Леонов, Клара Лучко и Михаил Пуговкин в фильме Алексея Сахарова и Эльдара Шенгелая **«СНЕЖНАЯ СКАЗКА»**. 1959г.
17.10 Мультфильм «Икар и Мудрецы». 1976г.
17.20 Олег Даль в героической комедии Владимира Мотыля **«ЖЕНЯ, ЖЕНЕЧКА И «КАТЮША»**. 1967г.
18.40 Премия «Оскар». Вера Алентова, Ирина Муравьева, Раиса Рязанова и Алексей Баталов в мелодраме Владимира Меньшова **«МОСКВА СЛЕЗАМ НЕ ВЕРИТ»**. 2 серии. 1979г.
21.05 Мультфильм «Пиф-паф, ой, ой, ой!...» 1980г.
21.25 Человек с ружьем. Елена Яковлева, Игорь Бочкин и Борис Щербаков в триллере Михаила Туманишвили **«ЮККА»**. 1998г.
23.00 Завтра в программе.
23.05 Николай Караченцов, Зинаида Шарко, Нина Русланова, Мария Шукшина и Татьяна Васильева в мистической драме Владимира Бортко **«ЦИРК СГОРЕЛ, И КЛОУНЫ РАЗБЕЖАЛИСЬ»**. 1998г.

09.30 Сегодня в программе.
09.35 Эмили Уотсон, Рэйчел Гриффитс и Дэвид Моррисси в драме Ананда Такера **«ХИЛАРИ И ДЖЕКИ»** (Великобритания).
11.35 Николас Кейдж в мелодраме Чарльза Джерротта **«ПОВЕЛИТЕЛЬ ВОЛН»** (Канада).
13.10 Сэм Нил и Хелена Бонэм Картер в авантюрной трагикомедии Малкольма Моубрэя **«МСТИТЕЛИ»** (Великобритания - Франция).
14.45 Мартин Шин, Эктор Элизондо и Дженнифер Салт в фильме **«ИЗ ТЕМНОТЫ»** (США).
16.20 Джеми Харис и Мариам Д'Або в криминальной комедии Марка Эзры **«ДИКИЕ СЕРДЦА»** (Великобритания).
18.10 Ричард Гир, Хелен Хант, Кевин Андерсон и Пенелопа Энн Миллер в криминальной драме Гэри Синиза **«ВДАЛИ ОТ ДОМА»** (США).
20.00 Премия «Оскар». Лучшие композиторы.
20.30 Николас Кейдж в мелодраме Чарльза Джерротта **«ПОВЕЛИТЕЛЬ ВОЛН»** (Канада).
22.10 Розанна Аркетт, Балтазар Гетти и Майкл Мэдсен в триллере Анджея Секулы **«ПРОКЛЯТЫЕ ДЕНЬГИ»** (США).
23.40 Дензел Вашингтон, Милла Йовович и Рэй Аллен в драме Спайка Ли **«ЕГО ИГРА»** (США).

02.30 Баскетбол. Чемпионат НБА. «Бостон Селтикс» - «Торонто Рэпторс». Прямая трансляция из США.
09.00 «Пресс-центр».
09.15 Аэробика.
09.40 Баскетбол. Чемпионат НБА. «Бостон Селтикс» - «Торонто Рэпторс». Передача из США.
12.10 «Пресс-центр».
12.25 «Щит и мяч». Передача о баскетболе.
12.55 Лыжные гонки. Чемпионат России. Передача из Красногорска.
13.15 Фигурное катание. Чемпионская серия Гран-при «NHK Trophy». Показательные выступления. Передача из Японии.
15.00 «Пресс-центр».
15.15 Американский футбол. События недели.
15.40 Баскетбол. Обзор матчей Евролиги.
16.10 Сидней 2000. P. S. Тяжелая атлетика.
17.10 Баскетбол. Чемпионат НБА. «Бостон Селтикс» - «Торонто Рэпторс». Передача из США.
19.40 «Пресс-центр».
19.55 Программа передач на завтра.
20.00 Хоккей. Чемпионат НХЛ. «Бостон Брюинз» - «Нью-Йорк Рейнджерс». Прямая трансляция из США.
22.40 Лыжные гонки. Чемпионат России. Передача из Красногорска.
23.00 Новости.
23.15 Спортивные танцы. Рождественский Гран-при Национального Клуба.

ВОСКРЕСЕНЬЕ • 14 ЯНВАРЯ

07.00 Новости.
07.10 Детективный сериал «Жюли Леско» (Франция). 3-я серия.
08.45 Мультфильм.
09.00 Новости.
09.15 «Легенда о Белоснежке». Мультсериал (Франция-Германия-Австрия).
09.40 Семейный сериал. «Искатели золота» (Международный Французский Канал). 4-я серия.
10.35 «Все нормально, мама!» Развлекательная программа.
11.00 «Премьер-парад».
11.30 «Большой завтрак».
12.00 Арсенал. Программа об армии.
12.25 Фильм-сказка режиссера А.Птушко **«САДКО»** («Мосфильм», 1952 г.).

Отправился гусляр Садко в страны дальние, побывал он у варягов, в Индии и на самом дне морском. Но счастье ждет героя былины на родной земле. Режиссер - Александр Птушко. В ролях - Михаил Астангов, Лидия Вертинская, Степан Каюков, Николай Крючков, Алла Ларионова, Юрий Леонидов, Надир Малишевский, Сергей Мартинсон, Нинель Мышкова, Иван Переверзев, Сергей Столяров, Михаил Трояновский.

13.50 Сериал по выходным. «На гребне волны».
14.35 25-й кадр.
15.00 Новости.
15.05 «Встреча в Троицком» с Александром Домарацким.
15.35 Криминальное досье.
16.00 Гандбол. Мужчины. Чемпионат Европы. Беларусь - Италия.
17.30 «Колыбельной» - 20 лет.
18.20 Планета «АРТ».
18.50 «Барахты из бухты».
19.20 Теленавигатор.
19.40 Телебарометр. Прогноз погоды.
20.00 Резонанс.
21.00 Спорт-курьер.
21.15 И.Скорупко в мелодраме **«СЛЕЗЫ СВЯТОГО ПЕТРА»** (Швеция).
22.55 Анджей Вайда в программе «Новая коллекция».

06.45 Слово пастыря.
07.00 Новости.
07.10 Армейский магазин.
07.40 «Аладдин».
08.05 Утренняя звезда.
09.00 Новости.
09.10 «Непутевые заметки».
09.30 Пока все дома.
10.10 «КВН-2000». Финал сезона.
12.15 Фильм **«ОХОТА НА ПОКЕМОНА»**.
12.40 Клуб путешественников.
13.20 «Эх, Семеновна!».
14.00 Новости.
14.10 Сериал «Китайский городовой».
15.05 «Чип и Дейл».
15.35 Умницы и умники.
16.05 Живая природа. «Правда о белом медведе».
17.00 Вечерние новости.
17.20 «Ералаш».
17.25 Комедия **«КОРОЛЕВА БЕНЗОКОЛОНКИ»** (СССР, 1962 г.).

Молодая девушка, которая мечтает танцевать в балете на льду, работает заправщицей на бензоколонке. Режиссер - Николай Литус, Алексей Мишурин. В ролях - Юрий Белов, Владимир Белокуров, Сергей Блинников, Алексей Кожевников, Нонна Копержинская, Надежда Румянцева, Андрей Сова.

19.00 Фильм **«ВОДНЫЙ МИР»**.
21.30 Времена.
22.45 «На футболе» с Виктором Гусевым.
23.25 «Пираты XX века». Спецрепортаж.

06.30 «Три орешка для Золушки». Фильм-сказка.
07.55 Русское лото.
08.35 «ТВ Бинго шоу».
09.30 Доброе утро, страна.
10.00 «Аншлаг» и К°.
10.55 «Городок». Из раннего».
11.25 Федерация.
12.10 Парламентский час.
13.00 Вести.
13.20 Диалоги о животных.
14.25 «Вокруг света».
15.25 «Два рояля».
16.20 Сам себе режиссер.
17.00 «Зеркало».
18.20 Фильм **«БАЛЬЗАК. ИСТОРИЯ СТРАСТИ»**.
21.45 Комедия **«ЖЕНИХ ИЗ МАЙАМИ»**.
23.25 Музыкальная программа.
00.25 Прогноз погоды.

09.05 «ДТА».
09.30 Мультфильмы.
10.50 «На родине белых медведей». Док. фильм.
11.55 «Бабушкины рецепты».
12.10 «Й.Ковальски в Оружейной палате».
12.35 Ток-шоу «Наобум». Роман Виктюк.
13.00 «Мой Эрмитаж».
13.30 Новости культуры.
13.45 «Горный мастер». Мультфильм.
14.00 «Миленький ты мой». Телеспектакль.
16.20 Тем временем.
16.50 «Писатели и парикмахеры». Часть 2-я.
17.30 Зарубежное документальное кино.
18.30 Обсерватория.
18.55 «Вечерняя сказка».
19.05 «Ох, уж эти детки». Мультсериал.
19.30 «Моцарт-танго».
20.30 «С потолка».
21.00 Новости культуры.
21.20 «Личные воспоминания о большой жизни».
21.25 А.П.Чехов. Рассказы.
21.50 **«ЗВЕЗДА ФРЭНКИ»**. Худ. фильм.

07.00 Сегодня.
07.15 Сериал «Агент национальной безопасности-II». «Клуб «Алиса». Часть 1-я.
08.15 «О, счастливчик!».
09.00 Сегодня.
09.15 Комедия **«У МАТРОСОВ НЕТ ВОПРОСОВ»**.
10.45 Мультфильм «Жил-был пес».
11.00 Сегодня.
11.25 Служба спасения.
11.55 Сериал «Ее звали Никита».
12.50 Анатолий Рыбаков. Арбатский узник.
13.25 Приключенческий фильм **«КОРТИК»**.
15.00 Сегодня.
15.25 Большие родители.
15.55 Путешествия натуралиста.
16.25 Без рецепта.
16.55 Сериал «Она написала убийство».
18.00 Итоги.
19.35 Куклы.
19.50 Сериал «Агент национальной безопасности-II». «Клуб «Алиса». Часть 2-я.
21.00 «Итого».
21.25 Боевик **«РОЖДЕННЫЙ ВОРОМ»**.
23.05 Сериал «Объятые ужасом».

06.05 Худ. фильм **«БЕГИ, ЛОЛА, БЕГИ!»**.
07.25 Дорожный патруль.
07.40 «Star Старт».
08.10 «Фason».
08.50 «Шоу Бенни Хилла».
09.50 «Сеть».
10.30 «Я знаю все!» Интеллект-шоу LG.
11.25 «Все в сад!».
11.50 Мультфильм «Одуванчик - толстые щечки».
11.55 Канон.
12.25 Дорожный патруль.
12.45 Сериал «Самые громкие преступления XX века».
13.45 «Амба-ТВ».
14.15 Телемагазин «Формула здоровья».
14.25 «Вы - очевидец» с И. Усачевым.
15.25 «О.С.П. - лучшее».
16.35 Катастрофы недели.
17.25 Дорожный патруль.
17.40 Ваша музыка. «Хали - гали», «140 ударов в минуту».
18.35 Остросюжетный фильм **«ЩУПАЛЬЦА»**.
20.30 Боевик **«ОПАСНОСТЬ В РАЮ»** (США, 1996 г.).

Безобидное дело - доставка яхты в райский уголок Полинезии - обернулось для двоих друзей большими неприятностями: на борту был спрятан контрабандный плутоний. Режиссер - Ричард Манн. В ролях - Алтон Батлер, Карен Рои, Фрэнк Сталлоне.

22.15 «Х-фактор».
22.45 Концерт «Презент от «Европы - плюс».

09.00 Сегодня в программе.
09.05 Евгений Леонов, Клара Лучко и Михаил Пуговкин в фильме Алексея Сахарова и Эльдара Шенгелая **«СНЕЖНАЯ СКАЗКА»**. 1959г.
10.15 Мультфильм «Икар и Мудрецы». 1976г.
10.25 Олег Даль в героической комедии Владимира Мотыля **«ЖЕНЯ, ЖЕНЕЧКА И «КАТЮША»**. 1967г.
11.45 Премия «Оскар». Вера Алентова, Ирина Муравьева, Раиса Рязанова и Алексей Баталов в мелодраме Владимира Меньшова **«МОСКВА СЛЕЗАМ НЕ ВЕРИТ»**. 2 серии. 1979г.
14.10 Мультфильм «Пиф-паф, ой, ой, ой!...» 1980г.
14.25 Человек с ружьем. Елена Яковлева, Игорь Бочкин и Борис Щербаков в триллере Михаила Туманишвили **«ЮККА»**. 1998г.
16.00 Лекарство против стресса. Лика Кремер, Евгения Симонова, Светлана Немоляева и Юрий Богатырев в комедии Ильи Фрэза **«КАРАНТИН»**. 1983г.
17.20 Жизнь замечательных людей. Питер Финч, Шон Коннери, Клаудиа Кардинале, Эдуард Марцевич, Григорий Гай, Никита Михалков, Донатас Банионис, Массимо Джиротти и Юрий Соломин в историко-приключенческом фильме Михаила Калатозова **«КРАСНАЯ ПАЛАТКА»**. 2 серии. СССР - Италия. 1969г.
19.50 Мультфильм «Происхождение вида». 1966г.
20.00 Марафон премьер на канале «Наше кино». Владимир Стеклов, Чулпан Хаматова и Нина Дворжецкая в мелодраме Марины Сахаровой и Ивана Щеголева **«Я ВАМ БОЛЬШЕ НЕ ВЕРЮ»**. 2000г.
21.30 Николай Соловов, Ольга Сидорова, Юрий Куценко и Александр Буйнов в криминальной мелодраме Анатолия Артамонова и Дмитрия Фикса **«ХОРОШИЕ И ПЛОХИЕ»**. 1999г.
22.55 Завтра в программе.
23.00 Лекарство против стресса. Михаил Жаров и Людмила Целиковская в музыкальной комедии Герберта Раппопорта **«ВОЗДУШНЫЙ ИЗВОЗЧИК»**. 1943г.

09.30 Сегодня в программе.
09.35 Ричард Гир, Хелен Хант, Кевин Андерсон и Пенелопа Энн Миллер в криминальной драме Гэри Синиза **«ВДАЛИ ОТ ДОМА»** (США).
11.20 Календарь «Мира кино». Фэй Данауэй.
11.35 Розанна Аркетт, Балтазар Гетти и Майкл Мэдсен в триллере Анджея Секулы **«ПРОКЛЯТЫЕ ДЕНЬГИ»** (США).
13.10 Премия «Оскар». Лучшие композиторы.
13.40 Дензел Вашингтон, Милла Йовович и Рэй Аллен в драме Спайка Ли **«ЕГО ИГРА»** (США).
15.55 Фил Коллинз, Хьюго Уивинг и Жозефина Бирнс в трагикомедии Стефана Эллиота **«МОШЕННИКИ»** (Австралия).
17.30 Фрэнк Загарино, Билли Драго и Джениффер Миллер в боевике Йоси Вейна **«НИКОГДА НЕ СДАВАЙСЯ»** (США).
19.15 Календарь «Мира кино». Фэй Данауэй.
19.30 Джордж С. Скотт и Фэй Данауэй в драме Стэнли Крамера **«ОКЛАХОМА КАК ОНА ЕСТЬ»** (США).
21.20 Майкл Мэдсен, Джениффер Тилли, Гэри Бьюзи и Робер Лоджа в боевике Дэвида Уайлза **«ЧЕЛОВЕК С ПИСТОЛЕТОМ»** (Канада).
23.00 Дом ДеЛуиз, Мартин Болсам и Билли Зейн в пародийной комедии Эзио Греджио **«МОЛЧАНИЕ ВЕТЧИНЫ»** (Италия).
00.25 Бен Газзара, Джером Дэвис и Кэролин Лоури в детективе Александра Уайтло **«ПОРОЧНЫЕ КРУГИ»** (Франция).

09.00 «Пресс-центр».
09.15 Аэробика.
09.40 Хоккей. Чемпионат НХЛ. «Бостон Брюинз» - «Нью-Йорк Рейнджерс».
12.00 «Пресс-центр».
12.15 Аэробика.
12.40 Баскетбол. Обзор матчей Евролиги.
13.10 Лыжные гонки. Чемпионат России. Передача из Красногорска.
13.45 Хоккейный вечер. Чемпионат России. «Металлург» (Магнитогорск) - «Ак Барс». Прямая трансляция из Магнитогорска. Во втором перерыве (15.20)- «Пресс-центр».
16.30 «Мир скорости». Тележурнал.
17.00 «Щит и мяч». Передача о баскетболе.
17.30 Гонки на катерах. Чемпионат мира в классе 1.
17.55 «Пресс-центр».
18.10 «Шахматное обозрение». Супертурнир в Вейк-ан-Зее.
18.40 «НХЛ - Плюс».
19.10 Программа передач на завтра.
19.15 Американский футбол. Чемпионат НФЛ. Финал Конференции. Прямая трансляция из США.
22.25 Лыжные гонки. Чемпионат России. Передача из Красногорска.
22.45 Новости.
23.00 Американский футбол. Чемпионат НФЛ. Финал Конференции.

Перепечатка программы запрещена!

Невясёлая страляніна

Кірэй МАНУЙЛА

Міленіумнай навагодняй ноччу менчукам было замала наладжаных у некалькіх месцах сталіцы вялікіх, так бы мовіць, афіцыйных феерверкаў. Нават на ўскраінах горада самаробнае салютаванне ракетніцамі і петардамі не перапынялася да самага ранку.

Многім, відаць, думалася пра затычкі для вушэй у якасці паратунку ад імправізаванай страляніны і здавалася, што вось гэтак яно на вайне. Тым часам і наступствы такога баўлення часу з выбуховымі рэчывамі таксама як на вайне. Як кажуць, ёсць ахвяры і зусім не ўяўныя. У міністэрстве па надзвычайных сітуацыях гавораць, што смяротных выпадкаў ад піратэхнічных забавак нідзе па ўсёй Беларусі няма, аднак параненых багата.

Напрыклад, у Мінску імі сталіся дзесяткі жыхароў. Сталічныя клінікі на працягу ўсёй ночы прымалі пацярпелых, у каго петарды ўзарваліся не ў паветры, а проста ў руках. Большасць — гэта падлеткі. Прэс-сакратар сталічнага гарадскога ўпраўлення міністэрства па надзвычайных сітуацыях Ала Тылецкая паведаміла, што ў 6-ай клініцы, дзе ёсць аддзяленне хірургіі кісці, шпіталізаваныя 6 чалавек, якім, не выключана, пагражае ампутацыя некалькіх пальцаў. У 10-ай бальніцы, дзе займаюцца экстраннымі аперацыямі на вока, з абпаленымі вачыма знаходзяцца болей 10 небаракаў, што пацярпелі ад піратэхнікі. Адзін з іх пацярпеў ад бяскрыўднай, як лічыцца, «хлапушкі». Апроч таго, адна з процьмы запушчаных у Новы год ракетаў стала прычынай пажару: яна разбіла шыбу на ў зашклёным балконе, залацела туды і запаліла коўдру.

Абпаленыя рукі і твары ўжо не першы год у ноч з 31 снежня на 1 студзеня (і не толькі ў гэтыя суткі) становяцца наступствамі няўдалых узрываў петардаў і запускаў ракетаў. Піратэхнічны рынак Беларусі па-ранейшаму запоўнены «левым» таварам. Прычым прайшло некалькі гадоў, як Мінгарвыканкам забараніў продаж, у тым ліку на рынках, любой піратэхнікі, ёй усё роўна гандлююць з рук амаль непрыхавана. На «Дынама», у Ждановічах і асабліва на Камароўцы (пачынаючы ад выхаду з метро) вы заўжды пабачыце прадаўцоў петардаў, звычайна гэта 15-18-гадовыя маладзёны. Міліцыя, бо бачыцца бы «у долі», тым часам працягвае паляваць бабулек з калготкамі. І пераднавагодні рэйд МНСаўскай брыгады па гандлярах небяспечных выбуховых прыстасоваў плёну не даў. Па-першае, у міністэрстве чамусьці загадзя і гучна, праз СМІ, абвясцілі дзень «аблавы», па-другое, «надзвычайнікі» не маюць права затрымліваць тых, хто гандлюе несертыфікаванымі піратэхнічнымі цацкамі. Міністэрства па надзвычайных сітуацыях адно што ініцыявала адкліканне ліцэнзіяў ад некалькіх фірмаў, што былі заўважаныя ў продажы святочнай «выбуховай» кантрабанды.

Збольшага «левая» піратэхніка мае кітайскае паходжанне і завозіцца да нас з тэрыторыі Расіі альбо прыбывае з Польшчы. Вельмі рэальная небяспека для жыцця перадвызначае і досыць малыя кошты на яе. На Камароўскім рынку ўпакоўка з 12 невялічкіх петардаў каштуе пад 2 тысячы рублёў, прыкладна ў столькі ж абыдзецца «ракета» і «феерверк». Вялікая петарда з дыяметрам вогненнага шара пасля ўзрыву ў некалькі дзесяткаў метраў – да 5 тысячаў рублёў.

Тое, што дзяржава спрабуе знізіць небяспеку карыстання піратэхнікай праз забарону яе вольнага продажу і правядзенне адмысловых агітацыйных кампаніяў (напярэдадні Новага года МНС нават выдала антыпіратэхнічныя ўлёткі), у прынцыпе, правільна. Але, здаецца, яшчэ больш слушна будзе пастарацца хоць бы звузіць «чорны рынак» піратэхнікі. ■

Качество твоей жизни

Безопасность окружающей среды не волнует администрацию. Она на ней экономит

Михаил ФРИДЛЯНД

В 2000 году Республика Беларусь ратифицировала «Конвенцию о доступе к информации, участию общественности в процессе принятия решений и доступе к правосудию по вопросам, касающимся окружающей среды», принятую в июне 1998 года в датском городе Орхус. Цель этой конвенции: «Для содействия защите права каждого человека нынешнего и будущих поколений жить в окружающей среде, благоприятной для его здоровья и благосостояния, каждая Страна гарантирует права на доступ к информации, на участие общественности в процессе принятия решений и на доступ к правосудию по вопросам, касающимся окружающей среды, в соответствии с положениями настоящей Конвенции».

Чтобы понять роль и значение общественности в решении экологических проблем рассмотрим пример Японии.

Япония — одна из немногих стран в мире, которая за последние 50 лет смогла превратиться из «заповедника экологических бедствий» в государство с самым высоким уровнем продолжительности жизни населения и в которой природоохранные мероприятия стали предметом первостепенной заботы всех слоев японского общества. Но все это произошло не само по себе. На рубеже 60-70-х годов в Японии развернулось мощное экологическое движение, объединившее в своих рядах более 6 тысяч общественных организаций. Требования о принятии мер по охране окружающей среды заняли заметное место в политических программах партий и профсоюзов. В этой ситуации правительство было вынуждено перейти от разрозненных мер к проведению целенаправленной и комплексной природоохранной политики.

В ходе построения демократического общества крайне необходимо всячески способствовать участию общественности в принятии решений.

Опыт западных стран показывает, что без воздействия общественности правительства и предприятия не предпринимают необходимых мер для улучшения качества окружающей среды.

В ноябре минувшего года общественная организация «Минский экологический совет» вместе со шведской организацией «Сохраним Швецию чистой» провели семинар для общественных экологических организаций Беларуси. Таких официально зарегистрированных организаций оказалось немного. Мы приглашали только действительно общественные организации, поскольку нельзя же действительно считать общественными, хотя они так официально зарегистрированы, организации, которыми руководят заместитель министра или один из руководителей администрации президента.

Беларусь далеко отстала от Швеции в отношении к экологическим проблемам и в понимании важности участия общественности в их решении.

С каждой перерегистрацией экологических организаций становится все меньше и меньше. Кроме того, как отмечали многие выступающие, с каждым годом все труднее работать вместе с государственными структурами, даже если в такой работе есть очевидная польза. Прослеживается определенная политика на свертывание такого сотрудничества и уменьшение роли общественных организаций. Например, 5 лет подряд общественная организация «Минский экологический совет» вместе с Минским городским комитетом природных ресурсов и охраны окружающей среды проводили конкурсы на лучшую экологическую книгу, журнал, серии статей, детское творчество и т.д. Конкурсы освещались в средствах массовой информации, в них участвовали известные писатели и ученые, с каждым годом все больше детей и молодежи. Уже два года эти конкурсы не проводятся из-за отказа комитета.

То же произошло с очень нужным предложением общественных организаций об установке фильтров очистки питьевой воды в детских садах Фрунзенского района г.Минска. Был проведен общественный конкурс на лучший фильтр, в смету расходов фонда охраны природы 2 года подряд закладывались деньги на закупку и установку фильтров и ничего не было сделано из-за бойкота комитета природных ресурсов. В том же экологическом фонде из года в год уменьшаются расходы на экологическую информацию, агитацию и пропаганду.

Таких примеров можно приводить очень много. Те относительно небольшие деньги, которые выделяются на решение экологических проблем, тратятся без всякого общественного контроля и зачастую не лучшим для экологии образом.

В 1999 году мы провели в городе Пинске опрос общественного мнения по экологическим вопросам. Почти 30% опрошенных были готовы принять участие в работе экологических организаций и в экологических акциях. Огромная сила, практически не используемая в интересах Беларуси из-за позиции государственных органов. Происходит абсолютное игнорирование мирового опыта по улучшению состояния окружающей среды.

В западных странах общественным экологическим организациям правительства помогают и морально, и материально. Считается, что такая помощь окупается. Общественные организации раньше правительственных чиновников видят новые проблемы для окружающей среды, своей активностью заставляют решать их вовремя или не позволяют принимать опасные решения, исправление которых стоит огромных средств. **Профилактика всегда дешевле лечения.**

По итогам прошедшего семинара можно сделать вывод, что в общественных экологических организациях Беларуси работают люди, которые знают, что надо делать для улучшения состояния окружающей среды, и готовые работать на благо Беларуси вместе с государственными органами. К сожалению, вместо совместной работы в последние несколько лет нам все больше приходится вести борьбу против вредных для экологии решений. ■

Человеческий эмбрион на весах совести

Пол БЕРГ,
лауреат Нобелевской премии в области химии (1980), почетный профессор биохимии и исследования рака в Школе медицины Стэндфордского университета

В Великобритании и Франции не так давно был дан зеленый свет противоречивым исследованиям человеческих «стебельных клеток». В Германии канцлер Шрёдер высказывает опасения на их счет, а представитель комиссии по этике бундестага Губерт Хюппе назвал исследования стебельных клеток человеческого эмбриона «каннибализмом». Лауреат Нобелевской премии Пол Берг объясняет потенциальную пользу исследований стебельных клеток для человечества.

Большинство клеток нашего организма имеют короткий жизненный период и специфические функции. Стебельные клетки, обнаруженные во многих органах (от кожи до костного мозга), имеют ряд отличий. Являясь «прародителями» обычных клеток, они могут неограниченно пополнять сами себя. Учитывая правильные биохимические сигналы, эти клетки могут делиться и трансформировать себя в один из различных типов клеток, в зависимости от того, где возникла такая необходимость.

Подобная изменчивость означает, что стебельные клетки имеют потенциал для регенерирования поврежденных тканей органов и представляют собой восхитительное средство для лечения ряда распространяющихся болезней. В самом деле, стебельные клетки могут дать людям возможность «выращивать новые органы» для замены больных, для развития новых форм клеточных терапий.

На основе исследований с использованием подобных клеток мышей ученые делают вывод, что стебельные клетки могут быть использованы для замещения клеток костного мозга у пациентов, страдающих от рака, для создания поджелудочных клеток для смягчения диабета или нейронных клеток для излечения болезни Паркинсона, Альцхаймера и различных заболеваний головного и спинного мозга.

Стебельные клетки, используемые в исследовании, лучше всего извлекать из эмбрионов ранних стадий, созданных в процессе искусственного оплодотворения, но это ведет к этической дилемме. Идея о том, что человеческие эмбрионы могут создаваться для получения из них «материала» для медицинских целей, внушает страх о повторном посещении «смелого нового мира». Даже если это крайнее проявление маловероятно, возможность злоупотреблений какого бы то ни было характера вызывает сильное противостояние.

Большинство противников продолжения исследований стебельных клеток не ставят под сомнение его научную и медицинскую значимость, а возражают против использования человеческих эмбрионов. Эти противники, особенно в Германии, где исследования стебельных клеток вызывают в памяти кошмары евгеники эры нацизма, утверждают, что в исследованиях стебельных клеток, взятых от эмбрионов, нет необходимости, так как многофункциональные стебельные клетки также естественно встречаются во взрослых тканях. Учитывая осторожные результаты недавних анализов о значительной пластичности стебельных клеток, полученных из взрослых тканей, ученые мало знают об их потенциале для длительного функционирования вне тела, их возможностях к дифференциации, и о том, могут ли они быть получены в количествах, необходимых для изучения возможности их клинического использования.

Если бы исследования стебельных клеток были приостановлены по причине этой надежды, возможно, потребуется ждать много лет, когда ученые смогут определить, эквивалентны ли стебельные клетки взрослых организмов стебельным клеткам эмбрионов по потенциалу для лечения болезней. Мы не можем позволить себе роскошь последовательного продолжения работы над этими обещающими технологиями. Мы обязаны предоставить их тем, кто нуждается в изучении всех возможных путей, которые могут привести к медицинскому исцелению.

Другое ограничение недавно было принято в Соединенных Штатах, где данный вопрос рассматривался Национальной биомедицинской комиссией по консультациям в сфере этики в слушаниях и горячих дискуссиях со специалистами в области этики, религиозными лидерами, учеными и врачами. Комиссия пришла к заключению, что с этической точки зрения допустимо использовать стебельные клетки, взятые от замороженных эмбрионов, но только тех из них, которые получены в процессе искусственного оплодотворения и определены донорами и врачами как избыточные по клиническим требованиям (обычно оплодотворяется большее число яйцеклеток, чем должно быть в действительности введено в женщин, которые хотят забеременеть).

Вслед за этими дискуссиями, Национальный институт здоровья США обнародовал принципы, позволяющие использование правительственных фондов для исследований стебельных клеток, но в существующем виде запрещающих исследования по созданию новых линий стебельных клеток из средств федеральных фондов. Это ограничение означает, что линии стебельных клеток могут создаваться только за счет частных или коммерческих источников, которые следуют протоколам, определенным этими принципами.

Я считаю, что ограничение использования правительственных фондов для создания стебельных клеток, несмотря на его политическую предусмотрительность, создает существенные научные препятствия. Мы знаем, что различные плохо понимаемые факторы ведут к потере стебельными клетками эмбриона способности к дифференциации во все возможные типы клеток. Эта потеря способности к дифференциации может быть вызвана конкретным способом получения стебельных клеток, условий, в которых проходит их рост, или другими переменными обращения с клетками.

Создание возможности осуществления частных исследований по получению стебельных клеток с использованием различных условий в собственных лабораториях за счет правительственных фондов, как было недавно разрешено в Великобритании и Франции, представляет собой наилучший способ определения, какие условия являются критическими для создания клеток для конкретных терапевтических целей. Наиболее вероятно, что эмбриональные стебельные клетки, подготовленные в собственной лаборатории ученого, будут извлечены, хранимы и использованы так, чтобы максимизировать их потенциальную возможность для использования в практических целях. Клетки, полученные из коммерческих источников, скорее всего, будут иметь неизвестные генетический фон и историю и, следовательно, будут менее полезны для некоторых важных исследований.

Фундаментальный этический выбор, перед которым ставятся исследования стебельных клеток, является более ограниченным: должны ли человеческие эмбрионы, которые, в конечном счете, будут выброшены на законных основаниях, использоваться для создания спасающих жизнь терапий? Те, кто противостоят абортам вне зависимости от их причины, утверждают, что приносить в жертву человеческий эмбрион для получения стебельных клеток подобно аборту и, следовательно, аморально. Но получение стебельных клеток из эмбрионов, которые, в конечном итоге, будут уничтожены на очень ранних стадиях, по моему мнению, с этической точки зрения отличается от аборта. Ведь мы также должны учитывать моральные последствия отказа от продолжения исследования, результаты которого могут спасти и улучшить человеческие жизни. Существует ли какая-нибудь более высокая мораль, чем обязанность сделать все возможное, чтобы помочь людям, чья жизнь омрачена заболеваниями или нарушениями работы различных органов? ■

Рэформа прафесара Кулешы

Парады бацькі польскай адміністрацыйнай рэформы беларускім грамадзянам

Алег ГРУЗДЗІЛОВІЧ

За дзесяць гадоў існавання суверэннай Беларусі жыццё простага чалавека не палепшала, і менавіта тут гадавалася адна з галоўных прычынаў той абыякавасці да незалежніцкіх і дэмакратычных каштоўнасцяў, якая, на жаль, сёння характэрная для нашых суайчыннікаў. Чаму жыццё не стала лепшым? Часцей за ўсё ў якасці адказу гавораць, што Беларусь так і не перавяла сваю эканоміку на рынкавыя рэйкі. І гэта праўда. У нас фактычна захаваны сацыялізм з невялікімі аздобінкамі рынкавых элементаў, між тым як сапраўдныя рынкавыя рэформы ў Беларусі не пачыналіся. Але мала разняволіць эканоміку, адпусціць цэны і абвесціць прыватызацыю. Яшчэ трэба стварыць такія ўмовы кіравання, пры якіх дзяржаўныя чыноўнікі не змогуць перашкаджаць людзям праяўляць сваю ініцыятыву. Рэформам патрэбная дапамога знізу, ад людзей. А гэта магчыма толькі пры такой сістэме мясцовай улады, якая называецца самакіраваннем.

«Мост абваліўся...»

Нашыя сельскія саветы таксама нечым самакіруюць, але гэта толькі бачнасць улады. Вось ліст чытачоў з Ракава, мястэчка ў 40 кіламетрах ад Мінска. Людзі скардзяцца — лазні няма, крама колькі часу рамантуецца, мост праз Іслач у аварыйным стане, хадзіць па ім – рызыка для жыцця... Карацей— заняпад, сярэднявечча. І гэта пры тым, што мястэчка стаіць пры аўтатрасе і мае багатае гістарычнае мінулае, далёкія стагоддзі пакінулі тут свае бачныя сляды. Калі б разумна ўзяцца за справу, з Ракава можна было б зрабіць райскі куток. Жыхары мястэчка, калі даць ім магчымасць праявіць ініцыятыву, знайшлі б тысячу рэцэптаў, як зарабіць сродкі на ўладкаванне, бо ім на месцы лепш бачна. Але не атрымоўваецца.

У большасці краінаў Еўропы мясцовыя ўлады маюць сапраўдную ўладу: валодаюць камунальнай маёмасцю, якая не належыць дзяржаве, абіраюцца знізу, а не прызначаюцца зверху, у мясцовай казне застаецца ледзь не палова сабраных падаткаў. У нас жа сабранымі падаткамі мясцовыя ўлады фактычна не распараджаюцца, уся кіруючая вертыкаль, пачынаючы з раённага ўзроўню, насельніцтвам не абіраецца, а прызначаецца зверху. Склалася сістэма, калі ад падаткаплацельшчыка мясцовая ўлада фактычна не залежыць, і адпаведна, ягонымі клопатамі жыве ў залежнасці ад асабістага сумлення. Ці так гэта ў суседняй Польшчы?

400 тысяч баксаў у кішэню раёна

Прафесар Міхал Кулеша, які лічыцца аўтарам адміністрацыйнай рэформы ў Польшчы, выступаючы ў Мінску на канферэнцыі па праблемах развіцця самакіравання, параўнаў цяперашняе становішча ў Беларусі з канцом 80-ых гадоў у Польшчы. Не з пункту гледжання палітыкі ці эканомікі, а з пазіцыяў сістэмы ўлады. У Польшчы ў той час таксама панавала думка, быццам для ўсіх добра, калі ў першую чаргу ў дзяржаве задавальняюцца дзяржаўныя інтарэсы, што яны важнейшыя ў параўнанні з інтарэсамі малых рэгіёнаў. Адпаведнай была і сістэма дзяржаўнай улады, у якой прадстаўнікі дзяржавы былі гэтакім каркасам, а мясцовае самакіраванне яго ўпрыгожваннем знізу.

Спецыялісты палічылі, што такая сістэма скоўвае ініцыятыву на месцах. Было прызнана, што мясцовыя інтарэсы роўныя па важнасці агульнадзяржаўным, і адпаведна быў зменены механізм улады. На месцах уладных рычагоў паболела, але яны дасталіся не дзяржаўным чыноўнікам сярэдняга ўзроўню, а незалежным ад дзяржавы органам самакіравання. У чыноўнікаў засталіся толькі спецыяльныя паўнамоцтвы. Прыкладам, ваявода, які падпарадкаваны ўраду (па-нашаму кіраўнік абласной адміністрацыі), арганізоўвае ў ваяводстве працу паліцыі і пажарных, клапоціцца пра развіццё эканомікі, але не мае права ўмешвацца ў справы паветаў, з якіх складаецца ягонае ваяводства. Вынікам гэтых зменаў, лічыць прафесар Міхал Кулеша, стала стварэнне новай сістэмы самакантролю, без чаго правядзенне рынкавых рэформаў было б немагчымым. Ён даводзіць такі факт – менавіта праз самакіруемыя гміны была праведзеная прыватызацыя дробнага гандлю і мясцовай эканомікі. Калі б гэтым займаліся вышэйшыя чыноўнікі, яны б і справу замарудзілі, і частку грошаў раскралі б. Але мала акрэсліць кампетэнцыю. Важна, хто будзе вырашаць спрэчкі?

Гэтае пытанне і стала галоўным у польскай адміністрацыйнай рэформе 90-ых гадоў. Яе аўтары дамагліся ўвядзення такога правіла, што ўсе спрэчкі і канфлікты паміж дзяржаўнай і самакіруемымі ўладамі вырашаюцца праз суд. «Сёння мной ніхто не кіруе, мой адзіны начальнік – жыхары маёй гміны, якія абралі мяне ў савет і заўтра пераабяруць, калі я буду працаваць дрэнна. Дзяржаўны прадстаўнік зверху можа адклікаць маё рашэнне, але толькі праз суд. Са мной гэтага не здаралася», — з гонарам распавядае Анджэй Пэры, старшыня савета варшаўскай гміны Беляны.

Адсутнасць самакіравання мае вынікам смешныя недарэчнасці

*(**Даведка.** Ніжэйшая самакіруемая адзінка ў Польшчы – гміна. Іх у краіне амаль дзве з паловай тысячы. Колькасць жыхароў у гміне вагаецца вакол 10 тысяч чалавек. На савеце гміны і яго абраным кіраўніку, які называецца войтам, ляжыць адказнасць за ўсе мясцовыя справы – пачатковыя школы, паліклінікі, мясцовыя дарогі. Грошы на гэтыя справы бяруцца з фіскальных збораў і іншых прыбыткаў. Наступная ступень – паветы, яны адпавядаюць нашым раёнам. Паветы ўтрымліваюць сярэднія школы, бальніцы, дарогі, клапоцяцца пра новыя працоўныя месцы.)*

Польскія паветы настолькі самастойныя, што могуць напрамую наладжваць зносіны з сусветнымі арганізацыямі. Рышард Рашкевіч, стараста Златарыйскага павета, што на паўднёвым захадзе Польшчы, падзяліўся радасцю – нядаўна ягоны павет атрымаў ад Рады Еўропы 400 тысяч долараў на праграму развіцця сельскай гаспадаркі. (Нам бы на ўсю краіну такую дапамогу!) Яшчэ большыя перспектывы ў ваяводстваў, якіх у Польшчы 16. Прафесар Кулеша вызначае задачу самакіравання ваяводстваў як выпрацоўку стратэгіі развіцця рэгіёнаў. Таму галоўнае на гэтым узроўні ўжо не інфраструктура, а эканоміка. Адкуль бяруцца грошы на такія маштабныя клопаты? Спецыялісты падлічылі, што да 35 адсоткаў усіх збораў у дзяржаве застаецца ў органах самакіравання. (У нас – не больш за 10.) Старшыні і старасты ў адзін голас кажуць пра выдатныя магчымасці эканоміць сродкі, якія дала сістэма самакіравання. Прыкладам, савет гміны можа выкарыстоўваць будынак школы таксама пад клуб і бібліятэку, а плошчы, якія вызваляцца, здаваць у арэнду. Раней, калі клуб і школа падпарадкоўваліся розным ведамствам, такое было немагчыма.

«Так, ампуціраваная нага яшчэ доўга баліць»,— гэтак прафесар Кулеша казаў пра пачуцці ўрадоўцаў, якіх рэформа пазбавіла магчымасці ўмешвацца ў рэгіянальныя і мясцовыя справы. Наверсе заўсёды падаецца, што адтуль бачна лепш. Але правінцыйная Польшча вітала рэформу, і цяпер з гэтым пагадзіліся і вышэйшыя чыноўнікі.

Права па-лукашэнкаўску і па-магдэбургску

У параўнанні з польскімі нашыя рэаліі выглядаюць нават не ўчарашнім, а пазаўчарашнім днём. Спецыялісты адзначаюць, што за дзесяць гадоў стан самакіравання на месцах пагоршыўся. Мацнейшы ўдар па самакіраванні нанёс галоўны кіраўнік Аляксандр Лукашэнка, пры якім кіраўнікоў абласцей сталі прызначаць, а іхныя паўнамоцтвы наблізіліся да неабмежаваных. Адзначаецца, аднак, што і да Лукашэнкі было наroблена шмат памылак. Прыкладам, заканадаўча так і не замацавалі суверэннасць ад дзяржавы камунальнай маёмасці, між тым як менавіта такая маёмасць ёсць фундамент незалежнасці мясцовых уладаў. Як прынцыповы недахоп, спецыялісты адзначаюць юрыдычную неабароненасць мясцовай улады. Наш кіраўнік сельсавета не можа аспрэчыць рашэнне вышэйшага начальніка ў судзе – толькі адміністрацыйным шляхам, гэта значыць скардзіцца начальніку на яго самаго. Вынік вядомы – ніхто і не скардзіцца.

Валянцін Дрыц, эксперт фонду імя Льва Сапегі, адзначае, што з 1995 года паступова зніжаецца доля фінансавання сацыяльнай сферы, у першую чаргу ўстановаў адукацыі і аховы здароўя, што сведчыць пра бездапаможнасць мясцовых уладаў перад цэнтральнымі. У мясцовых уладаў толькі абавязкі, і ніякіх магчымасцяў гэтыя абавязкі выканаць. Прычым падобна на тое, што цэнтральныя ўлады зацікаўленыя ў кансервацыі такой бездапаможнасці – бо простыя людзі ва ўсіх сваіх бедах вінавацяць мясцовых кіраўнікоў, а тыя не ў стане нічога супрацьставіць вышэйшай уладзе.

Гістарычная даведка брэсцкага навукоўца Генадзя Праневіча. *У старадаўняй Беларусі больш за 120 гарадоў і мястэчак мелі магдэбургскае права, гэта значыць жылі па прынцыпах самакіравання. Яшчэ ў 1390 годзе магдэбургскае права атрымаў Брэст, яшчэ праз год — Гародня. І нездарма гэтыя гарады былі найпрыгажэйшымі ў Вялікім княстве Літоўскім. Скасаванне магдэбургскага права пачалося пасля захопу беларускіх земляў Расіяй і завершылася ў 1840 годзе. Жыхары беларускіх гарадоў і мястэчак праціўіліся пазбаўленню права на самакіраванне. Вядомы факт, калі некалькі соцень жыхароў гарадка Узгор'е на паўночным усходзе Беларусі спалілі свае дамы і разышліся хто куды, але не пагадзіліся страціць права самім абіраць сабе начальніка і весці свае справы самастойна.*

Сёння, чым сыходзіць з радзімы, працей змяніць недарэчныя законы і іхных творцаў.

Рэдакцыя выказвае падзяку Амбасадзе Польшчы ў Беларусі, а таксама фондам імя Льва Сапегі і «Мясцовая маёмасць» за інфармацыйную падтрымку. ■

Рэдакцыя прапаноўвае сваім падпісчыкам аплаціць падпіску праз аддзяленні ААБ «Беларусбанка».

Для аплаты падпіскі адпаведную квітанцыю (гл. ніжэй) трэба выразаць нажніцамі. Адзначце ў квітанцыі тэрмін, на які афармляеце падпіску, прозвішча падпісчыка і паштовы адрас, на які дастаўляць газету.

Кошт падпіскі на адзін месяц 1040 руб. Калі вы жадаеце падпісацца на большы тэрмін, то павялічце суму ў адпаведную колькасць разоў.

Рэдакцыя газеты прыносіць прабачэнні ААБ «Беларусбанка» за недакладнае пазначэнне банкаўскай паслугі.

Форма № ПД-5

ИЗВЕЩЕНИЕ

УНН 101562750 **Редакция газеты «Наша СВАБОДА»**
получатель платежа
Отделение «Центральное» ОАО «Белбизнесбанк»
г.Минск, код 493; Минск, пл.Свободы, 17
наименование банка

Счет получателя 3012205160015 Лицевой счет

(фамилия,имя,отчество)

(индекс) (адрес)

На 2001 год по месяцам:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

За подписку на газету «Наша СВАБОДА» Сумма

Пеня
Плательщик Всего
Кассир

УНН 101562750 **Редакция газеты «Наша СВАБОДА»**
получатель платежа
Отделение «Центральное» ОАО «Белбизнесбанк»
г.Минск, код 493; Минск, пл.Свободы, 17
наименование банка

Счет получателя 3012205160015 Лицевой счет

(фамилия,имя,отчество, адрес)

На 2001 год по месяцам:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

За подписку на газету «Наша СВАБОДА» Сумма

КВИТАНЦИЯ

Кассир
Пеня
Плательщик Всего

ГРОШЫ

Тры нулі раптоўна адьнялі

Аляксей ШЫДЛОЎСКІ

За пераднавагоднімі падрыхтаваннямі неяк незаўважна для многіх беларусаў падышоў вывад з абароту «старых» грошай, а дакладней, недэнамінаваных купюр з трыма лішнімі нулямі. Аб адмене іх хаджэння на Беларусі паведамлялася, але неяк сціпла, так, што занятыя святочнымі клопатамі людзі не паспелі абмяняць усе свае купюры. Да таго ж многіх, хто жадаў зрабіць гэта ў апошні і перадапошні дзень старога года, чакала расчараванне – у прыватных шапіках купюры ўжо не бралі. А ў некаторых шапіках яшчэ і давалі рэшту старымі купюрамі і на пратэст пакупнікоў казалі, што новай рэшты проста няма. Шмат хто з знаёмых увогуле не ведаў пра абмен грошай і смела паспрабавалі разлічыцца старымі грашыма ўжо ў першыя тры дні новага года.

У выніку на руках засталося нямала старых грошай, якія можна абмяняць у ашчадбанку, Нацбанку. Але колькасць жадаючых даволі вялікая, і ў выніку ўтварыліся немалыя чэргі.

Чаго дабіваўся Нацбанк, імкнучыся так хутка і незаўважна для насельніцтва прыбраць дэнамінаваныя грошы – невядома. Каб аблегчыць нашы разлікі, то нядрэнна было б прыбраць яшчэ з абароту дробныя купюры вартасцю ад аднаго да дзесяці рублёў, якія ў народзе «ласкава» клічуць смеццем. І яшчэ папярэдзіць перад гэтым насельніцтва. ■

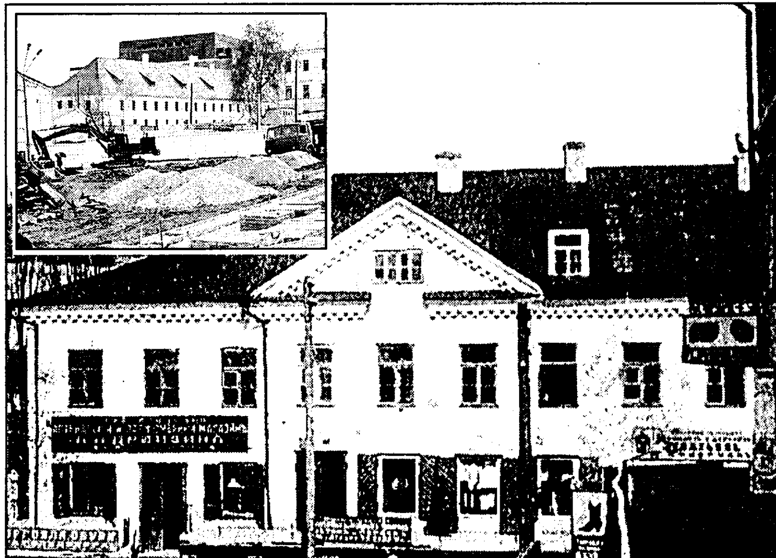
Дазвол на шкодніцкую дзейнасць

Ганна ПІЛАТОВІЧ

Напрыканцы мінулага года ў Мінску праходзіла выстава «Архітэктура–2000». Сярод іншых можна было пазнаёміцца з праектам «Рэстаўрацыя і прыстасаванне гісторыка-культурнай каштоўнасці — комплекса дамоў № 2, 2а, 4 па вуліцы Герцэна ў Мінску» (аўтар архітэктар Алег Вараб'ёў). У апісаннях да праекта пазначана, што знойдзены ў працэсе работ фрагмент роспісу па тынкоўцы дэманціраваны і перададзены ў Мастацкі музей.

Убачыць гэты «фрагмент роспісу» ў музеі не ўдалося. Як сказаў галоўны захавальнік фондаў гэтай музейнай установы М.Паграноўскі, такога экспаната ў іх увогуле няма і не было ніколі. Зразумець такую «маленькую» недакладнасць даволі лёгка, калі ўлічыць, што ў свой час гэтым аб'ектам займалася пракуратура Беларусі. Былў выяўлены шэраг парушэнняў, экспертыза даказала, што ўсе тыя работы, якія праводзяцца на гэтым комплексе, не маюць дачынення да рэстаўрацыі. Больш за тое, было засведчана, што менавіта ў выніку рэалізацыі гэтага праекта цалкам знішчаны адзін з помнікаў 18 стагоддзя, што ўваходзіў у комплекс – дом № 2а. Справа гэтая вельмі цікавая яшчэ і тым, што фірма, якая стала ўласнікам гэтага аб'екта, цяпер мае ад дзяржавы дадатковыя льготы за тое, што нібыта накіравала свае сродкі на захаванне і рэстаўрацыю нацыянальнай спадчыны. Нонсенс? Не, гэта рэальнае ўвасабленне дзеючай сёння дзяржаўнай палітыкі ў галіне аховы гісторыка-культурнай спадчыны. Варта дадаць, што ў гэтай частцы Верхняга горада на тэрыторыі былога кляштара базыльянак 17 стагоддзя мяркуюць у блізкай перспектыве зрабіць яшчэ і стаянку аўтатранспарту.

Наша чынавенства, прыдбаўшы легкавікі, здаецца, проста з глузду з'ехала на праблеме стаянак для машын у самым цэнтры Мінска. Па сённяшні дзень зацікаўленыя асобы ўпарта прабіваюць будаўніцтва шматпавярховага паркінга ў раёне транспартнай развязкі праспекта Машэрава – вуліцы Нямігі, дзе функцыяпуе комплекс «Гандлёвы дом «На Нямізе», размешчана мноства адміністрацыйных і гандлёвых аб'ектаў. Гэта старажытны цэнтр Мінска. Па інфармацыі вядучага навуковага супрацоўніка Нацыянальнага гістарычнага архіва Рэспублікі Беларусь У.Дзянісава, гэтую стаянку плануюць размясціць на месцы аднаго з мінскіх храмаў 16 стагоддзя, верхняя частка яго была знішчаная за савецкім часам, а пад зямлёй захаваліся унікальныя падземныя канструкцыі.

Мінск. Плошча Свабоды. На месцы зруйнаванага «рэстаўратарамі» дома Мінгарвыканкам збудаваў «памятную» аўтастаянку (здымак уверсе)

На запыт Беларускага добраахвотнага таварыства аховы помнікаў гісторыі і культуры Камітэт па ахове гісторыка-культурнай спадчыны прыслаў даведку, у якой паведамляецца, што дадзенае пытанне было абмеркаванае на паседжанні Беларускай рэспубліканскай навукова-метадычнай Рады па пытаннях гісторыка-культурнай спадчыны, а праектная канцэпцыя будаўніцтва стаянкі на вуліцы Няміга была ўхваленая з улікам рэкамендацыяў. Рэкамендавалася выкарыстаць цытаты з элементаў страчанай архітэктуры горада Мінска на фасадзе, звернутым да вуліцы Нямігі, маштабна расчляніць аб'ект, візуальна зменшыць яго аб'ём (гэта значыць, каб стаянка была буйная, а здавалася маленькай. Але ж выхлапныя газы ад гэтага наўрад ці стануць менш шкоднымі для людзей і будынкаў).

Некаторыя лічаць, што Няміга як аўтэнтычны помнік гісторыі і культуры ўжо страчаная горадам, а таму паркінг не зробіць, маўляў, тут вялікай шкоды. Напэўна, зыходзячы з гэтай тэзы, дзейнічае і Камітэт архітэктуры, горадабудаўніцтва і землеўпарадкавання Мінгарвыканкама, які з мэтай завяршэння фарміравання комплексу забудовы адной з галоўных магістраляў горада правёў конкурс з непасрэдным удзелам усіх надта зацікаўленых. Заказчыкам па будаўніцтве аб'екта выступае прадпрыемства «СБС–Плюс» з удзелам «Гандлёвага дома «На Нямізе», а праектнай арганізацыяй вызначана творчая майстэрня ПП «ТМ А.Грэчына», якая выйграла конкурс. Прынцыповае эскізнае рашэнне многаўзроўневай стаянкі, яе аб'ёмна-прасторавае і архітэктурна-планіровачнае рашэнне адобраныя на паседжанні архітэктурнага савета Камітэта архітэктуры, горадабудаўніцтва і землеўпарадкавання, а таксама Беларускай рэспубліканскай навукова-метадычнай Рады па пытаннях гісторыка-культурнай спадчыны пры міністэрстве культуры Беларусі. Усе члены гэтых камітэта і рады – прафесіяналы, і не могуць не разумець, што здзейснілі духоўнае злачынства.

Найбольшую пікантнасць утрымлівае апошні абзац афіцыйнай паперы, падпісанай старшынёй Камітэта архітэктуры, горадабудаўніцтва і землеўпарадкавання А.Чадовічам, дзе паведамляецца, што **«Камітэт архітэктуры лічыць, што размяшчэнне вышэйуказанага аб'екта, безумоўна, палепшыць не толькі архітэктурнае аблічча забудовы па вул. Няміга, але і транспартную, і экалагічную сітуацыю ў дадзеным раёне».** Што датычыць экалагічнай сітуацыі, то большага цынізму не прыдумаць – медыкі ўжо сёння ведаюць, што паветрам у тым раёне дыхаць проста шкодна.

Аднак здарылася неспадзяванка – сталічныя ўлады атрымалі заключэнне па размяшчэнні аўтастаянкі на вул. Няміга, падрыхтаванае спецыялістамі праектнадаследчага дзяржаўнага прадпрыемства «Мінскграда» сумесна з навуковым кіраўніком комплекснага помніка горадабудаўніцтва і архітэктуры «Верхні горад» Сяргеем Багласавым. Пішацца ў ім чорным па белым, што «прадстаўленая праектная прапанова па змесце і працэдуры прыняцця рашэння супярэчыць дзеючаму Закону, а таксама Міжнародным Пагадненням і Канвенцыям па ахове помнікаў гісторыі і культуры», а значыць, «размяшчэнне наземных шматярусных парковак у гістарычных месцах забараняецца».

Смешна было б думаць, быццам артыкулы Закона аб ахове гісторыка-культурнай спадчыны не ведаюць дзяржаўныя чыноўнікі, што падпісваюць дакументы і прымаюць рашэнні, накіраваныя па сутнасці на знішчэнне гэтай самай гісторыка-культурнай спадчыны. Ведаюць, але дзейнічаюць нахабна і цынічна, бо не сустракаюць супраціўлення ў грамадстве. Як у выпадку з Мінска-Ракаўскім прадмесцем. Тады ў парушэнне Закона Камітэтам па ахове гісторыка-культурнай спадчыны была знятая з дзяржаўнай аховы забудова Татарскага канца – комплексу будынкаў драўлянай архітэктуры па вуліцы Дзімітрава, былой Вялікай Татарскай. Насуперак Закону пастаянна вядуцца земляныя работы на тэрыторыі Верхняга горада. Архітэктурны твор, які з'явіўся на месцы былога рэстарана «Журавінка», цалкам сказіў гістарычны сілуэт гэтай часткі Верхняга горада.

І так куды ні зірні – бязглуздзіца, дробны інтарэс, адсутнасць густу і бясстрашная непавага чынавенства да законаў, якія павінны абараняць нацыянальную спадчыну. Гэта разбураць дазволена. ■

«Чорная панна» перасяляецца ў Купалаўскі

Кірыла ПАЗЬНЯК

Напярэдадні Новага года ў тэатры імя Янкі Купалы адбылася ўжо другая ў бягучым тэатральным сезоне прэм'ера. Услед за пастаноўкай паводле шылераўскай п'есы «Каварства і каханне» 29 і 30 снежня тут паказалі «Чорную панну Нясвіжа» драматурга Аляксея Дударава.

Рэжысёрам і сцэнографам спектакля – мастацкі кіраўнік Купалаўскага Валерый Раеўскі і Барыс Герлаван. Гэты самы тандэм народнага артыста і народнага мастака Беларусі паставіў і вядомага дудараўскага ж «Князя Вітаўта», які ўзяў Гран-пры на сёлетнім тэатральным фестывалі «Белая вежа» і дагэтуль праходзіць з аншлагамі. У «Чорнай панне Нясвіжа» таксама гістарычны змест з падзеяў часоў Вялікага княства Літоўскага, да ўсяго ў спектаклі гучыць інструментальная музыка эпохі Адраджэння ў выкананні ансамбля «Класік-Авангард».

«Чорная панна Нясвіжа» – дудараўская версія легендарнага кахання польскага караля Жыгімонта Аўгуста (артыст Уладзімір Кампанеец) і ліцвінкі Барбары Радзівіл (Святлана Зелянкоўская).

У праграмцы спектакль падаецца як «сон аб каханні». Глядзіцца ён на адным дыханні, хоць і доўжыцца без антракта паўтары гадзіны. Дарэчы, інтэрпрэтацыя Купалаўскага тэатра «Чорнай паннай Нясвіжа» гэтай гісторыі кахання не першае. На «Вольнай сцэне» шмат гадоў ішла «Барбара Радзівіл» паводле Раісы Баравіковай, ды і сама п'еса А.Дударава ўжо граецца ў Гродзенскім абласным тэатры.

Цікава, што на сцэне ў «Чорнай панне Нясвіжа» прысутнічае і драматург, дакладней, яго голас, запісаны на стужку. На ёй Аляксей Дудараў рэмаркава агучвае некаторыя гістарычныя звесткі і паданні, робіць своеасаблівыя ўводзіны. У прыватнасці, распавядае пра тое, што ў 1550 годзе Барбара Радзівіл, пабраўшыся шлюбам з Жыгімонтам, стала каралевай, але праз паўгода раптоўна памерла, і па нашыя дні ў Нясвіжскім замку блукае ейная здань, што якраз і ёсць «чорнай паннай».

Рэжысёр-пастаноўшчык В.Раеўскі

Барбара Радзівіл – князёўна, праз ложак якой да кахання і шлюбавання з Жыгімонтам прайшлі сотні мужчынаў Вялікага княства. Маці Жыгімонта італьянка Бона Сфорца не любіць яе за тое, што яна блудніца і ліцвінка. Бона стурбаваная палітычнымі разлікамі і хоча, каб ейны сын ажаніўся з аўстрыйскай прынцэсай Кацярынай Габсбургскай. Яна загадвае прыдворнаму Мнішаку (Мікалай Кірычэнка) справакаваць нясвіжскую прыгажуню атруціцца, расказаўшы, што Жыгімонт паехаў сватацца ў Аўстрыю. Родны брат Барбары Мікалай Радзівіл Руды (Ігар Дзянісаў) і стрыечны Мікалай Радзівіл Чорны (Аляксандр Лабуш) думаюць пра Радзіму і мараць, што ў іхняй сястры ў шлюбе з Жыгімонтам нарodзіцца сын, і на чале Рэчы Паспалітай апынецца чалавек ліцвінскай крыві, што прынясе карысць Вялікаму княству Літоўскаму...

Такая гістарычна-любоўная суплётнасць у рэшце рэшт прыводзіць да таго, што па сканчэнні спектакля глядзельная зала апладзіруе стоячы. Хоць пастаноўка яшчэ адточаная не да канца і сыраватасці хапае, але гэта нажыўное. Хочацца спадзявацца, як і тое, што ў «Чорнай панне Нясвіжа» беларуская мова будзе сапраўды ўзорнай, як гэта звыкліся лічыць, а не са школьнымі памылкамі, якія прычым паўтараюцца неаднаразова, як гэта было, напрыклад, з фразай па ідэі выбітна адукаванай Барбары Радзівіл «аддзячыць сваю каралеву». ■

Фота IREX/ProMedia

Саркафагі роду князёў Радзівілаў у Нясвіжскім фарным касцёле

Час калядоўшчыкаў

Зміцер БУЛАЙ

Слова «Каляда» тлумачыцца як старажытнае найменне баства Сонца, яно і паходзіць ад слова «кола» – круг, які коціцца. Храналагічна Каляды былі прымеркаваныя да зімовага Сонцазвароту, калі Сонца нараджаецца зноў, несучы на Зямлю жыццятворнае святло. Пэўную блытаніну ўнесла хрысціянская царква, калі прымеркавала да Калядаў Нараджэнне Хрыстова, што ў нашай поліканфесійнай краіне, калі праваслаўная царква не прыняла ў 16 стагоддзі грыгарыянскі («лацінскі») каляндар, трымаючыся юліянскага (хоць ён таксама рымскі), прывяло да «Калядаў каталіцкіх» і «Калядаў праваслаўных».

Фота Ул.ШЛАПАКА

У хрысціянскім уяўленні, якога прытрымліваецца большасць з нас зараз, час выглядае як лінія з пачатковым (Нараджэнне Хрыста) і канчатковым (Апакаліпсіс) пунктамі. У свядомасці ж нашага продка-палітэіста Час – «бясконцая спіраль», дзе кожны год – своеасаблівае кола: нараджаецца «Новы год», а «Стары год» старэе і нарэшце памірае. Каляды – гэта пераходны масток паміж Старым і Новым годам. Менавіта ў гэты час кожная рэч і з'ява набывае знакавы, рытуальны характар і можа непасрэдным чынам уплываць на будучае.

Напярэдадні першай каляднай вячэры – «Вялікай» ці «Поснай Куцці» (сёння – гэта 25 снежня), у кожнай хаце наводзілася чысціня, гаспадары мыліся ў лазні, што мусіла гарантаваць чысціню, парадак і здароўе на будучы год. Для павышэння ўрадлівасці збожжа на покуць ставілі рэшата, поўнае насення. Абавязковай лічылася прысутнасць на каляднай вячэры ўсіх членаў сям'і, калі ж нехта адсутнічаў, гаспадар наўмысна ўзгадваў яго імя за святочным сталом, а яшчэ запрашаў Дзядоў, чыя духоўная прысутнасць была гарантам

Фота Ул.ШЛАПАКА

стабільнасці ўсяго роду.

Рытуальнай стравай з'яўлялася Куцця – крутая ячная каша. Варылася яна ў гаршэчку і абавязкова з цэльных зярняткаў. Калі каша «выпіралася» з гаршэчка ў печы, то лічылася, што будзе добры ўраджай збожжавых. Увогуле, Куцця сімвалізавала сямейную долю, дабрабыт і шчасце, таму пакаштаваць яе павінен быў кожны. Яшчэ гэтай кашай «частавалі» Мароза, каб не спляжыў палеткі, і давалі яе свойскай жывёле дзеля павелічэння прыплоду і ўдойнасці.

Пасля першай Куцці па вёсцы пачыналі хадзіць калядоўшчыкі, ражаныя пад казу (сімвал плоднасці і ўрадлівасці), Дзеда-павадыра (сімвал Бога), жураўля ці бусла (божыя птушкі) і цыгана ці салдата (чужынцы). Суправаджалі іх механоша і музыкі (дудар, скрыпач, бубнар). Апагеем рытуальнай дзеі калядоўшчыкаў з'яўлялася «смерць і ўваскрашэнне» казы. Яе смерць сімвалізавала смерць Старога года. Менавіта ў гэты момант гаспадары, каб «ажывіць» казу, давалі калядоўшчыкам дары (грошы, каўбасы, яйкі) – ахвяраванне Богу за долю, дадзеную на Новы год.

Другая Куцця, «Ласая» ці «Шчодрая» (святкуецца праз тыдзень пасля Поснай), атрымала назву ад вялікай колькасці скаромных страў. Цяпер з ёй супадае свята Новага года. На Шчадрэц гаспадар біў кормную свінню, якая выступала ў якасці ахвяры Богу. А яшчэ ў канцы XIX ст. у Беларусі захоўваўся звычай варажбы на вантробах забітай жывёлы: калі моцна лілася кроў, чакалася дажджлівае лета, калі каса (селязёнка) доўгая – доўгае лета і г.д.

Апоўначы на Шчадрэц галоўным заняткам рабілася варажба, каб даведацца пра свой асабісты лёс і сямейны дабрабыт. Найбольш варажбой займаліся дзяўчаты, якім падышлі гады браць шлюб. Часцей варажба адбывалася на ростанях, ля калодзежа, ракі ці возера, ля плота пад вакном. Каб даведацца, адкуль прыедуць сваты, дзяўчына мусіла стаяць апоўначы на ростанях і слухаць, у якім баку забрэшуць сабакі.

На працягу ўсіх Калядаў забаранялася шмат чаго рабіць, напрыклад, шыць, падразаць, плесці, бо гэта магло прывесці да нараджэння «скалечаных» дзяцей і жывёлы, ці пазычаць што-небудзь з хаты, асабліва агонь і хлеб, што магло прывесці да нястачы ў гаспадарцы. Уся прырода на Каляды была зашыфраванай кнігай: ясная ноч – вялікі ўраджай грыбоў летам, туман ды іней – добра ўродзіць збожжа, мяцеліца – дрэннае надвор'е падчас жніва і г.д.

Апошнім калядным святам з'яўляецца «Посная» ці «Вадзяная Куцця», якая супадае з хрысціянскім Вадохрышчам. Характарызуецца моладзевымі забавамі і ігрышчамі, цэнтральнае месца сярод якіх займае «Жаніцьба Цярэшкі» – сімвалічнае злучэнне пар. І нярэдка такая сімвалічная сям'я, створаная на «Цярэшку», набывала сапраўдны статус і, як правіла, вылучалася гармоніяй і ўзаемапавагай. ■

Любимое дитя Бога

В этом году исполняется шестьдесят лет, как умерла Марина Цветаева

Вероника ЧЕРКАСОВА

Говорят, в большом организме реакции замедлены, но полвека — достаточный срок, чтобы мир ощутил боль от этой бесконечной потери.

Трагическая судьба для поэта почти всегда неизбежность, а талант — приговор. Кому, как не ей, было это знать. Вечная «белая ворона», которую не всегда понимали даже самые близкие, была ли она счастлива? Была, как бывает счастлив настоящий творец, который создал нечто и увидел, что это хорошо. Была, несмотря на ею самой сказанное: «Между полнотой желаний и исполнением желаний, между полнотой страданий и пустотой счастья мой выбор был сделан отродясь и дородясь». Этими словами она не от счастья отрекалась, а от его общепринятого понимания, упрощенного обобщения, против которого восстает любая настоящая личность.

Не много везения было в сложной судьбе Марины Цветаевой, но первоначальная, бесспорная удача — ее семья. Отец, Иван Владимирович Цветаев, профессор Московского университета, позднее — директор Румянцевского музея и основатель Музея имени Пушкина. Мать, талантливая пианистка, которая хорошо знала и очень тонко чувствовала музыку. Только умерла она очень рано, когда Марине было четырнадцать лет. Строгая и подчеркнуто духовная жизнь в доме — вот та атмосфера, которая формировала ее сильный и самостоятельный характер. Писать стихи начала в шесть лет, причем сразу на трех языках — русском, французском, немецком. В шестнадцать одна поехала в Париж, где в Сорбонне прослушала курс старофранцузской литературы. Первые сборники, признание, Коктебель, любовь — все это было до того момента, который поделил на «до» и «после» жизнь целой страны.

«А знаете, Пастернак, вам надо писать большую вещь», — пишет ему Марина в 1923 году. Думал ли про нее Борис Леонидович, когда писал роман «Доктор Живаго», кто знает? Но она оказалась одной из тех, про кого эта книга — песчинкой, подхваченной ударной волной революции, личностью, судьбой которой так несправедливо распорядилось время, история, люди... «Я сама выбрала мир нелюдей, что ж мне нарекать?»

Кто сказал, что ад — там? Он — здесь, на земле, в обыкновенной комнате, где матери приходится делать сознательный выбор между двумя детьми — кому из них остаться в живых, а кому — умереть. Когда после революции в Москве начался голод, Цветаева отдала двух своих дочерей Алю и младшую, Ирину, в приют, потому что там детей хоть чем-то кормили. Потом Аля заболела, и мать забрала ее домой. «Спасти обеих я не могла, — писала Цветаева, — нечем было кормить, я выбрала старшую, более сильную. И однажды в очереди за содой — мыла в Москве не было, я узнала от бабы, что Ирину накануне похоронили... На могилу я не поехала, не могла оставить больную Алю». И потом: «Живу со сжатым горлом, на краю пропасти».

Революционная Россия выдавила Цветаеву из себя, вытолкнула, как инородное, ненужное тело.

Тогда в мае 1922 года Марина получила разрешение вместе с дочерью Алей уехать за границу к мужу, Сергею Эфрону, о судьбе которого она ничего не знала целых четыре послереволюционных года. Берлин, Прага, Париж оказались для Цветаевой каторгой. «Надо мной здесь люто издеваются, играя на моей гордыне, моей нужде и моем бесправии. Нищеты, в которой я живу, вы себе представить не можете. Муж болен и работать не может. Дочь вязкой шапочек зарабатывает 5 франков в день, на них вчетвером (у меня сын 8-ми лет, Георгий) живем, то есть, просто медленно подыхаем с голоду». Эмиграция ее не приняла, чужой она чувствовала себя в послереволюционной России, чужой она оказалась и здесь.

Мне совершенно все равно —
Где совершенно одинокой
Быть...
В Чехии она полюбила.
Точно гору несла в подоле —
Всего тела боль!
Я любовь узнаю по боли
Всего тела вдоль.

Об этом известно мало, судьба их развела. Человек, которого любила Марина, сберег ее и свое чувство: он никогда не дал ни одного интервью, ни в одном журнале не напечатал ни строки об их отношениях.

«Никогда не говорите, что так все делают: все всегда плохо делают, если так охотно на них ссылаются. У «всех» есть еще одно имя — никто, и совсем нет лица — пробел. Ну а если вам скажут: «Так никто не делает (не одевается, не думает и т.д.) — отвечайте: «А я — кто!» Да, Марина Цветаева была — кто. Ей никогда не было просто — ни в жизни, ни в стихах. Хотя, когда читаешь ее, в это не верится: такие легкие и ладные строки, так исключительно точно найдено место каждому слову. Ее стихи — не конструкции, они — отливки, цельные и неделимые, инстинктивно угаданной единственно возможной идеальной формы. Откуда это? «Любая строка — сотрудничество с «высшими силами»... А как же иначе, если «...живя со стихами с... да с того времени, как родилась! — только этим летом узнала от своего издателя, что такое хорей, что такое ямб, дактиль. Я живу — и значит, пишу — по слуху, э.зн. на веру, и это меня никогда не обманывало». Ее поэзия была женской, но не женственной — написанной твердой мужской рукой. Она никогда не была (и сама себя не назвала) поэтэссой. Только — поэт.

Каким потрясением для нее было узнать, что ее муж, белый офицер Сергей Эфрон, еще в России был завербован НКВД! В 1937 году он и дочь Аля получили разрешение вернуться в СССР. Неудачный год они выбрали для возвращения на Родину. Больше Цветаева их не видела. В 1939 Марина Ивановна с сыном Георгием последовала за ними. Первое время было совсем плохо. Чтобы выжить, гениальной Цветаевой пришлось работать посудомойкой в Доме литераторов, да и это место ей даровали, как милость, после настойчивых просьб Пастернака. Она сгребала объедки за придворными литераторами, которые в отличие от нее умели находить рифмы к нужным фамилиям. Что поделать, в словарном запасе Марины Ивановны попросту не было слов, которыми пишут такие стихи. Попытка издать сборник собственной поэзии оказалась неудачной — стихи забраковал внутренний рецензент издательства. По свидетельству литературоведа Евгения Тагера, чтобы Цветаева могла хоть как-то существовать, «вначале ей давали переводить Важа Пшавела, а затем уже второстепенных белорусских, еврейских поэтов».

Однажды утратив свою «экологическую нишу», она уже никогда не смогла найти себе места — ни в Чехии, ни в Париже, ни в сердцах тех, кого любила. Ни в Елабуге. Почему Цветаева покончила с собой? Что было подлинной причиной ее поступка? Об этом можно только догадываться. Ее сестра Анастасия убеждена: «Марина ушла, чтобы не ушел Мур». Муром звали ее сына Георгия, домашнее имя произошло от сокращенного «Мурлыка». Отношения между матерью и сыном не складывались катастрофически. По словам окружающих, Марина Ивановна любила сына рабски. Она прощала ему все, он же перестал звать ее матерью, только «Марина Ивановна». По воспоминаниям тех, кто видел его, красивый Мур производил впечатление очень холодного человека. Мать в его десять лет, после похвал уму и познаниям, записала: «Душевно неразвит». В пылу ссоры сын крикнул ей: «Ну, кого-нибудь из нас отсюда вынесут вперед ногами». Анастасия Цветаева считает, что ее сестра сознательно пошла на смерть для того, чтобы сыну не пришлось делать выбор. Это ее право — иметь свою версию. Рискнем предложить иную. Возможно, такой шаг определило то, что у Марины Цветаевой просто от рождения была совсем другая, не такая, как у всех вокруг, группа крови. И попытка приспособиться к жизни и людям, которая длилась всю ее жизнь, в конце концов закончилась полным крахом. В последнем своем письме она попросила сына: «Если когда-нибудь увидишь Сережу и Алю — скажи им, что я любила их до последней минуты». К этому времени мужа уже не было в живых, а дочь Ариадна была в лагере. Она так ни разу и не съездила в город, который стал для ее матери последним: «Так знайте же: я никогда не поеду в Елабугу. Мамы там для меня нет», — писала она своей тетке Анастасии. Та ответила Але: «Как жаль, что у твоей матери были такие необыкновенные дети: сын не был на похоронах, дочь никогда не поедет на могилу. Лучше было бы ей иметь обыкновенных детей, которые принесли бы ей на кладбище полевых цветов...»

Бесконечно деликатная в жизни, Марина Ивановна оказалась такой же и в смерти. Чтобы не портить людям дом, в котором им еще жить, она нашла гвоздь в сенях, а чтобы сын или вернувшиеся хозяева не испугались, увидев через окно висящее тело, занавесила стекло куском материи. Дверь замотала веревками: если закрыть на запор, его придется ломать, хозяева — люди бедные, в военное время достать запор будет трудно...

...А может, лучшая победа
Над временем и тяготеньем
Пройти, чтоб не оставить следа,
Пройти, чтоб не оставить тени...

От Цветаевой не осталось даже могилы. Отец писателя Вадима Сикорского, который жил в это время в Елабуге, спустя много лет сказал: «Все мы тогда были в таком состоянии в этой эвакуации... Ничем не отметили могилу — даже цветов не принес никто из нас, — это ужасно...» Анастасия Цветаева, которая смогла поехать в Елабугу лишь в 1960 году, найти могилу сестры уже не смогла. На кресте, закопанном между четырьмя безвестными могилами 1941 года она прибила табличку: «В этой стороне кладбища похоронена Марина Цветаева, род. в Москве 26 сентября ст.ст. 1892, + в Елабуге 31 августа 1941 года».

За много лет до своей смерти в «Тарусских страницах» Цветаева написала: «Если мне суждено умереть в другом месте, я хотела бы, чтобы на одном из тарусских холмов... мне поставили камень из тарусской каменоломни с надписью: «Тут бы хотела лежать Марина Цветаева». Сегодня ее пожелание исполнено.

Была ли каким-то образом Цветаева связана с Беларусью? При жизни — лишь переводами стихов белорусских поэтов. После смерти — могилой своего единственного сына, того самого Мура. После смерти матери он уехал в Ташкент, где его опекала Анна Ахматова. Потом вернулся в Москву и поступил в Литературный институт. Девятнадцать лет ему исполнилось 1 февраля 1944 года. Мура призвали в армию. В своем последнем письме тетке Анастасии он написал: «Мне надоела снотворная работа полкового писаря, и я на днях выступаю с маршевой ротой... Моя звезда стоит высоко, я верю в мою судьбу». Его последний бой был 7 июля 1944 года. Впервые сведения о Георгии Эфроне, Муре, появились в журнале «Неман», N 8 за 1975 год. И лишь в 1978 году было установлено место захоронения сына Марины Цветаевой. Оно находится близ деревни Друйка Браславского района.

Марина как-то говорила сестре Анастасии: «Понимаешь, (друзья) жалели за то, что я, пиля дрова, себе прорезала платья. За платья жалели! Не за время, которое я тратила на дрова, у стихов отнятое! И вы многие — стоя жалели и сокрушались, глядя на мой хаос, на всю мою жизнь, вместо того, чтобы взять из рук пилу — попилить, пока я допишу акт одной из моих пьес». Это было с поэтами и до, и после нее: чем более возвышенными были стремления, мысли и чувства, тем настойчивее судьба окунала в быт. Возможно, именно на острие этого неразрешимого противоречия и рождалась провидческая способность «знаться с будущим в быту». Поэты — любимые дети Бога, может, потому они так часто в своей земной жизни проходят крестный путь, искупая наши грехи. Но, как любимых детей, Господь выслушивает их первыми и ответы дает быстрее...

«Моим стихам, как драгоценным винам, настанет свой черед». Настал ли он? С годами в стихах «болярыни Марины» (как она сама себя звала), как в выдержанном вине, находишь все больше новых красок и оттенков. В стихах сильной женщины, которой хотелось быть слабой, и которой так и не предоставилась такая возможность. ■

Дом в Елабуге, в котором завершила жизненный путь Марина Цветаева

Марина Цветаева с сыном Георгием (погиб в 1944 году в боях на Браславщине)

ВЫСТАВЫ

Канфедэраты наладзілі рыцарскую выставу

Марат ГАРАВЫ

У Нацыянальным музеі гісторыі і культуры ў Мінску адкрылася выстава «Рыцары Вялікага княства Літоўскага». Арганізатарамі творчай акцыі выступілі музей і канфедэрацыя рыцарскіх клубаў «Рыцары Вялікага княства». Экспазіцыя складаецца з 9 даспехаў, якія максімальна адпавядаюць узорам XV-XVI стагоддзяў або з'яўляюцца дзеючымі мадэлямі. У прыватнасці, вага і таўшчыня металу даспехаў, выробленых удзельнікамі клубаў на ўласныя сродкі ў свабодны ад работы час, адпавядаюць параметрам вырабаў, меўшым месца ў гісторыі. На выставе таксама прадстаўлены фатаграфіі, якія адлюстроўваюць дзейнасць клубаў канфедэрацыі.

Гэтая творчая акцыя з'яўляецца першай спробай музея і канфедэрацыі аднавіць і данесці да наведвальнікаў рамантычную частку сярэдневяковай гісторыі Беларусі, звязаную з рыцарамі і іх даспехамі. Адной з мэтаў выставы з'яўляецца папулярызацыя рыцарскага руху. У апошняе дзесяцігоддзе ён распаўсюдзіўся ў Беларусі, што тлумачыцца жаданнем выкарыстаць лепшыя рыцарскія традыцыі ў справе выхавання моладзі. Арганізатары акцыі перакананыя, што экспанаванне маладаследаваных матэрыялаў выкліча цікавасць у наведвальнікаў, у тым ліку і вучоных.

Выстава працягнецца да 9 студзеня.

Даведка БелаПАН. Канфедэрацыя рыцарскіх клубаў «Рыцары Вялікага княства» з'яўляецца пакуль не зарэгістраваным грамадскім аб'яднаннем, у якое ўваходзяць рыцарскія клубы «Княжы Гуф» (Брэст), «Берасцейская харугва» (Брэст), «Жалезны воўк» (Полацк) і «Дайнава» (Ліда), якія вывучаюць сімволіку і гісторыка-культурную спадчыну залатога веку ВКЛ — XV-XVI стагоддзяў.

У плане работы канфедэрацыі ў 2001 годзе — пасвячэнне ў рыцары, у якім возьме ўдзел прамы нашчадак магнацкага роду Радзівілаў, прадстаўнік яго польскай галіны з Варшавы; удзел у інсцэніроўцы Грунвальдскай бітвы 15 ліпеня 1410 года ў Альштынскім ваяводстве Польшчы і ў II фестывалі сярэдневяковай культуры ў Навагрудку. ■

БелаПАН

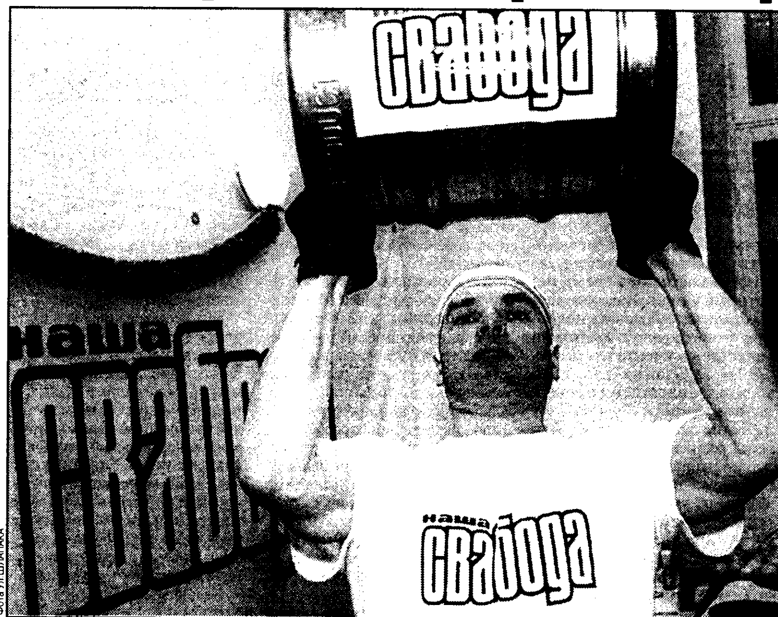
Вячеслав Хоронеко. Хроника рекорда

Окончание, начало на стр.1

– Вячеслав, прими поздравления с новым рекордом! О том, как все проходило, мы поговорим позже, а начать интервью я хотел бы с вопроса, который обычно бывает самым последним. Какие они, планы рекордсмена?

– Ты знаешь, «пивной» рекорд в моем послужном списке далеко не первый. Были последовательно установлены достижения в минутном подъеме, часовом, потом (два с половиной года назад) – шестичасовом, а на прошлый Новый год «покорил» и двенадцать часов, и сутки. Кстати, последние два были побиты в это воскресенье... Могу ли я в будущем штурмовать двое суток, трое? В принципе – смогу, но для этого нужна профессиональная подготовка, отличная работа, скажем так, солидного оргкомитета. Открою секрет, ведь последних два рекорда состоялись благодаря самой активной поддержке вашей газеты и лично, спасибо огромное, редактору Павлу Жуку. По сути дела он стал единственным спонсором проекта. Я в курсе того, что возникли проблемы с поисками помещения. Были отказы в предоставлении его, хотя устная договоренность существовала. И то, что буквально в последний момент нам здорово помог директор Центра олимпийской подготовки БелТИЗ Олег Шепель – подарок судьбы. Великолепные условия в ресторане «У фонтана», можно сказать идеальные, тоже способствовали моему успеху. Впрочем, иначе быть и не могло. Олег Александрович – великий спортсмен – пятикратный чемпион Паралимпийских игр (на Олимпиадах выступает с 1988 года, с Сеула. В Сиднее завоевал три бронзовые медали. – **Прим.автора**), и он прочувствовал, что нужно помочь. Не идти, действительно, на улицу тягать этот кег.

Почему Жуку, Шепелю, да и мне этот рекорд, прославляющий Беларусь, нужен, другим – нет? А получается ведь так. На уровне государства я ни разу не получил поддержки. Действительно, как говорится, за державу обидно! Поэтому стоит хорошо подумать, нужен ли мне еще один «подвиг». Не проще ли выступить на той же пивной ярмарке в Мюнхене, Праге. Немеренно заработать денег. Да где угодно меня примут.

Фота Ул.ШЛАПАКА

– Если проанализировать весь этот полуторасуточный марафон и оценить его чисто со спортивной точки зрения, твое выступление было неоднозначным: подъемы, кризисы, события на грани срыва. Скажем так, по долгу службы, я был с тобой практически все время: и днем, и ночью, поэтому в своих размышлениях не голословен.

– Все эти состояния я даже прогнозировал. И причины здесь разные. Скажем, где еще можно потерять за 36 часов в весе, будем точными, семь килограммов 800 граммов? Может быть только, если бежать по пустыне? Вид спорта, который я избрал, ведь и называется экстремальным, где порой каждый неверный шаг может привести даже к трагедии. У меня давление обычно 130 на 80, все время и держалось, но в субботу ночью нижнее поднялось до 110 (130 на 110), и если бы не врач, который всегда неотлучно находился со мной (Нижников Григорий Иванович, кандидат медицинских наук, хирург, врач высшей категории. – **Прим.автора**), неизвестно, чем бы все закончилось. К слову, самое плохое время для меня было где-то с 2 по 5 часов ночи 31 декабря. Да это видно по количеству подъемов.

– Да, но перед этим ты улучшил свой 12-часовой рекорд (1.800 поменял на 2.000) и спад как таковой заранее планировался.

– Похожий спад произошел и когда улучшил на 50 подъемов свое суточное достижение (год назад сделал 3.150 подъемов), но тут еще была и другая причина. Ведь 24 часа у меня уже были, то есть, по большому счету, никто бы не осудил, если бы я закончил подъемы, но ведь речь шла о 36 часах в итоге. Морально и психологически себя на это настроить я так до конца и не смог.

– А за три часа до финиша вообще вдруг заявил чуть ли... на кой черт мне все это нужно и даже вместо положенного 5-минутного отдыха в конце каждого часа начал свои вещички собирать.

– Серьезно? А я этого не помню.

– Да, Слава. Я сам испугался и вдруг ни с того ни с сего стихотворение начал вслух читать.

– Какое?

– Извини, но, конечно, не классику, а типа: «Тихо шифером шурша, крыша едет не спеша». Ну, намек понятен...

– И как все закончилось? Я где-то ловил себя на мысли, что нахожусь не в комнате, пусть даже большой и светлой, а в одиночной камере.

– Понятно. А тогда Григорий Иванович успокоил, большой специалист, долгих лет ему жизни, и все пошло своим чередом.

– Подготовку к рекорду я начал с сентября, но только в октябре твердо решил, что пойду до конца. Каждый месяц делал прикидку, прогон на 6 часов... Видишь, физическое состояние можно смоделировать, а вот психическое...

– Не только физическое. Меня поразило, как ты точно рассчитал свой пищевой рацион.

– Это было самое простое. 20 литров минералки, куриные бульоны с филе курицы, кофе, хотя сейчас думаю, что последнее нужно будет в будущем менять. Бананы, лимоны, апельсины. 10 плиток шоколада, гематоген. Все обычно, все проверено.

– Год назад ты сорвал себе руку, появились кровяные мозоли... В этот раз, кажется, ничего особого не произошло...

– Если не считать, что начиная с шестого часа «забарахлил» левый локоть, еще через такое же время, колено. Но Нижников классно все массировал, после суток «пошел» автопилот, я уже не реагировал ни на что.

– Не скажи. Еще как бурно отвечал на телефонные звонки из разных городов (я подносил тебе к уху мобильный телефон).

– Спасибо всем. Самый первый звонок был из Несвижа. Из Академии МВД, где я преподаю на кафедре боевой и физической подготовки, тоже один звонок был от слушателя третьего курса.

– Я уже не всегда, естественно, приносил «сотовый», но вот по памяти назову адресатов. Тот же Несвиж, Кличев, Минск, Могилев, Гродно, Борисов, Бобруйск, Житковичи... И, конечно, Ольшаны Гродненской области.

– Летом я выступал в Ольшанах, сейчас в Минск приехал глава администрации Ольшан Николай Андрусевич и вручил мне 55-литровую дубовую бочку. А когда уехал домой, то звонил раза два.

– НАША СВАБОДА организовала конкурс прогнозов «Рекорд века» на количество подъемов. Ты ведь вначале тоже планировал для себя результат?

– И даже в интервью газете называл 4.000–4.200. А вообще, после первых суток, когда побил свой же рекорд (3.200), на волне эйфории подумал: а что если замахнуться на все 5 тысяч. Ты представляешь, 200 тонн в сумме! Математически оно в общем-то складывается, но физически. Как могильная плита бочка давила грудь... Я просто очень рад, что все хорошо закончилось.

– Кроме Трифонова твоими судьями еще были Анатолий Быков (заслуженный тренер РБ) и международный арбитр Михаил Рябец. Все люди известные, Сергей Трифонов к тому же – автор мировых рекордов в рывке 16-килограммовой гири одной рукой. Так вот он так загорелся, что попросил: «У меня 13 рекордов. Не хотелось бы в Новый год с этой цифрой входить. Можно и я выступлю?» Согласились. Так он в большом банкетном зале в присутствии гостей ресторана дважды по 10 минут «рвал» пудовик попеременно двумя руками. Первый раз получилось 229, второй – под 250.

– Поздравляю Сергея. Мы с ним вместе выступали на III Всемирном фестивале рекордсменов Книги рекордов Гиннесса в Москве. Он, конечно, король рывка, ему нет равных.

– В Книге Гиннесса «лежат» твои три рекорда: суточный с двухпудовой гирей, шести- и 24-часовой с пивной бочкой. Их до сих пор рассматривают, я беседовал с представителем Книги рекордов по Беларуси Александром Калининым, в течение месяца в Лондон вышлют материалы и с этим достижением. Ты рекордсмен Книги рекордов «Диво» (Россия), Чехии. Наверное, не помешало бы официальное признание и Гиннесса.

– Это их право. Хотелось бы, конечно, увидеть пару строчек про Беларусь и себя. Подождем. Должны зафиксировать, что может уже помешать, не знаю. В крайнем случае, придумаем еще что-либо. Правда?

– Да, 97 национальных и мировых достижений у тебя уже есть. Осталось три до такой желанной круглой цифры.

– Постараюсь спланировать так, чтобы это событие произошло 6 июня на мое сорокалетие. Что буду делать, пока не знаю, но то, что снова буду поднимать какой-то вес, снова будет экстремальная ситуация – гарантирую!

– Так держать, Слава.

Бесдовал Владимир ДОВЖЕНКО

Таблица подъемов пивного кега

Время	Количество	Вес
1 час	170	6 т.800
2	372	14.880
3	553	22.120
4	751	30.40
5	946	37.840
6	1100	44 тонны
7	1260	50.400
8	1406	56.240
9	1565	62.600
10	1713	68.520
11	1860	74.400
12	2000	80 тонн
13	2166	86.640
14	2362	94.480
15	2412	96.480
16	2460	98.400
17	2500	100 тонн
18	2600	104 тонны
19	2720	108.800
20	2850	114 тонн
21	2936	117.440
22	3012	120.480
23	3100	124 тонны
24	3200	128 тонн
25	3313	132.520
26	3450	138 тонн
27	3536	141.440
28	3600	144 тонны
29	3706	148.240
30	3790	151.600
31	3884	155.360
32	3973	158.920
33	4050	162 тонны
34	4110	164.400
35	4180	167.200
36 часов	4221	168 т.840

P.S. Победителем конкурса «Рекорд века» стал минчанин Анатолий Карпилович. Поздравляем!

Информационный спонсор проекта – газета НАША СВАБОДА

Месца ў эліце захавалі

Аляксей ШЫДЛОЎСКІ

Як і чакалася, на чэмпіянаце свету па хакеі сярод маладзёжных камандаў, што праходзіць у расійскіх гарадах Маскве і Падольску, беларуская хакейная зборная заняла ў сваёй групе апошняе пятае месца, прайграўшы ўсе чатыры гульні. Дзве апошнія – нацыянальным камандам Фінляндыі (0:5) і Швейцарыі (1:3). Прычым ні ў адным паядынку нашы не здолелі аказаць якога-небудзь супраціву сапернікам.

У выніку доляй беларусаў сталася змаганне за месца ў эліце на наступны чэмпіянат. Для гэтага трэба было ў двухматчавым паядынку перамагчы гэткіх жа няўдачнікаў другой групы – зборную Казахстана. І ў нашых гэта атрымалася. У першай гульні лік 5:2 на нашу карысць, прычым апошні перыяд нашы выйгралі ўсухую – 4:0. У другой жа – нічыя з лікам 5:5.

Увогуле ж уражанні ад турніру даволі аднязначныя. Шанцаў выступіць дастойна, як аказалася, у нашых было роўна нуль працэнтаў. А вось захаваць месца ў эліце, што вельмі істотна для падрыхтоўкі нашых будучых дарослых хакеістаў – удалося. Дзякуй і на гэтым. ■

Беларускія разборкі ў сталіцы Катара

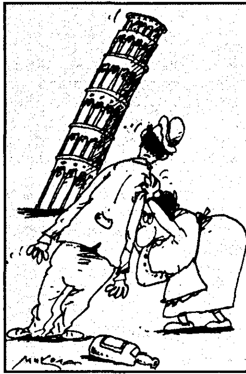
Аляксей СТАЎСКІ

Ужо ў першы дзень новага тысячагоддзя скончыўся адпачынак у тэнісістаў. Адразу пяць буйных (!) тэнісных турніраў распачаліся менавіта першага студзеня. На двух з іх стартавалі беларусы. З розным поспехам.

Прадстаўнічы тэнісны турнір у сталіцы Катара Доха з прызавым фондам у 975 тысяч долараў прыняў двух беларусаў – лідэраў нашага мужчынскага тэніса Уладзіміра Валчкова і Максіма Мірнага. Абодва ў першым крузе перамаглі. Уладзімір Валчкоў перамог «сеянага» аргенцінца Гастона Гаўдзіо 3:6, 6:2, 6:3, а Максім Мірны – вядомага немца Дэвіда Прынасіла з лікам 7:6, 6:4. А ў наступным крузе жрэбій звёў беларусаў у адну пару. З аднаго боку, гэта дрэнна, бо адзін з іх дакладна пакіне турнір, а з другога – добра, бо затое адзін дакладна трапіць у трэці круг саліднага турніру. Трэці наш суайчыннік Мікалай Давыдзенка на турніры ў амерыканскім горадзе Чэйні ў першым крузе аказаў дастойнае супраціўленне вядомаму паўднёваафрыканцу Байрану Блэку – 4:6, 6:4, 3:6. ■

ІНТЭРФАКС

Пізанская вежа ізноў будзе адчыненая

Знакамітая на ўвесь свет падаючая вежа, якая знаходзіцца ў італьянскім горадзе Піза, ізноў будзе адчыненая для наведвальнікаў. Гэта адбудзецца ў чэрвені, абвясціў на прэс-канферэнцыі кіраўнік работ па прыпыненні падзення гэтай сярэднявечнай пабудовы П'ерфранчэска Пачыні. Вежа была зачыненая для рамонтных работ на працягу 11 гадоў і мільёны турыстаў, якія з'язджаліся паглядзець на гэты цуд архітэктуры, былі вымушаныя задавальняцца яе знешнім выглядам, бо не маглі падняцца наверх. Зараз Пізанская вежа выраўненая на 35 сантыметраў і вугал яе нахілу стаў як 300 гадоў таму. Парадак паведвання вежы пакуль невядомы. Абвешчана толькі, што на цырымоніі адкрыцця доступу на яе адбудзецца ўрачысты канцэрт з выкананнем Рэквіема Джузепе Вердзі. Пізанская вежа вышынёй 58 метраў была пабудаваная паміж 1173 і 1360 гг. Але з-за таго, што яе ўзвялі на балаціне, яна пачала нахіляцца. З часам менавіта гэтая памылка будаўнікоў зрабіла яе унікальнай. ■

Ахвярная авечка забіла гаспадара

Жыхар Александрыі загінуў, упаўшы з даху дома, з якога яго спіхнула авечка, якая была прызначаная для ахвярапрынашэння. Як перадае тэлерадыёкарпарацыя Бі-Бі-Сі, Вахіб Хамуда адкармліваў авечку на даху свайго трохпавярховага дома для ахвярапрынашэння ў мусульманскае свята Эйд аль-Адха. Калі ён у чарговы раз падняўся на дах, жывёла спіхнула яго ўніз. Пацярпелага з шматлікімі пераломамі, сцякаючага крывёю, знайшлі суседзі. Ён сканаў адразу пасля таго, як яго даставілі ў бальніцу. Егіпцяне нярэдка трымаюць жывёлу на дахах і балконах сваіх дамоў. ■

Новая версія Pentium 4

Амерыканская карпарацыя «Інтэл» непрыкметна выпусціла ў продаж новую версію свайго апошняга мікрапрацэсара Pentium 4, якая значна танней мінулых. Новая версія працэсага Pentium 4, з тактавай частатой 1,3 гігагерцы больш павольная чым папярэднія версіі, якія працуюць з частатой 1,4 і 1,5 гігагерцы, аднак яго цана складае ўсяго 409 долараў, што больш чым у два разы менш самых хуткіх Pentium 4. Гэта павінна садзейнічаць больш шырокаму распаўсюджванню новых працесараў. «Інтэл» імкнецца давесці кошт гатовага камп'ютэра на базе новага працэсара ў ЗША да 1.500 долараў супраць 2.300-2.500 на сённяшні дзень. Аднак, як адзначаюць эксперты, існуе небяспека, што продаж новага працэсара па такіх невысокіх коштах можа прывесці да падзення прыбытку карпарацыі, так як сабекошт Pentium 4 вышэйшы, чым у Pentium 3. Зніжэнне цаны на працесар з'яўляецца, па меркаванні аналітыкаў, вынікам нізкага попыту на камп'ютэры ў апошні час. ■

Варшава ўпрыгожыла палац гадзіннікам

Самы высокі ў Еўропе гадзіннік быў пушчаны ў ход у навагоднюю ноч у Варшаве. На высотным будынку палаца культуры ў самым цэнтры польскай сталіцы на вышыні 165 метраў ужо змантаваныя чатыры гіганцкія цыферблаты дыяметрам 6,3 метра. Прадугледжваецца, што ў добрае надвор'е яны будуць бачныя за 6 кіламетраў. Для параўнання, дыяметр цыферблата знакамітага лонданскага «Біг Бена» складае «ўсяго» 4,25 метра. Палац культуры – 230-метровы будынак, пабудаваны ў стылі «сталінскага барока», быў падараваны ў пачатку пяцідзесятых гадоў польскаму народу ўрадам Савецкага Саюза. ■

Спілберг пасвечаны ў рыцары

Вядомы амерыканскі кінарэжысёр Сцівен Спілберг узведзены брытанскай каралевай Елізаветай II у рыцарскае званне. Гэта пацвердзілі крыніцы з Галівуда. Такой годнасці аўтар шматлікіх мастацкіх стужак-бестселераў, сярод якіх «Парк Юрскага перыяду» і «Спіс Шындлера», удастоены за буйны ўклад у развіццё сусветнай кінаіндустрыі. У пятніцу ў Лос-Анджэлесе адбудзецца ўрачыстая цырымонія, на якой пасол Вялікабрытаніі ў ЗША Крыстафер Майер афіцыйна ўручыць С.Спілбергу гэты тытул. Цяпер пры звяртанні да амерыканскага кінарэжысёра прыйдзецца ўжываць слова «сэр». ■

На дысідэнтаў ставілі метку

Сакрэтная паліцыя ГДР пазначала дысідэнтаў радыеактыўнымі рэчывамі для аблягчэння сачэння, сцвярджае брытанскі навуковы часопіс «Н'ю сайентыст». Згодна з архіўнымі дадзенымі «штазі», з 1970 па 1980 гады супрацоўнікі камуністычнага рэжыму і некаторыя іх рэчы падвяргаліся радыеактыўнай апрацоўцы, што аблягчала кантроль за іх перамяшчэннямі. Як заяўляе аўтар артыкула, «упершыню ўдалося даказаць факт такога сачэння, хоць падазрэнні на гэты конт існавалі даўно». Ён адзначае таксама, што 30 гадоў назад у турмах ГДР для палітычных зняволеных былі ўстаноўленыя рэнтгенаўскія апараты, якія, хутчэй за ўсё, таксама выкарыстоўваліся для нанясення метак на целы дысідэнтаў. Эксперт не выключае магчымасць таго, што многія з іх памерлі ад рака, які быў выкліканы менавіта гэтымі апраменьваннямі. ■

Криминальная наследственность?

Все знают, что в генах закодирована конституция человека. Есть ли там шифр агрессивности?

Стивен РОУЗ,
профессор физики в Колледже Грэшэм Лондонского университета

Могут ли гены предрасположить человека к преступлению? В настоящее время некоторые американские юристы стали использовать подобную «генетическую защиту» в качестве аргумента для облегчения наказания лиц, признанных виновными в совершении убийств. Существуют ли гены алкоголизма? Или гены гомосексуальности, религиозности, склонности к разводам? Если верить утверждениям ученых, называющих себя «поведенческими генетиками», то многие аспекты человеческого поведения так или иначе определяются нашими генами.

Конечно, многие социальные проблемы имеют место в семьях: наши общества не эгалитарны, люди, живущие в нищете, обычно выращивают детей, которые также живут в бедности. Тем не менее, это не делает бедность генетической. Подобным образом дети богатых родителей могут наследовать богатство, но это социальное, а не генетическое наследство.

Разграничение влияния генов и окружающей среды в течение длительного процесса человеческого развития представляется сложным – действительно, никогда ни о ком нельзя сказать, что X% какой-то черты характера обусловлено генетически, а Y% – средой. Эти две составные неразрывно связываются в течение многих лет построения нас из природного генетического материала и окружения. Генетики пытаются найти способ измерения того, как много из отклонений в некоторых чертах характера в пределах популяции может быть отнесено к генам (наследственности), а также узнать, играют ли какие-либо особенные гены роль в образовании этих отклонений.

Это возможно найти для заболеваний, в которых диагноз относительно недвусмысленен и где только единственный аномальный ген связывается с условием, но очень сложно заявить, что особый ген отвечает за то, что вы становитесь алкоголиком или преступником. Гены, безусловно, способствуют формированию нашего поведения, но это поведение в большей степени опосредовано процессами развития, культуры, социального окружения и даже технологией. Невозможно говорить о генах, которые «определяют» сложные аспекты человеческой мысли или действия.

Возьмем, например, «агрессию». Мы используем это слово для обозначения различных типов поведения. Мы говорим об агрессивных бизнесменах или об агрессивной хирургии в положительном смысле. Но мы также говорим о человеческом агрессивном поведении по отношению к родителям или детям, агрессивных конфронтациях среди футбольных болельщиков или действиях полиции по сдерживанию протестантов. Вызывается ли «агрессия» во всех названных случаях одним «условием»?

Возьмем еще пример. Британский солдат Ли Клегг, будучи на дежурстве в Северной Ирландии, выстрелил и убил подростка, не остановившего свою машину на посту проверки безопасности. Клегг был привлечен к суду, осужден и приговорен к тюремному заключению за убийство, но затем обвинение признали недействительным, его восстановили в прежней должности в армии и даже продвинули по службе. Таким образом, были ли у него гены криминальной агрессии или он просто хороший солдат? Но если этот «фенотип агрессии» так плохо определен, как можно изучать его генетическое обоснование?

Есть исследование голландской семьи, несколько мужчин из которой были описаны как анормально жестокие. В частности, восемь мужчин, «живущих в разных частях страны в разное время, в течение трех поколений демонстрировали «анормальный поведенческий фенотип»». Типы поведения включали «агрессивные вспышки, поджоги, попытки изнасилования и эксгибиционизм». По правде говоря, невозможно столь разные типы поведения объединять под одним названием «агрессия»?

Большое значение в этом исследовании придавалось факту, что каждый их этих «склонных к насилию» мужчин имел мутацию в коде гена, отвечающем за фермент моноамин-оксидазы (МАОА). Может ли эта мутация быть «причиной» совершенных ими насилий?

Битва футбольных фанатов

Удовольствие группового садизма

Автор впоследствии отрицал эту прямую связь и отстранялся от своих общественных заявлений, что его научная группа обнаружила «ген агрессии». В то же время исследование сейчас широко цитируется, и то, что называлось в подзаголовке «анормальным», превратилось в настоящий момент в «агрессивное поведение». Так, спустя два года появилась статья под заголовком «Агрессивное поведение», описывающая мышей, у которых отсутствовал фермент А моноамина-оксидазы.

Группа авторов, в основном французских исследователей под руководством Оливье Касе, описала эксперимент над мышами, продемонстрировавший «дрожание, затруднения в ориентации, панику... хаотичный бег, падения, нарушенный сон...склонность к кусанию... сгорбленный позвоночник...». Все эти черты нарушенного развития авторы приводят для выделения агрессии в заголовке статьи и заключительного вывода о том, что эти результаты «подтверждают идею, что в частности агрессивное поведение некоторых людей, у которых отсутствует фермент МАОА».

Подобное доказательство, хоть и незначительное, стало частью арсенала некоторых людей, например, сотрудников Программы Федеральной Инициативы США против насилия, ставящей своей целью выявление городских детей, которые, как считается, «рискуют» стать жестокими и агрессивными в результате предрасполагающих к этому биохимических или генетических факторов. Эта программа, предложенная Фредериком Гудвином, занимавшим в то время должность директора Национального Института психического здоровья, с самого начала встретила враждебное отношение по причине потенциальных расистских отголосков, включая повторяемые кодовые ссылки на «городскую молодежь, подверженную большому воздействию».

Пример «генов агрессии» может быть приведен в отношении многих других заявлений, пытающихся объяснить генетическое происхождение аномального или нежелательного человеческого поведения. Подобные заявления попадают в заголовки прессы и оказывают воздействие на формирование инициатив в сфере социальной политики. ■

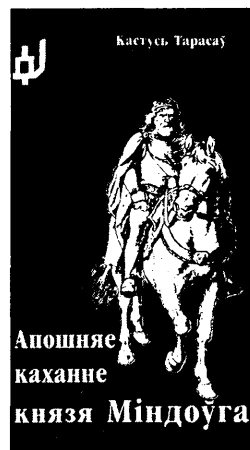
КНІГАРНЯ

З пачатку кнігадрукавання, ужо пяць стагоддзяў, лепшым падарункам сярод культурных людзей была і застаецца кніга. Для сённяшняй збяднелай Беларусі – кніга не толькі культурны, а, па сутнасці, і самы танны падарунак, які можна з гонарам зрабіць сябрам, родным, дзецям.

Дастойныя для падарунка беларускія кнігі можна знайсці на кніжнай выставе ТБМ (Мінск, вул. Румянцава, 13). У час летніх вандровак, сустрэчаў, выправы дзяцей за мяжу на выздараўленне варта мець для прэзентаў лепшую прыкмету нацыянальнай культуры, чым бутэлька гарэлкі.

Тэлефон кніжнай выставы – **284-85-11.**

Галоўны рэдактар
Павел ЖУК

© НАША СВАБОДА. Спасылка на газету НАША СВАБОДА абавязковая. Рэдакцыя можа не падзяляць меркаванні аўтараў, публікаваць артыкулы дзеля палемікі
Адрас: г.Мінск, пр-т газеты «Известия», 8-173. Пасведчанне аб рэгістрацыі № 1289. Выдаецца з 25 лютага 2000 г. Заснавальнік Зміцер Жук.
Выдавец – рэдакцыя газеты НАША СВАБОДА. E-mail: NPSvaboda@irex.minsk.by Надрукавана ў друкарні УП «Мэджык»
г. Мінск, ул. Кнорына, 50. Заказ №4 Нумар падпісаны ў друк **04/01/2001** (18.00) Наклад – **15.220**